

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

Sallû alâ Resûlina Muhammed,
Sallû alâ tabibi-kulubina Muhammed,
Sallû alâ şefii-zünubina Muhammed.

El-evvelü Allah, El-âhiru Allah, Ezzâhiru Allah, El-bâtınu Allah, Hayrihi ve şerrihi min-Allah. Men kâne fi-kalbihi-Allah. Fe muinuhü ve nâsıruhu fiddareyni Allah. Rabbiş-rahli sadrı ve yessirli-emrî-vahlül-ukdeten-min-lisanî yefkahu-kavli ve üfevidu-emrî-ilallah. Vallahü basırün bil-ibâd.

Sübhâneke lâ-ilme-lenâ illâ ma-allemtenâ-inneke entel-Alimül-Hakîm. Sübhaneke lâ-fehmelenâ illâ-ma-fehmetena-inneke-entel-Cevvadül-Kerîm.

Yâ ilâhi; Mescidi Harâm, Kâbe-i-Mükerrem hakkı için; Medine-i-Münevvere ve Ravza-i Mutahhara, Tur-u Sinâ, Cebel-i Zeytûn, Cebel-i Tîğ'in hakkı için; Mescid-i Aksa ve Mescid-i Aksa'da medfun bulunan enbiyaullah ve evliyaullah hakkı için bizi dini islâmda sâbiti kadem eyle!

Kalplerimizi nûr-u-tevhid, nûr-u Kur'an, meveddeti-islâm, Muhabbeti-Resûlü-rahmanla tezyin ve tenvir eyle!

Mirac'ın hakkı için, birinci kat semâda bulunan meleklerin ibadeti, ikinci kat gökte bulunan meleklerin tesbihi, üçüncü kat gökteki meleklerin kıyamı, dördüncü kat semada bulunan meleklerin Rukûu, beşinci kattaki meleklerin sücûdu, altıncı kat semadaki meleklerin kuûdu, yedinci kat semada bulunan meleklerin tahmîdi, tesbîhi, tekbîri, tevhîdi hakkı için bizleri bu gece; Leyle-i-Miraç'da Habibine bahş ettiğin kullar meyanına idhâl eyle!

Sidre-tül-müntehâ, Beyti-mâmur ve Beyti-mâmuru tavaf eyleyen Melâike-i-kirâm izzetine, mahzun gönüllerimizi şâd, âyât-ı Kur'aniye ve ahâdîsi Nebeviyye, tariki-enbiya ve tariki-evliya ile irşâd eyle!

Ref ref hakkı için, Arş-ı-Muallâ, Kürsi-i-Muazzam, «Üd-nü üdnü fekâne kâbe kavsey»nin sırrı için bizleri kulluğundan tard etme! Habibinin ruhu ile ruhlarımızı buluştur, tanıştır, seviştir! Bizleri affın, mağfiretin, hidayetin, Cennetin, cemâlinle dilşâd eyle!

Ey Ekremel-ekremîn! Ey Erhamer-râhimîn! Bu gece, bize rahmet nazarın ile nazar eyle ve bizleri ikramın ile mükerrem kıl!

Bu akşam; bu gece Habibine hitab ettiğin doksanbin kelimât hakkı için ve bu kelimâtta bulunan esrarı-ilâhiyyen hakkı için, bizi mü'min olarak öldür, Salihlere, âşıklara ilhak eyle!

Yâ ilâhi! Yâ Mevlâm! Yarabbi!

Bizleri, yoktan var ettin. Aciz bir nutfe iken, ana rahminde bizi kana, sonra et parçasına, daha sonra şekli insana koydun. Zelil iken, aziz eyledin. Çıplaktık, giydirdin, açtık, doyurdun. Cahil idik, ilim verdin. Hidayetin yetiştirdi, bizleri iman ile süsledin, defteri islâma kayd eyledin. Kendine kul, Resûller sultanı, dertlilerin dermanı, âcizlerin âmânı, enbiyanın imâmı, sevgili Habibine ümmet eyledin.

Bizi, kulluğundan kovma! Hüsrana düşenlerden eyleme! Delâlet içinde yüzenlerden kılma! Eğer, bizleri kapından iblis gibi kovduklarından, rahmetinden dür eylediklerinden kılar-san biz hangi kapıya iltica eder de felâh bulur, necata erebiliriz? Ancak, senin kapın bizlere izzet verir. Zira, izzet, devlet, kudret, heybet ve azamet zâtı-ulûhiyyetine mahsustur. Sırtımızdan şeriat örtüsünü sıyrıp alırsan, bizleri hayasızlardan, ırsızlardan, arsız ve yüzsüzlerden kılar-san bizleri bu azâbından kim kurtarabilir? Başımızdan iman tâcını alır, alnımıza küfür damgasını, şekavet levhasını damgalarsan; bizleri hidayet ve saadetine kim iletebilir? Sen, ulu padişahsın. Bizler senin yarattığın mahlûkuz. İşte beytine geldik, seni tevhid ediyoruz, senin Nebilerini tasdik ediyoruz, senin sevgilin Muhammedine gönül verdik. Bizleri, kapından kovma! Sırtımızdan libâsı-şeriatı alma! Başımızdan tâcı-îymanı kaldırma! Bizi, senden ve senin sevdiklerinden ayırma! Seni sevenler ile

haşr eyle! Nikâhı-iltifatı-Muhammedi ile mahzun kalplerimizi dilşâd eyle! Alnımızdan eseri-secdeyi silme! Gönüllerimizi nûru Kur'an, nûru-tevhid, muhabbeti-Muhammedi ile tezyin eyle!

Yarabbi, Bizi, mahbûbundan ayırma! Ruhumuzu, ruhu serveri-âlem ile âşina eyle yarabbi! Gözümüzden gaflet perdesini kaldır, göynümüzden hubbu-sivâyı ihraç eyle! Bizlere gören göz, sezen öz nasip eyle yarabbi!

Kulaklarımızdan gaflet pamuğunu çıkar, hak kelâmı duyur, daima kalplerimize ilhâmı-Rabbâniyyeni havâle eyle yarabbi! Akıl nimetini, tefekkür kabiliyetini ihsan eyle yarabbi. Bizleri, tevazu, haya, merhamet, şefkat, mürüvvet sahibi eyle yarabbi.

Varlıkta da, darlıkta da, seni zikredenlerden eyle Yarabbi! Doğrulukta ayırma! Sıratı-müstakiymde sâbiti-kadem eyle Yarabbi! Sen, istediğini hidâyete, sevgine lâıyk olmayanı delâlete iletirsin. Senin dilediğin olur, dileğin yerini bulur. Bizleri, delâlette bırakma! Daima rızayı-şerifin olan amellerde bizleri hâdim eyle! Kusurlarımızı af eyle. Kabahatlerimizi setr eyle Yarabbi!

Yüzdört kitabın hakkı için, zât-ı-izzet meâbın hakkı için, sidre-i muallâ, arş, kürsi, cenneti-tûbâ hakkı için, sırrı-Kur'an, Nûr-u-âzam, sûre-i-İmran için, Hüsnü vechi Yusufi Kenan için, Gavsı Geylân, mezhebi-Nûman için, tâbe-seher gözlerine uyku girmeyip senin aşkınla yanan, gözleri yaşla dolan, ciğerleri pûryan, yolunda kaim kullar için, hazretine doğru varan yol için, Rûyu Habibi-Ekrem için bizleri buradan boş çevirme! Tefvikin ile bizleri buraya cem'ettiğin gibi, yarın yevmi kıyamette, o dehşetli günde cemi enbiya dizleri üstüne çökmüş, bütün gözler korku ile yerinden uğramış; mazlûm şâdümân olmuş, zâlim tir tir titreyip mazlûmun ayaklarına kapanmış; Evlâd, ana babadan firar ediyor; ana, baba evlâdından kaçıyor, herkes yaptığı suçu yüklenmiş; cehennem bütün gayzı ile kızdırılmış, halkın üzerine hücum etmede. Yalnız arşın gölgesi, livâ-i-hamdin sâyesi var, beyinler kafatası içinde pismekte, kâfir hasrette, mü'min selâmette, günâhkârlar nedamette olduğu günde, o iki cihan fahri arşa karşı secde eyleyip: «Yarabbi! Fâtımam, Hasanım, Hüseyinim feda

olsun. İşte nefsim! Ne istersen eyle! İlle ümmetim!» diye mü-nacâat eylediğinde, bizleri Habibine bağışlayıp, livail-hamd altında lütfunla, rahmetinle, cem'eyle. Ahır ve âkıbetimizi hayr eyle! Âsi ümmeti - Muhammed'i islâh eyle!

Evlâtlarımızı, senin yolunda can ve mallarını feda eden dedelerimiz hürmetine, dininde daim ve yolunda kaim eyle! Gönüllerini islâm ve **iyman ile şerh eyle!**

Hükümetimize hayırlı işlerinde muvaffakiyyetler nasib eyle! Ordularımızı daima muzaffer, «Nasran âziz» sırrına mazhar eyle! Düşmanlarımızı mahkûru perişân eyle!

Yarab! Dualarımızı kabul eyleyip, bizleri memnûn eyle! Kefensiz yatan şehitler hürmetine, düşman kurşunu ve kâfir silâhı ile yaralanmış gaziler şevketine, senin için, dinin için ve Resûlün Muhammed için, dini-islâm ve mazlûm mü'minler için semenderler gibi ateşe giren mücahitler, düşmanla denizde çarpışarak boğulup rütbei-şehadete erenler için, senin yolun-da yanarak havada, denizde, karada canını feda edenler için, bizi düşmana ezdirme! İffet, namus, mukaddesatımızı koru, vatanımızı alçaklara çiğnetme! Camilerimizde hora teptirme! Bizleri zelil, hâkir, eyleme. Nâmertlere muhtaç eyleme! Evlât-larımız ile bizi terbiye etme!

Günahkârız ama, seni tevhid ederiz. Günahımızı itiraf ediyoruz. Affına geldik ağlıyoruz. Rahmetine sığındık, inliyoruz, ikramını umuyoruz. Sen va'd eyledin. «Bana geleni affederim» buyurdun. Affolmadan bir yere gidemeyiz. İşte bu-radayız. Ya, bizleri affeyle, ya helâk et! Helâk etmediğine göre affının tecelli ettiğini anlıyoruz. Rahmetini üzerimizden alma yarabbi!

Nûr insin semâdan, selâm gelsin Muhammed Mustafa'-dan. Ya kerîm! Bizler, kul iken hanemize gelene ikram ederiz. Sen ki Rabbil-âleminsin, Haşa - senin ikramın olmaması im-kânsız. Gazabını üzerimizden kaldır. Rahmetin ile tecelli kıl! Bizleri mahrum eyleme yarabbi!

Topraklarımıza bereketli yağmurlar, helâlından kazançlı ticaretler ihsan eyle, rızıklardan ve helâl lokmadan çok ver velâkin mala, câha muhabbet verme! Bizi, malımıza, câhımıza

esir etme! Nefsimizin kulu, şehvetimizin zebûnu kılma! Tenbelliğimizi gider, ibadet ve taatından lezzet ver. Vücutlarımızı hafif, yüzlerimizi nûrlu, gönlümüzü sürurlu eyle!

Kalbimizi ilmi-ledün ile memlû, lisanımızı sıdk üzere dâim eyle! Yarabbi! Ya Kerîm! Ya Rahim! Sen «Bir kere (Allah) diyeni affederim» buyurdun. Biz, seni hiç inkâr etmedik. Hep Allah diyoruz. Bizleri, af etmez misin? Elbet af edeceksin. «Ben kulumun zannı gibiyim» diyorsun. Biz kuluz, bizden isyan, hata; senden af mağfiret atâ gelir. Dinlediğimiz derslerden bizi hissedar eyle. Bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(Sübhanelleziy esrâ bi abdihi leylen minel mescidil harami ilel mescidil akselleziy bâreknâ havlehu lnüriyehu min âyâtinâ innehu hüvessemy-ul bâsiyr.)

İsrâ sûresi: 1

Meâli : (Noksan sıfatlardan münezze, kemal sıfatları ile muttasıf olan Allah! sevgili Resûlüne, kudretine ait bazı âyetleri göstermek için has kulu olan Muhammed aleyhisselâmi, bir gece vakti, gecenin bir cüz'ünde, Mescid-i-Haram'dan (Mekke'den) alıp, etrafını mübarek kıldığımız ve ibret verdiğimiz Mescid-i-Aksa'ya (Kudüs'e) götürdü. İşitici muhakkak Odur, görücü muhakkak Odur.)

Dilediğini yapan, istediğini yaptıran, istediğini istediğine veren, dilediğini dilediğinden alan, istediğini aziz ve hâkim,

dilediğini de zelil ve mahkûm eden, ölüden diri, diriden ölü halk ve icadeden Halik-i-lem-yezâl, öyle kudret sahibidir ki; bu azamet-i-ilâhiyeyi ölçmeğe imkân yoktur. Bize verilen akıl ve idrâkin, bunu ölçmeğe kifâyet etmesi şöyle dursun, bizlere verdiği nimetlerin dahi farkında olamıyoruz. Esasen, buna kudretimiz de yetmez. Bu kudret-i-ilâhiyesini, bu azamet-i sübhaniyesini enbiyasına ve onlara vâris olan, evliya ve ulemasına bir miktar bildirmiş, onlar da bizlere anlayabileceğimiz kadar konuşarak öylece beyan buyurmuşlardır.

Bizlere, hepimize ayrı ayrı tecelli olunup, akıl, fikir ve idrâk verilmiş; fakat bize verilen bu akıl, idrâk ve tefekkür ile herşeyi ölçmeğe imkân yoktur. Bilhassa, kudret-i-ilâhiye hakkında akıllar âciz kalır; teslimiyet şarttır. Şâirin dediği gibi:

**İdrâk-i-meâli bu küçük akla gerekmez,
Zira, bu terazi bu kadar sıklığı çekmez.**

Ne kadar güzel bir söz! Zira, yarın ne olacağını, hattâ bir dakika sonra ne olacağını bilemeyen akıl ile, kudretullâhı ölçmeğe kalkmak, bilmem ne dereceye kadar doğrudur? Nereden ve ne şekilde halkolunduğunu bilmeyen bir kimseye, malûm olan iğrenç su gösterilip; (İşte! İnsan, bundan halk olur.) denilse, AKIL bunu derhal reddedecektir. Nitekim, öldükten sonra dirilmeyi reddettiği gibi.

Ubeyy ibni Halef adındaki, kendisini akıllı zanneden kâfir, bir gün çürümüş kemikleri elinde ufalayarak, Muhammed aleyhisselâmın mübarek yüzüne üflemiş ve: **(Bunlar mı tekrar dirilecek?)** diye, küstahça ve edepsizce sormuştu. Cenab-ı Risaletmenâb Efendimiz: **(Evet! Allah, bunları diriltmeğe kadirdir, diriltecektir. Seni ve beni de diriltecek, sen inkârının cezasını, ben imanımın mükâfatını bulacağın.)** buyurmuşlardır. Bu kâfirin; bu inkârına karşı, Allah şu âyetleri inzal ederek inkâra kalkışan ve akıllarına güvenip kudretullâhı, akılları çerçevesinde, kendi kudretlerine göre kıyas-ı-bâtıl ile ölçen kâfirleri ikaz ve mü'minleri irşâd buyurmuştur. Böylece, fırka-i-necatın imanını tebşir edip, fırka-i-delâletin ise küfr-ü-hasedini yüzlerine vurmıştır. Ölü kemiklerini ufalayıp, Resûl aleyhissalât-i-vesselâm efendimizin mübarek yüzlerine üfüren edepsiz kâfir ile, aynı tıynetle bulunan ve bulu-

nacak olan münkirlere cevap olarak, Allah-ü-zülcelâl şu âyeti inzal buyurmuştur:

۷۸ اَوَّلَمْ يَرِ الْاِنْسَانَ اَنْ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ
 مُبِيْنٌ ۷۹ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَتْ مِنْ تُحْيِي الْعِظَامَ
 وَهِيَ رَمِيْمٌ ۸۰ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي اَنْشَاَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ
 خَلْقٍ عَلِيْمٌ ۸۱ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَا اَنْتُمْ
 مِنْهُ تُوقِدُوْنَ ۸۲ اَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ
 عَلٰى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ۸۳ اِنَّمَا
 اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَيْْءًا اَنْ يَقُوْلَ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ ۸۴ فَسُبْحٰنَ
 الَّذِي يَبِيْدُ مَلَكَوْتُ كُلِّ شَيْْءٍ وَّالِيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۸۵

Esteizubillâh — Felâ yahzünke kavlühüm, innâ na'lemü mâ yüsirrüne ve ma
 yu'linün — Evelem yerel'insanü ennâ halâknâhu min nutfetin fe-izâ hüve hasiy-
 mün mübiyn — Ve darebe lenâ meselen ve nesiye halkah, kale men yuhyiyl- izâme
 ve hiye ramiym — Kul yuhyihellezi enşa'ehâ evvele merreh ve hüve bi-küllü halkin
 aliym — Elleziy ceäle leküm mineşşecer-il-ahdari nâren fe-izâ entüm minhü tükidun
 — Eveleysellezi halâka-s-semâvati vel'arda bi-kadirin alâ en yahlûka mislehüm, belâ
 ve hüvel-hallâk-ul-aliym — İnnemâ emrühü izâ erade şey'en en yekule lehü kün-
 feyekün — Fe-sübhanellezi biyedihî melekütü külli şey'in ve ileyhi türce'un —

Yâ'sîn sûresi: 77-82

Mânası : Artık, onların sözleri seni üzmesin. Biz, onların ne gizlediklerini, ne açıkladıklarını biliriz. İnsan, görmüyor mu ki, bir su parçasından yaratır, yaratmaz bize karşı açıktan açığa kavgacı kesiliverdi. Kendi yaratılışını unutarak, bize misal getirmeğe kalkışır. (Çürümüş kemikleri kim diriltebilir?) diyerek yaradanın gücünü, yaratılanın gücüne benzetmeğe yeltendi. Ona de ki: (İlk defa kim vücuda getirdi ise elbette o diriltir.) O, yaratmanın her keyfiyetini hakkı ile bilir. Biz, yeşil ağaçtan ateş çıkaran Odur. Öyle ki, siz ondan hemen ateş yakabilirsiniz. Yoksa, gökleri ve yeri yaratanın tekrar onların tıpkısını yaratmaya gücü mü yetmez? Elbette gücü yeter! O, bütün mahlûkatı yaratan, herşeyi ve bir arada yaratma keyfiyetini hakkı ile, her bir inceliği ile bilen Allaktır. O'nun şânı şudur ki, bir şeyin olmasını isteyince, ona: OL, der ve o istediği şey o ânda olur. Her bir şeyin malikiyeti, sahipliği elinde bulunan Allah, tamamile her noksan sıfattan münezzehtir. Hiçbir şeye muhtaç değildir. Dönüp, gideceğiniz yine O'dur.

Tefsiri: Habibim, Resûlüm, mahbubum! Ona de ki; seni ilk defa kim vücuda getirdi ise, elbette o diriltir. O, yaratmanın her keyfiyetini hakkı ile bilir. O münkir, görmüyor mu ki, biz onu bir su parçasından yarattık. Kendi yaratılışını unutarak, bize karşı düşman kesilip bizi kudretsizlikle itham ederek ölü kemiklerini tekrar diriltemeyeceğimizi mi zannediyor ve: (Çürümüş kemikleri kim diriltebilir?) diye inkâra kalkıyor. Size, yeşil ağaçtan ateş çıkaran, işte o çürümüş kemiği diriltecek olan o Allah'tır. Siz ki, o yeşil ağaçtan, ateş yakmaktasınız.

Gökleri direksiz yaratan ve yerleri altınıza döşeyen, sayısız yıldızları muallâkta, gökyüzünde boşlukta muhafaza eden, dolaştıran, bilinen ve bilinmeyen âlemleri yaratan ve ilk yarattığında bunları plâni, modeli olmadan hâlk ve icad eyleyen, modelsiz ve plânsız yarattıktan sonra, modeli ve plânlı olarak yaratmaya gücü mü yetmez!?...

Elbette gücü yeter!...

Ebû-Cehil kâfiri ve onun gibiler, kendi kıt akıllariyle şu kadarını bile düşünememişlerdi ki, modeli olan bir şeyi vücuda getirmek, modeli ve örneği olmayan bir şeyi meydana getirmekten şüphesiz daha kolaydır.

İnsan, ilk yaratılışında modelsiz, plânsız, yoktan var e-

dildiği halde, ikinci yaratılışı ki, kıyamet günü olacaktır, modelli ve plânlı olacağına göre, daha kolay olmayacak mı idi?

Hâşâ! Hâşâ!... Allah, bir şeyi yaratmak için modele de, plâna da muhtaç değildir. Netekim; âyeti celilede, Allah-u-zülcelâl bu inceliği şöyle işaret buyurmuştur.

(Yoksa, gökleri ve yerleri yaratanın, tekrar onların tıpkısını yaratmaya gücü mü yetmez?..)

Elbette gücü yeter!... O Allah ki, bütün mahlûkatı yarattı. Yaratan, yoktan var eden, herşeyi hakkiyle bilen Odur. Bu hususta, yaratma keyfiyetinin her bir inceliğini bilen o Zât-ecelli-âlâ'dır. O Azim-üş-şân'ın şânı şudur ki, bir şeyin olmasını istediğinde ona OL demesi kâfidir. O şey, hemen olur. İtiraz olmadan, çünkü herşeyin mutlâk surette malikiyeti Onun kudretindedir. O, noksan sıfatlardan münezze ve kemal sıfatlarıyla muttasıftır.

İşte, öldükten sonra toprağa girip, çürüyüp sonra tekrar taze hayat bularak dönüp gideceğimiz yine o Allah'tır. Bu beyan ile, mü'minlere ebedî hayat müjdesi, kâfirlere ise korkunç bir günün gelip çatacağı, inkârının cezasını çekeceği haber verildi.

İşte, akıllarına güvenenler, yanlış bir yola saptılar. Akıl lâzımdır; tekâlif-i-ilâhi, akıl sahiplerinedir. Bu demek değildir ki, herşeyi aklımızla ölçebiliriz. Bahusus, şu misâl ne kadar güzeldir: Bir adam farzediniz ki, ceviz nerede biter, kabak nerede olur, bunu bilmemektedir. Ceviz ile, bal kabağını alıp bu zata göstersek:

— Bunların hangisi ağaçtan, hangisi ottan oldu? diye sorsak, o zat koskoca ceviz ağacının gövdesini görünce, bize kabağın bundan olduğunu ve kabak köklerinden de cevizin bittiğini söyleyecektir.

Bizlere akıl, fikir; idrâk verildi ama; kendisine TEVFİK verilen, yâni Allah'ın yardımı, O'nun muvaffakiyeti verilen Nebi aleyhisselâma uyup onun tavsiyesiyle gözümüze Kur'an gözlüğünü takmadıkça, hayrın ve şerrin, kara ve beyazın ne olduğunu görmemize ve kendimizi sapıklığa, delâlete düşmekten kurtarmamıza imkân yoktur.

Akıl, fikir ve idrâki olup ta tevfiiki olmayanlar, kudretul-lâhı böyle kendi çevreleriyle ölçüp, kendi kuvvet ve kudretleriyle kıyas edip, Allah için güçlüğü olmayan şeylere (Allah,

bunu yapamaz. Böyle şey yapılamaz) demekle, kendi kudretsizliklerini Allah'a isnad etmek zavallılığına düşerler.

Cenab-ı-risaletmeâb efendimiz, Miraç'tan döndükleri sabah, Mescid-i-harâm'a çıkarak, etrafındaki Kureys'lilere gecenin bir cüz'ünde semavatı, Mescid-i-Aksa, cennet ve cehennem ile arşı, kürsi'yi ziyaret ederek Rabbil-âlemin ile doksan bin kelimat konuştuğunu beyan buyurduğunda, şaşırılmışlar, bir kısmı: **(Bu nasıl olur?)** diye birbirlerine bakışmışlardı. Diğer bir kısım insanlar ise, bu işe çok sevinmişlerdi. Zira, kendilerine göre olması imkânsız bu haberleri dinleyen bazı iyman etmiş kişilerin, durakladıklarını, tereddüt geçirdiklerini gördüler. Netekim, bunlar: **(Böyle şey olmaz!)** deyip islâm-dan ve iymandan dönerek, tekrar kâfir oldular.

Şimdi, insaf ile düşünelim ve şuraya çok dikkatle nazar edelim: Eğer, bu Miraç hâdisesini, Efendimiz Kureys'lilere rüyada gittiğini söylemiş olsaydı, şüphesiz onların hiçbirisi bu rüyayı inkâr etmezdi: (Böyle rüya göremezsin sen!) diye bir şey söyleyemezlerdi. Sen ve ben bile, rüyamızda göklerde dolaşabiliyoruz. Yıldızları elimizle tutabiliyoruz ve buna benzer nice akla sığmayan şeyleri rüyamızda görüyoruz. Hiç kimse bize: (Olmaz! Böyle şey görülmez!) diyor mu?

Efendimiz de, Miraca rüyada gittiğini söylese idi, hiç kimse onu inkâr etmezdi, edemezdi. Fakat, yukarıda anlattığımız gibi, bu haberi işitenlerden iyman etmiş, islâm olmuş kimseler bile inkâr ediverdiler. Efendimizin, bir ânlık bir zamanda, Mekke'den Kudüs'e ve oradan semaya seyyahatini ve kıyamete kadar ne olacaksa hepsinin, cennetin ve cehennemin ve âhîret âleminin kendisine gösterildiğini ve döndüğünde yatağının henüz soğumamış olduğunu beyan buyurmaları üzerine, o kimseler iymandan dönmüşlerdir. Demek oluyor ki, onların böyle inkâra sapmaları, Efendimizin bu seyyahati RUH ve CESET birlikte olarak yaptığını söylemiş olduğunu isbat eden âşikâr bir delildir. Dikkat edilirse; Miraç hâdisesinin sadece ruhen veya rüyada olduğunu kabul ve iddia eden kimseler, hiç farkına varmadan Resûl aleyhisselâmın şu açık ifadesine inanmayıp, kendi kısır görüşlerinin sakat mahsulüne inanmakta ve bu bâtil fikre saplanmaktadırlar. Madem ki, Fahr-i-âlemin bu seyyahati cesedi ile yaptığını dair mübarek ağızlarından çıkmış olan sözleri bütün açıklığı ve delilleri ile

ortadadır. O halde, bu hadis-i-şeriflere inanıp, itaat etmeye-
rek, kendi bâtil fikirlerini ileriye sürmek:

وَمَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

(Ve men yuti-ir-resule fekâd etâ'allah.)

Nisâ sûresi: 80

**(Muhakkak ki, Resûl'e itaat eden kimse, Allah'a itaat et-
miştir.)**

mealindeki âyet-i-celileye tamamen aykırı mahiyette değil
midir?

Ebû Cehil gibi, bu ilâhi kudreti, kendi kısır terazinle ölç-
meye kalkma! Çünkü, o da böyle yapmıştır. Bu haberi duyun-
ca:

— Yâ Muhammed! Bunu, ancak rü'yanda görmüş olabi-
lirsin, demiş ve Efendimizden :

— Hayır! Vücudumla dolaştım, cevabını alması üzerine,
kendilerine :

— Ayağa kalkar mısınız? teklifinde bulunmuştu.

Efendimiz, ayağa kalkmışlar; Ebû Cehil :

— Şimdi, bir ayağını yerden kaldır, demiş ve söylediği
yapılınca:

— Öteki ayağını da kaldır, demiş ve Resûl aleyhisselâm
da kendisine :

— Düşerim yâ Ebu-Cehil, cevabını verince; kendi sakat
akıl yürütmesiyle, Hak kudretini tartmaya cür'et eden kâfir,
beklediği bu cevabı almaktan memnun :

— Peki; madem ki iki ayağını da kaldırarak yerden bir
karış yukarıda duramıyorsun, nasıl oluyor da buradan Ku-
düs'e ve oradan da semaya çıkabiliyorsun? deyince, Efendi-
miz de ona sükûnet ve sühuletle şöyle buyurmuşlardır:

— Yâ Ebû - Cehil! Ben, kendim gitmedim. Beni, Rabbim
götürdü.

Arap müşrikleri, Resûl aleyhisselâmdan bu sözü işitir.
işitmez:

— Öyle ise, bize Mescid-i-Aksa'yı tarif et ki, Allah'ın se-
ni oraya götürdüğüne iman edelim, teklifinde bulundular. Zi-
ra, Kureyş içinde Mescid-i-Aksa'yı o zamanki haliyle bilenler
vardı. Bazıları, Mescid-i-Aksa'ya gidip, gelmişlerdi. Bunlar.

Muhammed aleyhisselâmın beklenen tarifi yapamayacağını sanıyorlardı.

Halbuki, müşriklerin bu istekleri üzerine, Cenab-ı-hak Mescid-i-Aksa'yı Fahr-i-risaletin gözleri önünde şekillendirdi. Efendimiz, Mescid-i-Aksa'ya bakıp, Beyt-ül-makdis'i bütün teferruatı ile tarif ve tavsif buyurmağa başladılar.

Kâfirlerin, bu tarife itiraz etmeğe mecalleri kalmamıştı. Buna rağmen, inatlarından vazgeçemediler ve:

— Evet, Mescid-i-Aksayı tarif ettin. Haydi bakalım, şimdi de bize yolda bulunan kervanımızdan haber ver. Bu bizim için daha önemlidir. Mescid-i-Aksa'nın tarifini duymuş, işitmiş ve öyle tarif etmiş olabilirsin. Kervanlarımız, senin gidip geldiğini haber verdiğin yol üzerindedir. Eğer, peygamber isen bize kervanımızdan da haber ver, dediler.

Efendimizin, Mirâç'tan evvel Kudüs'e gitmemiş olmaları, Mirâç'ın şâhidi idi. Bununla beraber, kervanlarından da haber verdiler ve:

— Evet! buyurdular. Filâncaların kervanına rastladım. Revha denilen yerde idiler. Bir develerini kaybetmiş, arıyorlardı. Yüklerinde bir su kabı vardı, onu alıp o kaptan su içtim. Kabı aldığım yere koydum, geldiklerinde sorun bakalım, kaplarında su var mı imiş?

Kâfirler şaşkınlık içinde idiler.

— Bu da başka bir delildir; soracağız, dediler.

Sonra, develerinin sayısını, kaç kişi olduklarını sordular. Bu defa, kervan bi-izni-ilâhi teâlâ Resûlü ekremin gözleri önünde tecessüm ettirildi ve Efendimiz kervanda bulunan kişileri, deve sayısını birer birer tarif ettiler ve:

— En önde, beyaz bir deve üzerinde dikilmiş iki çuval olduğu halde, içinde şu eşyalar vardır. Diğer develerin yüklerinde de filân filân eşyaların yüklü olduğunu gördüm. Filân günü, güneş doğarken Mekke'ye dahil olurlar, buyurdular. Kâfirler:

— Bu da bir delildir, soracağız, dediler.

Efendimizin, kervanın geleceğini haber verdiği gün, Seniyye denilen yerde toplandılar ve içlerinden:

— Güneş ne zaman doğacak da onu yalancı çıkaracağız, diyerek bekleşmeğe başladılar.

Kervanı karşılamak üzere çıkan kâfirlerden birisi:

— Güneş doğuyor, diye haykırırken; aynı ânda bir diğeri de:

— Kervan geliyor! diye bağırdı.

Kervanın önünde, Efendimizin buyurdıkları gibi beyaz bir deve, iki tarafında iki çuval olduğu halde görünmüştü. Kervanda bulunan şahısların ve eşyanın da, Resûl aleyhisselâmın tarifi gibi olduğu anlaşılmıştı. Hepsi de, bunu böylece görüp, kabul ettikleri halde bir türlü iman edemiyorlar:

— Evet! Her şey dediği gibi çıktı, sözleriyle gerçeği tasdik etmekle beraber:

— Hâzâ sihrün mübiyn, Muhammed sihirbazdır, diyorlardı.

Gördükleri bu mucizelerin, Allah'ın kudret ve kuvvetinden olduğunu kabul edemiyorlar. Habib-i Ekremin yedinden zuhur eden bunca mücizelerin halıkının Allah olduğunu ve Hz. Muhammed'den zuhur ettiğini inkârda inat ederek küfr-ü delâlette kalıyorlardı. Mücizelerin halıkı Allah'tır. Allah, bütün bunları yapmağa kadir değil miydi? Bir kulunu, Mekke'den alıp Kudüs'e ve oradan semaya çıkaramaz mıydı?

Bu haberin şâyi olmasından sonra, iymandan dönenleri görünce, Ebû-Cehil koşarak Ebu-Bekir Sıddık'ın evine geldi ve ona:

— Ey Kahafe oğlu! dedi. Haberin var mı? Arkadaşın olan Muhammed neler söylüyor? Bu akşam, gecenin bir anlık zamanında, Mekke'den Kudüs'e ve oradan da semavata çıktığını iddia ediyor, inanılmaz derecede garip ve acaip haberler veriyor. Sen bu sözlere inanır mısın?

Ebû-Bekir hazretleri, tereddüt etmeden ona:

— Bu sözleri, sen kendinden mi uydurdun; yoksa bunları gerçekten Muhammed aleyhisselâm mı söyledi? diye sordu.

Aklı ve akıllılığı ile böbürlenene kâfir ise cevaben:

— Bu gibi şeyleri uydurmak, benim aklıma bile gelmez. Elbette Muhammed-ül-emin söylüyor, deyince Ebû-Bekir hazretleri de:

— Öyle ise elbette inanırım. Onun söylediği her söze, her kelimeye, her harfe tamamen, kalbime zerre kadar şüphe ve tereddüt getirmeden inanırım. Zira, o aslâ yalan söylemez, cevabını verdi.

Böylece Hazreti Ebû-Bekir Sıddık, Hak Resûlüne olan sıddıkiyetini, iman ve inancını isbat etmiş oldu. Bundan ötürü Cenab-ı Rabbilâlemin ona Sıddık lâkabını ihsan buyur-

muş ve Kur'anı mübiyninde de yevm-il-haşr-i-vel-karar kıyamete kadar onun sıddıkiyetini beyan buyurmuştur.

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

(Vellezi câ'e bis-sıdkı ve saddaka bihi ulâ'ike hüm-ül-müttekûn)

Zümer sûresi: 33

Meâli kerimi : **O peygamber ki, doğrulukla geldi (yani Mirac'dan getirdiği haberler ve Kur'anı Kerimi), onu tasdik eden zevat, işte bunlar hakkı ile Allah'tan ittika edenlerdir.**

Her ikisi de, şüphesiz akıl sahibi idi. Ebû-Cehilin bu işi, kendi çerçevesinde kendi aklı ile ölçerek «bu iş olamaz» deyişi normal idi. Akla vurulacak olursa, akıl bunu kabul etmez görünüyordu. Nitekim Ebû-Cehil de, kudreti-ilâhiyeyi kendi âciz aklı ile ölçmeye kalkışmış ve bu akıl, kudreti-ilâhiyeyi ihâta edememişti.

Halbuki, Ebû-Bekir hazretleri de akıl sahibi idi. Zira, Nebiy aleyhisselâmdan sonra hilâfet makamını der'uhte etmek, bu makamdaki mükemmel icraati ile aklını isbat etmiştir. Böyle olmasına rağmen, kudreti-ilâhiyeyi Kur'an terazisi ile ve Hak Resûlü Muhammed aleyhisselâmın tâlim buyurduğu «Hakka teslimiyet nûru» ile mütalâa ettiği için: Allah'ın bu kudretini, kendi miktarınca, hakkın kendisine bildirdiği kadar, idrâk etmişti.

İşte, akıl verilip tevfiik verilmeyince insan füze ile göklere çıkar da, Allahı orada arar. Sonra da, «Ben burada böyle birşey görmedim.» der, kendisine göklere çıkma kudretini veren Allah'ı kudret-i ilâhiyeyi inkâr eder.

Balığın her tarafı su ile çevrili iken, onun sudan haberi olmadığı gibi; bu gibilerde, her tarafları hak ile ihata olunduğu halde, ondan haberleri olmaz, olamaz. Küçük balıklar büyük balığa sormuşlar, «deniz varmış, bize gösterebilirseniz.» Büyük balık cevaben:

«Denizden hariç bir yer bulup oraya çıkalım ki, oradan size denizi göstereyim» demiş. Dikkat buyurun, balığın hayatı denizdir. Nasıl ki balık denizi görmek kasdi ile dışarı çıkayım dediğinde kendinde hayattan bir eser kalmazsa, Haktan gayri bir şey yoktur ki oraya çıkıp hakkı seyredebilelim. Kud-

retullah, her tarafı ihata etmiştir. Onun için, gafiller gökyüzüne çıkınca Allah'ı orada ararlar. Ârifler ise, Hakkın kendilerine kendilerinden daha yakın olduğunu bilirler. Onu görmeseler bile, Hakkın onları gördüğüne iman ederek ihsân sahibi olurlar.

Tevfik ve akıl sahibi olanlar, göklere maddeten çıkmasalar bile, Hakkın kudret ve azametini kabul ederler. Kâinatta ki her zerratin varlığından, onun ne gibi bir kudreti, azameti olduğunu tam olarak ihata ve idrâk edemeseler, kavrayamamaları bile, kendilerine verilen bu tevfikli akıl sayesinde gönül ve ruh selâmetine ererler, Ebû-Cehil ve Übeyy ibni Halef gibilerin düştükleri zavallı durumun sebebi her şeyden evvel onların haset sahibi olmalarıdır.

Zira, Resûl aleyhisselâmı ve Kur'anı-azimi iki guruh kabul etmez. Birincisi hasetçiler, hased edenler. İkincisi ise ahmaklardır.

H İ K Â Y E

Hazreti İsa, hızlı hızlı giderken; bir zat kendisine tesadüf edip, «Yâ Ruhullah! böyle hızlı hızlı nereye gidiyorsun?» diye sorduğunda hazreti İsa aleyhisselâm:

«Ahmaktan kaçıyorum» diye cevap verir. O adam: «Yâ Nebiyallah! Zâtı-risaletiniz ölüleri izni-ilâhi ile ihya ettiniz, körleri nûra kavuşturdunuz. Cüzzamlılara şifa verdiniz. Ahmağa sizde şifa yok mudur?» dedi. Hazreti Nebi: «Ölüler dirilir, körlere nûr ihsan edilir, barashlar ve cüzzamlılar şifa bulurlar. Lâkin ahmak, Allah'ın kahır altında olduğundan, ahmağa çare yoktur. Ondaki kaçmak lâzımdır.» buyurdular.

Ebû-Cehil ve emsalleri akıllı oldukları halde, tevfiki-ilâhi onlara nasip olmadığı için, hasetlerinden dolayı Resûle ittiba etmeyip kendilerine gösterilen mucizeleri inkâr ettiler. İman etmek şöyle dursun, günden güne küfür ve zulümlerini arttırmışlar ve cehennemi boylamışlardır. Zira, hased öyle bir şeydir ki, bu sıfatlara bürünen kişi hasedin verdiği ateşle ne yaptığını bilmez bir hale gelir, dünya ve âhirette hüsranda kalır. Dünyada rahatını kaybettiği ve dünyada iken cehennem ateşine düştüğü gibi âhirette de cehenneme yuvarlanır. Ahmak

olan ise, söylenen sözleri anlayamaz, kudreti-ilâhiyeyi kendi kudretine teşbih eder, kendi yapamadığı şeyi, «Allah da yapamaz» deyip inkâr eder.

Ahmakların, hayvan gibi olduğunu hasedci kâfirlerin ise hayvanlardan da aşağı olduğunu Allah celle kitabında beyan eyledi.

أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ

Ulâ'ike kel-en'ami bel-hüm edal.

A'raf sûresi: 179

Hasedcilerin başı İblis'tir. Yâni, şeytanirracimdir.

Hazreti Âdem'e, hasedinden rahmeti-ilâhiyyeden kovuldu. Hasedinden akılı gidip, neden halk olunduğunu, kimin emrine karşı geldiğini tefekkür edemedi.

Akıllı olmayan, mütekebbir olur. Hased, aklını giderdi, kibirlendi. Allah'a karşı kendi hiçliğini unutup, «Ben senin zâtına secde ederim, amma bu topraktan hâlk ve icad ettiğin Âdeme secde etmem!» dedi. Hased, gözünü bürümüş, kime isyan ettiğinin farkında bile değildi. Fâni idi, fakat bâkiye karşı geliyordu. Kul idi, Sultana kafa tutuyordu. Halbuki burada büyük bir ibret levhası ortaya çıkmış oluyordu. Şeytan, Allaha giden yolun. Âdem'den geçtiğini düşünemiyordu. Hazreti Âdeme secde etmemekle nübüvvet kapısını inkâr ediyordu. Böylece, «Ben Allah'a inanır, Resûlleri kabul etmem» diyenlere önder olmuştu. Allah, kendisine Resûl'süz iyman edenlerin iymanı kabul etmez, reddeder. Buna binaen, Kitabı kerîmde:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٩﴾

Kul in küntüm tuhibbunallahe fet-tebi'uniy yuhbib kümüllahü ve yagfir leküm zünübeküm vallahu gafurün rahiyim...

Âl-i İmran sûresi: 31

«Ey Ekremer-resûl. Kullara söyle! Eğer seni seviyorlar-

sa sana tâbi olsunlar ki, ben de onları seveyim.» emri celili zuhura gelmiştir.

Yine ruha gıda, cana safâ, kalbe cilâ olan kitabı kerimde:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

Men yuti-ir-resule fekad eta'allah.

Nisâ sûresi: 80

Kim, Resûle itaat etti. Muhakkak o itaat Allah'adır, buyuruldu. Allah'ı bilmek kolay! Peygamberi bilmek güçtür. Allah'a iyman kolay, peygambere iyman zordur. Allah'ı bilip, peygamberi inkâr eyleyenler iblis oldular. Allah'a iyman etmeyip de, peygambere iyman eyleyen tasavvur edilemez. Zira, peygambere iyman edenin, Allaha iyman edeceği muhakkaktır. Ne Allah, ne peygamber tanımayanların ise iblisten daha müflis olduğu da herkesçe malûm ve müsellemdir. Çünkü, iblisin bile Allah'a iymanı hattâ ibadeti vardır.

Efendimizin düşmanlarından, en azılı olanı Ebû-Cehil, Fahr-i-âlemin peygamberliğini ilân etmesinden evvel ona «Muhammedül-Emîn» lâkabını bizzat kendisi vermiş olduğu halde, nübüvvetini ilândan sonra efendimize, hasedinden en fazla zulüm ve cevreden de o olmuştur. Hased; onda ne akıl, ne idrâk, ne tefekkür bırakmış! Zuhur edip parlayan ve kıyamete kadar parlayacak olan islâmın nûrunu söndürmek için, üflemiş, söndürememiş, bilâkis sönmeyen ve sönmeyecek olan bu nûr daha parlamıştır. Ebû-Cehil gittikçe parlayan nûru söndürmek için üflerken kendini helâk etmiştir. Ebû-Cehil'in yaptığı gibi yapanların âkibeti de aynı olacaktır.

Allah'ın dediği ve dilediği olmuştur, İblis'in değil; peygamberin va'di yerine gelmiştir. Ebû-Cehil'in değil, Allah'ın va'di de vâfî de haktır, gerçektir.

Allah, abdi olan Muhammed aleyhissalâtu vesselâmi ve mü'minleri dünyada va'dettiği nimetlere erıştirdiği gibi âhîrette de va'd ettiği cennet ve cennet nimetlerine erıştirecektir. Ebû-Cehl ve Übeyy ibni-Halef; Firavun ve Nemrud ve bunla-

ra vâris olan kâfirleri vâidi ile helâk ettiği gibi yarın yevmi kıyamette vâidi olan cehennemın ateşine atacaktır.

إِنَّا لِلّٰهِ لَا يُخَلِّفُ الْمُبْعَادُ

İnnallâhe lâ yuhlif-ül-mi'ad..

Âl-i İmran sûresi: 9

«Allah, va'd ettiği şeyden dönmez.»

Yâ Rab! Biz, seni lisânımız ile ikrar, kalbimizle tasdik eden mü'minleriz. Bize, va'd ettiğın nimetleri dünya ve âhîrette ihsan et! Bizleri, mahrum etme! Âmin. Bi-hürmeti-seyyidil-mürseliyn..

Allahın varlığına, birliğine, şeriki ve ortağı bulunmadığına inanan ve iyman getiren mü'minler! Her istediğini yapan ve yaptığında kusur bulunmayan, dilediğini yaptıran, her emrinde hâkim olan Allah'a iyman eden ve Habibi Muhammed Mustafa'ya iyman edip, gönül veren âşuku sâdıklar! Hazreti Âdem geldi geçti, ecel şerbetini içti ve göçtü. Nuh aleyhisselâm geldi, Tufan oldu. O da âlemi fâniden göçtü. İbrahim Halilullah'a nâr-ı Nemrud nûr oldu. Nemrud'un hased nârı, kendini yaktı «Yer tanrısıyım» diye böbürlenirken, Allah'ın en âciz mahlûklarından olan sivri sineğe mağlûp olup fecî bir şekilde helâk oldu. Allah'a hasım olanların sonu böyle olacaktı ve böyle oldu. Fakat, gafiller bunları göremediler. Zira, bu gibi hainlerde göz vardır, lâkin gözlerinde gaflet perdesi olduğu için göremezler. Ebû-Cehil de bakıyor, göremiyor, işitiyor, anlayamıyor. Bunlar ve nice Allah'a hasım olanların her biri bir türlü belâya, musibete düçar olmuşlardır.

Bunların âkıbetini görüpte ibret alamayan gafil kâfirler. Bu musibet onlara var, kendilerine yok zan etmişler, iki günlük fânî dünya hırsına, âhîretlerini kaybetmişlerdi.

H İ K Â Y E

İsa aleyhisselâm ile bir yahudi yola çıkarlar. Yahudinin yanında üç ekmek, İsa aleyhisselâmın ise iki ekmek vardır. Yahudi fazla olan ekmeği yol arkadaşı ile paylaşmamak için

ekmeğin birini gizlice yer, şimdi iki ekmeğin kendisinin, iki ekmeğin de Hazreti Nebi'nin vardır. Hazreti Nebi, yahudinin üç ekmeği olduğunu bildiği için ona; «Senin üç ekmeğin vardı, biri ne oldu,» diye sorduğunda, o, ekmeğin birini yediğini inkâr edip, «Hayır, benim de senin gibi iki ekmeğim vardı» der. İsa aleyhisselâm bu herifin tamına hayret eder.

Karşularına bir nehir çıkar. İsa nebiy asâsını vurur, nehirden yol açılır, karşıya geçerler. Yahudi, bu mucizeyi görür. Hz. İsa sorar, «Ekmeğin kaç tane idi?» Yahudi «İki idi» der. Biraz daha giderler. Bir cüzzamlı hastaya rast gelirler. Hazreti nebi onu okur, cüzzamlı iyi olur. Yahudi bunu da görür. Hz. İsa yine sorar: «Ekmeğin kaç tane idi?» Yahudi «İki idi» cevabını verir. Biraz daha yol alırlar. Ölüm derecesinde bir hastayı İsa nebiye getirirler. Asâsı ile vurur, hasta sıhhata kavuşur. Hz. Nebi yine sorar: «Ekmeğin kaç tane idi?» Yahudi «İki» cevabını verir.

Bir yerde İsa nebiy uyumak için yatar. O şehrin valisinin kızı rahatsızdır. Ölülere, izni ilâhi ile diriltene, hastalara şifa bahş eden zatın kendi memleketine geldiğini duyan vali, Hz. Nebiyi aratmak için memurlar gönderir. Lihikmetin, uyuyan nebinin yanında duran yahudiye: «Buraya bir zat gelmiş, hastaları şifâyab ediyormuş» diye sorduklarında yahudi, «o zat benim» diyerek Hz. İsa'nın asâsını eline alır. Ahmak kerameti, mucizeyi asâda zannetmektedir. Hz. İsa'yı kıyası bâtili ile kendi gibi zannedip aynı şeyi yapabileceğini düşünür. Valinin hasta kızının, yanına varıp asâyı ona kuvvetle vurması ile öldürmesi bir olur. Yahudiyi hemen idama mahkûm ederler.

Hız. İsa, uyanır, asâsı yok! Ne olduğunu araştırdığında olan hâdiseyi kendisine haber verirler. Koşarak valiye çıkar. Arkadaşının öldürülmemesi şartı ile kızı izni-ilâhi ile dirilteceğini bildirir..

Vali, bu teklifi memnuniyetle kabul eder. Hz. Nebi, «Kalk, bi-iznillâh» deyüp kızın cesedine asâ ile vurur. Ölü ihya olur, dirilir. Bu mucizeyi görenler iymana gelir ve yahudi de canını kurtarır. Hz. Nebi aleyhisselâm yahudiye yine sorar, «Ekmeğin kaç tane idi?» Yahudi «İki tane idi» cevabını verir.

Yollarına beraber devam ederler. Bir vâdide beş parça yüzlerce okka ağırlığında beş bölük altın külçesi bulurlar. Hazreti İsa, yahudiye hitaben: «Bunu nasıl taksim edelim!» der ve devam eder: «Ekmeği üç olan, üç parçasını, iki ekmeği

olan da iki parçasını alsın» dediğinde, yahudi, hemen atılıp: «Ya İsa, benim ekmeğim üç idi, birini sana göstermeden yedim» der. Hz. İsa aleyhisselâm. Bu kadar mucizeyi görüp de doğru söylemeyen, haktan udul eden bu herifin, fâni dünya metayı için dinini, hakikatı dünyaya satan bu herife «Hepsi senin olsun! Fakat, sen benden ayrıl» der ve ayrılıp gider.

Yahudi orada kalır. Şaşırmıştır.

Bir oraya, bir buraya koşarak bu altınları kendine bırakan zatın aklına şaşarak: «Hepsi benim! Hepsi benim» diye bir altın külçesinden öbürüne koşup sarılırken iki kişi peyda olur. «Biz de ortağız» diye yahudinin yakasına sarılırlar. Yahudi: «Vermem» der, onlar: «Alırız» derler. Münazaa büyür. Yahudi bakar ki, kurtuluş yok, içinden bir şeytanlık düşünür: «Peki!. Ortaksınız ama, bunu buradan nasıl götüreceğiz?» der. Devam eder: «Benim köyüm buraya yakındır. Siz altınları bekleyin. Ben gidip bir araba alıp geleyim» der. Koşa koşa evine gelir. Karısına: «Aman çabuk ol! Börek pişir, içine zehir koy. Altın buldum. İki kişi musallat oldu. Altınımıza ortak olmak istiyorlar. Onları zehirleyeyim de altınlar bize kalsın» der.

Arabayı ve zehirli böreği alır, altınlara doğru yola koyulur. Biz gelelim altınları bekleyen iki kişiye: Biri, diğerine hitaben: «Bu altınlara herifi ortak edecek misin,» diğeri güler: «Sen deli misin? Hele bir arabayı getirsin. Sonra düşünürüz» Yahudi araba ile gelir. Güler: «Siz ortaklarımı düşündüm. Karnınız acıkmıştır. Size yiyecek ve içecek getirdim» derken; orada olanlardan biri: «Sen bize bir hiyle düşünmüştündür. Nerede kaldın? Biz bunu yutar mıyız?» dediğinde, yahudi zaten hâin olduğundan rengi, benzi atar. Titremeğe başlar. Zan eder ki yaptığı hainliği bunlar biliyor. Hemen üzerine çullanıp öldürürler. Altını arabaya yüklemek üzere iken, diğeri «Yahu karnım acıktı, bende yük yüklemek değil, adım atacak hal yok, gel karnımızı doyuralım. Sonra ne yaparsak yapalım» diye zehirli böreğe sarılıp, avurtlarını şişire şişire kapışarak böreği yerler. Yahudinin cesedine güler: «Çelebi ailenin eli dert görmesin» diye alay ederek böreği tamamen yerler. Üzerine suyu içince şiddetli bir sancı başlar ve yerleri kopara kopara can verirler.

Şimdi üç cesed yerde yatmakta ve para da oradadır.

**Dünya hamam kurnasına benzer,
Bir cenabetten bir cenabete miras kalır.**

Cenabetler ölür, kurna yerindedir. Cünüp olarak vardığın hamam kurnasını bir düşün. Kaç cenabet gelip geçmiştir. sen o kurnaya gelinceye kadar...

Bir müddet sonra, yolundan avdet eden İsa Aleyhisselâm, üç kişinin yerde yattığını görüp, altınların da ortada durduğunu görür. Kıssayı Cebrail aleyhisselâm Hz. İsa'ya bildirir. Akil olan, gözlerinde ibret nazarı olanlara da mükemmel bir ibret olur. Eğer, düşünme kudretin var ise bu kıssadan yüzbin hisse alırsın.

İşte, dünya hayatı budur!

İşte, dünyaya tapanların sonu! Kendinden evvel böyle hadiselere şahit olup da ibret almayanların âkibeti!

H İ K A Y E

Adamın birisi oğluna vasiyet eder: «Oğlum! Şu yüz altını al. Dünyada rast geldiğin en ahmak adama vereceksin.» der. Ölür. Çocuk, babasının vasiyetini yerine getirmek için nerede bir abdalca adam görse, yanına gider, imtihan eder, ahmak olmadığını ve daha ahmağını bulmak için dolaşır durur.

Günlerden bir gün, sarayın önünde bir kalabalık görüp, kalabalığın ne için toplandığını bir adama sorduğunda, «Sadrazam padişahın gazabına uğradı. Şimdi cellât başını vuracak, yeni sadrazam da, öldürülen vezirin cesedinden atlatılıp makamı sadarete oturtulacak» dediğinde: «Ne için böyle yapıyorlar?» diye sorar: «Sonra gelen vezire ibret olması için» cevabını alır.

Bir müddet sonra, elleri zincirli bir zatı getirirler. Ahü-figan edip, yalvarıp yakarırken çökertirler, başını vururlar. Bu manzarayı seyreden yeni vezir, katlolunan eski vezirin cesedine basar ve makamı sadarete oturur. Herkes, yeni veziri tebrike başlarlar. Delikanlı da tebrikçiler arasına karışır. Vezirin önüne vardığında altın kesesini vezire verir, vezir şaşırır: «Bunun hikmeti nedir? Ne münasebetle bana bu parayı veriyorsun?» dediğinde, «Lütfen bu parayı alınız. Ölmüş babamın vasiyetidir. Beni, bu vazifeden kurtarınız» diye niyaz ettiğinde, vezir sorar: «Babanın vasiyeti sadrazama yüz altın ver-

mek mi idi» der. Çocuk: «Hayır. Sadrazama, vezire değil, babamın vasiyeti bu parayı bir ahmağa vermek idi. Ben aradım, taradım, kusura bakmayın, sizden daha ahmak kişi göremedim ve babamın vasiyyetini, bu parayı vermekle yerine hakkın getirdim» der. Vezir, hiddetle sorar: «Benim ahmak olduğumu nereden bildin?» dediğinde: «Şu merasimde gözümle gördüm. Az evvel, sizden önceki vezirin başı vuruldu. Siz, üzerinden atladınız, bu makama çıktınız. Sizden evvelkinin başına gelen sahneyi gördünüz. İbret alıp, almadığını bilmiyorum. Ama, ibret alsaydınız, bu makama oturmazdınız. Size de yarın aynı felâket gelebilir. Bunu görüp de ibret almayan ahmağın birisi değil, ta kendisidir. Elhamdülillâh vasiyet yerini buldu» der ve gider.

Bu kıssadan yüzbin hisse alınabilir. Senin irfanına terk ediyorum.

Ey bizi sevip dersimize oturan, risalemizi okumak lütfunda bulunan mü'min! İşte, bu kıssa gibi, kendinden evvel geçen münkirlerin başına gelen felâketleri görüp, duyunca ibret almayan, «Onlara olmuş; bana olmaz!» diyen gafil; yaptığın hiçbir zaman yanında kalmaz. Mutlaka yaptığını bir zaman sonra görürsün. Bahçeye ektiğimiz bir tohumun hemen meyvasını alamadığımız gibi yaptığın fenalıkta iyilikde hemeu meyvasını vermez. Bir müddet sonra mutlaka meyvasını bulacaksın. Fenalık yaptın ise, hemen tövbe et ve hasenat işle! Hasenat ve tövbe ile ektiğin fenalık tohumunu öldür ki, istikbalde önüne çıkmassın!

Yaptığın iyilikle hâsıl olan ve mâna tarlasına ektiğin tohumu da, iyilik yaptığın kişinin başına kakarak iptâl edip öldürme!

Kâfirler, Nemrudlar, Şeddatlar, Firavunlar ve emsalleri çişlerinin uşağı iken, âciz birer mahlûk olduklarını unutarak, Allahlık dâvasına kalkıp peygamberlere ve mü'minlere yapmadıklarını bırakmadılar. Âkîbetleri ne oldu? Mülk ve saltanatları için öz evlât ve öz babalarını öldürtenler, kardeşlerinin kanlarını mübah görenler, şimdi neredeler? Mallarına güvenen, hak sözü dinlemeyen Karun'lar âhirete ne götürebildiler? Hep malları, tahtları, mülkleri ortada kaldı. Sırtlarında kulların hakkı, birçok mazlûmun âhı ve kanı ile gittiler. Orada şimdi yerleri ateş! Burada ise lânetle yâd ediliyorlar.

Tarih; insanlar, melekler onlara lânet ediyorlar ve edecekler. Sonra da ebedî nâra atılacaklardır. Gözünün önünde

kafası kesilen vezirden ibret almayıp, onun yerine göz diken ahmak gibi kendinden evvel geçen hâdisattan ibret almayan, kendini kitabullaha bağlamayan fâni, mülkü-ebedi imiş gibi zan edip, âhiretini yıkan AHMAK değil de nedir?

İşte, Nemrud'da bunlardan biri idi. Kendisinden evvel geçen kavimlerin iymansızlıklarından dolayı, başlarına büyük felâketler gelmiş, bu kavimlerin her biri birer musibet ile dünyadan silinmişlerdir. Bunlar, nebiyelerine ihanet etmişler, Allah'a karşı gelip insanlıklarını unutmuşlar, mülkü kendilerinin zan etmişler, hidâyet, nûr, selâmet yoluna uymamışlar, delâlet, zulmet, küfür, inkâr ve zulüm yoluna sapmışlardı. Âkıbet, vaid olunan azab gelmiş, çatmış, belâlarını bulmuşlardır.

Nemrud bunların leşlerini ortada gördüğü halde, Allah'lığın ilân etmiş: «Yer tanrısı benim» diyordu. Kibirli ve mağrur idi. Hazinesi dolu, askeri çok, mülkü geniş idi. Düşmanlarına galip gelmişti. Kendisine ve kavmine ba'as olunan Hz. İbrahim'e: «Beni hangi Allah'a dâvet edip, çağırıyorsun? O çağırдыңın Allah göklere karışır. Ben ise yer tanrısıyım.» diyordu. Meniden geldiğini unutmış idi. İdrar âletinden dünyaya geldiğini hatırlamıyordu.

Bu ahmak, bir mülkün hükümdarı idi. Koca bir millet bu adamın tahtı idaresinde idi. Akıllı olmasa hükümdarlık yapamaz idi. Aklı vardı, tevfiği yoktu. Bir kimse, hükümdar da olsa, adam olamıyor. Nereden geldiğinin, nereye götürüleceğinin farkında bile değildi. Kâfirlerin dostları şeytan olduğu için, şeytanın sıfatı ile sıfatlanıp, kibirlerinden hilkati-asliyelerini düşünemezler. Şeytan ve taptıkları dünya hayatı bunları aydınlığa ve nûra arkalarını çevirtip; zulmete, karanlığa sokar.

İşte, bu Nemrud denen herif de, kibrinden mülkün kimin tarafından verildiğini unutmış, mülkü ile şımarmış, mülkü elinde ebedî kalacak sanıp kendisini, hakka dâvet eden Halilullah'a çene çalmağa, mülküne güvenerek fâniye dayanarak: «Benden başka Allah varmı ki, beni ona dâvet ediyorsun?» demişti. Hazreti Halilullah ona: «Evet! Seni ve beni halk eden, öldüren ve öldükten sonra diriltecek olan benim Rabbimdir. Seni ona dâvet ediyorum.» diyordu. Nemrud: «Ben de o işleri yaparım. Ben ilâhım, diriltir ve öldürürüm» deyip zindandan iki mahkûm getirtmiş, birini öldürmüş, diğeri serbest bırakmıştı. Hz. İbrahime hitaben: «İşte, ben de aynı şeyi yaptım.» demişti.

Bu, adam öldürmenin ve yaşatmanın ne olduğunu bilme-
yecek kadar ahmak mı idi? Yoksa, inadından mı böyle muga-
lâta ediyordu? Onun orası yarın mahşerde bilinecek. Hz. Ne-
biy bunun bu mugalâtasını ve kıyamete kadar bu cins kâ-
firlerin mugalâtalarını iptal için: «Benim Rabbim güneşi
şarktan getirir, garba götürür. Yani, doğudan batıya götürür.
Bunun aksi olan batıdan doğuya doğru götür görelim!» dedi-
ğinde Nemrud cevap vermeye söz bulamadı, mahçup oldu:
Zira, Allah zâlimlere hidayet etmez. Daima bâtil mağlûp, hak
galip gelir. Bazan, biraz geç olur ama, böyle olur. Nemrud, Hz.
İbrahim'i nâra attırdı; nâr-ı-Nemrud, Hz. İbrahime nûr oldu:

﴿٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿٨﴾ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى
إِبْرَاهِيمَ ﴿٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ

Enbiyâ sûresi: 68

**Nemrud, bu kudreti-ilâhiyyeyi gördüğü halde iman na-
sip olmadı.**

Yukarıda Hz. İsa'nın bunca mûcizatını görüp de iman et-
meyen Yahudi gibi, dünyaya aldanıp en sonunda o mağruru
en âciz bir mahlûk olan sivri sinek mahv etti. Gözün göre-
meyeceği, mikroskop ile görünen bir mikropta kâfi idi. Lâkin,
insanlar o gün mikroplardan haberdar olmadıkları için; insan-
larca en âciz mahlûk sivri sinek olduğundan, o mütekebbir,
mağruru da bu âciz hayvan; feci şekilde ölüme sürüklemişti.
O mütekebbir; ve Allahım diyen o hâini konuşmaya tenezzül
etmediği kulları, kafasına tokmak vurdura vurdura ve hangisi
daha fazla tokmaklarsa iltifatına nail kılardı.

Nemrud'un küfrüne vâris olanlar da, gözle görünmeyen
bir mikrop ile imha olunmuş ve ekmeğini yiyen kulları tara-
findan tartaklana, tartaklana; hangisi fazla tartaklar, tok-
maklarsa iltifatına nail olarak cehenneme yuvarlanıp git-
miştir.

Ne oldum deme! Ne olacağım de! Para nereden geliyor ona bakma, nereye sarfediyorsun ona bak! Hep kâfirlerin sonu böyledir. Küfrün, iymansızlığın nihayeti budur.

H İ K Â Y E

Nemrud'un helâk olması yaklaştı. Artık hakkın sabrı tamam olmuştu. Nemrud, kendisine verilen bu mühleti kendinden zannediyordu. Zulmü, cefayı arttırmıştı. İşte, bir şey olmuyordu. Astığı astık, kestiği kestikti. Hazreti İbrahim'i çağırıp: «Tanrına söyle! Benim ondan korkum yok, ihtiyacım da hiç yok! Git ona söyle; benim heybetim kaftan kafı tuttu. Halk hep benim dediğime mûti, benim emrime bağlı. O, gök tanrısı ise ben yer tanrısıyım. Hani, onun orduları? Benim askerimin üstüne gök düşse süngüleri ile göğü tutmağa kadirler, söyle gelsin, kendisi ile harp edelim. Yerde onun sözü geçmez, yerler bana aittir, benim mülkümdür.» dedi. İbrahim aleyhisselâma vahy olundu: «Filân yere gelsin. Onunla cenk edeceğim!» buyuruldu.

Hazreti Halil Nemrud'u haberdar etti.

Malûm günde; taburlar, alaylar gösterilen sahaya cem' olup saf bağladılar. Allahu sübhanehû teâlâ hazretleri, sivri sinek ordularına emri ferman buyurup, Allahlık dâvasında bulunan bu kibirli, inatçı kâfire en âciz mahlûku olan sivri sineği havale etti. Nemrud'un ordusu harbe hazır bir vaziyette iken gök yüzü karardı. Sivri sinek orduları, yüz milyonlarcası, aldıkları emir ile bu Allah düşmanının ordusuna çullanmış, askerinin ağzına, gözüne, kulaklarına doluyor, iğnelerini batırıp bu Allah düşmanlarından intikam alınıyordu. Bindikleri atlar da sivri sinek hücumuna uğrayınca atlar askerleri üzerinden yere atıp kaçışmaya başladılar. Yarım saat içinde, yüzbin kişiden ziyade olan Nemrud'un ordusu helâk olmuştu.

Nemrud, meydanı harbi terk etmiş, saraylarından birine sığınarak kapı ve pencerelerini tıkamış, canını böylece kurtaracağını zannetmişti. Böyle bir mucizeyi gördüğü halde, tövbe, iman etmeğe yanaşamıyordu. Nasıl yaşasın? Kibri, azameti buna mâni idi. Zira, bu herifin küfrü, ihtiyarı yani

inadî idi. Asker, zirü-zeber olmuştu. Bu inatçı kâfire karşı, emri-ilâhiyyeye imtisal edemeyen bir total ve kanadı sakat olan bir sivri sinek, Allaha şöyle bir münacatta bulundu: «Yâ rabbi! Ben ne kadar günahkâr ve talihsiz bir mahlûk imişim ki; beni bu harbten mahrum eyledin. Ayağım ve kanadım sağlam olsa idi, senin bu düşmanınla ben de cenk eyleseydim!» dediğinde, Allahu Zülcelâl: «Haydi git! O lâini de sen helâk eyle!» diye emri ferman buyurdu.

Sakat sivri sinek dinlene dinlene, Nemrud'un saklandığı saraya gelip, anahtar deliğinden içeri girdi ve doğruca Nemrud'un dizine kondu. Yorulmuştu, dinleniyordu. Nemrud sineği gördü. Öldürmeğe kast etti, sinek diğer dizine kondu, orada dinlenmeye başladı. Lisanı hâl ile diyordu ki: «Bir zamanlar Hz. İbrahim'e ben de öldürür, diriltirim, diyerek bir adamı öldürmüş, diğerini serbest bırakmıştın. Haydi beni öldürsene ne duruyorsun?»

Nemrud, sineği öldürmeğe çok uğraştı, öldüremedi. Allah, Nemrud'a acını gösteriyordu. İşte, öldüremiyordu: «Benim iradem olmayınca öldüremezsın. Benim iradem ile katlettiğin adamları sen yaptın zan ediyorsun, işte bir hiçsin, benim verdiğim mülkü, bana karşı isyan vesilesi ettin. Sen bir hiçsin. Hiç diyordu. Hani o senin kibrin ne oldu? Hani ordular, hani Allahlığın? Bak; âciz bir mahlûkum olan sivri sineğe mağlûp oldun. Rezil oldun.»

Nemrud; çok uğraştı, sineği öldüremedi. Sinek Nemrud'un burnundan içeri gitti. Vaktiyle, Nemrud İbrahim'i ateşte yakmak istemiş, bunu da becerememişti. Ateş yakmazdı. Ateş sebab, müsebbibi-hakiki Allah idi.

Sinek, Nemrud'un beyin zarını yemeğe başladı. Zâlim başını taştan taşa vuruyordu. Mağlûbiyetinin acısını şimdi duymağa başlamıştı. Harp meydanında bıraktığı yüzbin askerini ve onların ana, babalarının yürek acısını hiç duymamış, mürdar cesedi ile habîs ruhu kurtulsun diye sarayına kaçıp saklanmış ama, bu kaçış onu ölümün feci pençesinden kurtarmamıştı.

Nice canlara kıymış, nice haneyi söndürmüş, nice kişilerin başlarını taştan taşa vurdurtmuştu. Şimdi, kendi başını taşa, duvarlara vuruyor, çektirdiği acıları şimdi kendisi de tadıyordu.

Can bu kadar tatlı olduğunu bilseydi, kimsenin canına kı-

yar mıydı? Kanına girer miydi? Bu kadar aczini bilse idi. Allah'la harbe kalkışır mı idi?

Mü'minler dikkat edin! Bu acıların çeken Nemrud'a, Allah yine eski mülkünü ve saltanatını iade etse; yine eskisi gibi zâlim olacaktır. Zira, kâfirlerin üzerine bir musibet geldiği vakit (**Allah**) derler. O müsibetten hâlas olup kurtuldular mı, yine Allahı inkâr ederler. Bunu, Allah Kur'ân'ında beyan etmektedir. Bunun için, evliyaullah şöyle dua etmişlerdir: «Yarab! Bizi dar ve musibet zamanlarında Allah diyenlerden eyleme!» Refah zamanında, Allahı zikir etmeyip, dar ve meşakkatte Allahı zikir edenler münkirlerdir. Mü'min darda, varda; refahta, tarahta Allahı unutmaz, zikir eder

Nemrud, kullarından maâşlı memurlar tutup ellerine verdiği topmakla başını dövdürüyordu. Zira bu tokmakların darbesiyle başındaki sinek bir az duruyor, kendi de istirahat ediyordu. Sinek, yine beynini yemeğe başladı mı: «Aman vurun!» diye yalvarıyor, az vurana kızıyor, çok vurana iltifat edip maaşına zam ediyordu.

Kullar, yer ilâhını dövüyorlardı. Bu dayaktan yer ilâhı Nemrud'u, bir gün bir kulu tokmağı biraz fazlaca vurunca habis ruhu çıktı. Murdar leşini cehennem çukuru olan kabirine koydular.

Gördün mü? Tanrılık dâvası etmenin sonunu! Gördün mü? Mala, mülke kibirlenmenin sonunu. Kabiri küçük görme! Ya, cehennem çukurundan bir çukur, yahud cennet bahçesinden bir bahçedir. Resûl aleyhisselâm böyle buyurdu.

Hz. İbrahim'e nâr-ı-Nemrud, nûr oldu. Zira, Allaha dost olana nâr, gülzar olur.

**Eğer Aşık isen yâre,
Sakın aldanma ağyâre,
Düş İbrahim gibi nâre,
Bu gülşende yanar olmaz!**

Hz. Halil; habibine karşı uyuduğu için oğlunu kesmekle emir olundu. Babasına itaatından dolayı İsmail'i bıçak kesmedi. Yusuf'a kardeşleri hased edip kenan diyarında kuyuya attılar. Kervan, kuyudan su almağa geldi. Yusuf'u buldular. Kardeşleri az paraya Yusuf'u kervana sattılar. Ker-

van, Mısır'da Yusuf'u esir pazarında sattı. Yusuf, nefesine hâkim olduğu için Mısır'a aziz oldu. Züleyha nefesine mahkûm olduğundan Sultan, aziz iken zelil oldu.

Nefsine hâkim ol, Aziz olursun! Nefsine esir olursan zelil olursun! Züleyha aşkı mecazi ile bir nebiyyi zişanı sevmesi neticesi bu zilletten kurtuldu.

Nebiyleri sevenler, nefisleri esir dahi olsalar bir gün o sevgilileri onları necata iletir.

Davut ve Süleyman hem peygamber hem de hükümdar oldular. İnsanlara cinnilere kuşlara ve rüzgâra emir ettiler. Zamanlar gelip geçiyordu. Firavun, düşmanını bulmak için kaderle çarpışıyor, binlerce yavruya kıyıyor, böylece doksan bin mâsumu katl etmişti. Bu tedbir, kadere çare olmadı. Kader, yerini buldu. Musa aleyhisselâm doğdu. Firavunun düşmanı, firavunun kucağında idi. Onu evlât sevgisiyle kucağında, sonra ocağında büyüttü.

Musa nebiy, Mısır'da saraya mensup, devletin ileri gelenlerinden birisini kazaen öldürdü. Medyen diyarına firar eyledi. Medyende Şuayib aleyhisselâma damat oldu.

Medyen'den hicreti esnasında Tûr'a vardı. Ateş almaya giderken Rabbine mülâki oldu. Kendisine nübüvvet verildi. Firavunu iymana dâvet ile emir olundu. Kendisine, asâ mucize olarak verildi, yedi beyzaya sahib oldu. Harun aleyhisselâmı, kendine vezir olarak vermesini Rabbinden diledi. Allah celle, kabul edip Harun aleyhisselâm ile beraber Mısıra gidip, Firavun'u iymana dâvet ve Beni İsrail'i serbest bırakmasını istediler.

Asâ ejder oldu; sihirbazlara galebe çalındı.

Mısır'lılar on beliyeye mübtelâ oldular; insafa gelmediler. Firavun ve ordusu gark oldu. Beni-İsrail kurtuldu. Hz. Musa, Tur'a gitti, Rabbini görmek diledi. «Lenterani» yani (Beni göremezsin ya Musa!) denildi.

Hz. İsa aleyhisselâm, geldi. Çok mucizeler gösterdi. İzni-hâk ile ölüleri diriltti. Anadan doğma körlerin gözünü açtı. Baras ve cüzzama şifa verdi. Çamurları kuş şeklinde ya-

pıp üfürdü, canlı kuş oldu. Hz. İsa'yı öldürmeye kastettiler. Allah celle, onu göğe kaldırdı, bu arada birçok nebi ve Resûl geldi.

Yüz yirmi bin yahut iki yüz yirmi bin nebi geldi, geçti. Resûller Kafilesi Hatemülenbiya ile tamam oldu. Perdei-hicap açılıp, cümle enbiyanın müjdelediği; Nûru evvel bâası sonra olan, sertâcı enbiya. Resûlü-kibriya, Evvellerin evvelinin sevgilisi, âhirlerin âhirin bir tanesi, bir nûr ki, güneş onun pervanesi, hilkatı sebebi âlem, mefharı âdem, «Levlâke levlâk lemma halektül-eflâk, (limaallah)» sırrının şahı, cümle enbiyanın mâhı, «Lâilâhe illâllah» Kelimei-Tayyibesinin kaili ve muallimi, sahibi kur'an, habibi rahmân, cemi kâinata râhmet, asfiyaya saadet on sekiz bin âleme rahmet olan peygamberimiz efendimiz, kâinatın efendisi, enbiyanın amânı, Resûllerin hümanı, Allahın bir tanesi, yerin, göğün ins-ü-cinin nebiyi Mustafa, Müçtebâ, eminihül-muktedâ, Resûlüssâkaleyn, imamı-haremeyn, ceddül-Hasaneyn, Sıracı-münir, İmamı-etkiyâ, Resûlü-kibriya, Kureysi, Haşimî, eftahiyül-arabî zuhura geldi.

Âlem, başka bir âlem oldu. Güller güldü, bülbüller dile geldi. Suyun rengi nûra döndü. Hep susuzlar suya kandı. Cennet bezendi, hûriler süslendi, cennet sarayları ziyetlendi. Deryayı rahmet çûşa geldi. «Rahmetim gazabımı geçti.» müjdesi ilân olundu. Kâbe'de putlar yıkıldı. Mecusi'nin bin yıllık yanan ateşi söndü. Kisra'nın sarayının ondört şahnişi yıkıldı. Keşişlerin dili tutuldu. Save gölü yere göçtü. Hasidler hasedinden patladı. Yahudinin yıldızı söndü. Yönler hakka döndü. Mazlûmlara, gariplere enis geldi. Ağlayanlar güldü. şeytan gökten sürüldü. Çünkü Allahın sevgilisi Muhammed geldi.

Anasının karnında, yedi aylık iken babasından yetim: altı yaşında anasından öksüz kaldı. Bu hali gören melekler şaşırıp mebhut kaldı.

Bu bir sır idi?

«Yarab! Habibim dediğin bu zatı-akdesi ne hikmete mebni anadan ve babadan yetim ettin?» diye melekler hakka sual ettiler. «Bu sırrın ne olduğuna bizleri agâh eyle. Zira senin bir emrinde, binlerce hikmet vardır, gizlidir» diye niyaz et-

tiklerinde: «Ey meleklerim! Mahbubumun anası ve babası sağ olsa idi, Muhammedimi onlar terbiye edeceklerdi. Bu halde, habibimi ben terbiye edeceğim.» buyurdu.

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى آدَبَنِي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي

«Habibim bir zulüm görse, ana ve babasını yardıma çağırarak idi. Şimdi, kimsesi yok ki, onları çağırısın. Bir zulüm gördüğünde, bana müracaat edip benden yardım dileyecektir.» diye ilâve edildi. «Ben bikeslerin Rabbiyim» buyurdu. «Habibimi, anası ve babası değil, ben Azimüşşan terbiye edeceğim. Habibimi ana ve babası korumayacak ben koruyacağım» buyurdu.

**Efdâlil-enbiya bastı kırk yaşına!
Kondu tâ'cı-nübüvvet başına!**

İzhârı-nübüvvet ile emrolundu. Kırküç yaşında risâlet tahtına oturdu. O güne kadar kendisine: «**Muhammedül Emin**» diyorlardı. Cismi tahir, nuru zâhir idi. Kavmini toplayıp: «Ey kavmim! Şu dağın arkasında bir ordu var. Mekke'ye saldıracak dersem bu sözümü nasıl karşılırsınız?» dediğinde; «Sen emin ve doğru, sadık bir kişisin. Senin sözünle o ordu ile cenge çıkarız» dediklerinde Efendimiz: «Ben hak tarafından sizlere nebî gönderildim. Benim, hak peygamber olduğuma iyman ediniz. Allaha şirk koşmayınız. Putlara tapmayınız!» dediğinde hepsi inkâr edip, yüz döndürdüler. Kendisine yalnız sevgili ailesi Hatice radiyallahu anha iyman etti.

İlk iyman eden Hz. Hatice annemiz oldu. Sonra, tahtı terbiyesinde bulunan, çocuk olarak imamı Ali kerremallahü veçhe ve yetişkin kimselerden Ebâ-Bekir, kölelerden Zeyd ki, Kur'anı-kerimde bu zatın ismi sarahaten zikr edilmiştir. Başka sahabelerden hiçbir ferдин ismi zikr edilmemiştir. İlk iyman edenler bunlardır. Rıdvanullahi aleyhim ecmain.

Âyetler nâzil olmaya başladı. Âyetler nâzil oldukça da, hâsidlerin hasedi artardı. Anudların inadı arttıkça da âyetler nâzil olurdu. Nâzil olan âyetler, şairleri iskât ediyordu. Kendisine iyman edenler çoğalıyor, iyman edenlerin ekserisi fa-

kir, köleler ve kadınlardı. İyman edenler çoğaldıkça inadçı kâfirlerin de zulmü, eziyet ve cefası çoğalıyordu.

O muhterem nebiyyi zışanı, nerede görseler elleri ve dilleri ile incitiyorlardı. Efendimize kadar gelen her nebiyyi de böyle tekzib etmişler ve incitmişlerdi. Cenab-ı hak, Habibini teselli eden âyetler indiriyor, üzülmemesi için ona türlü türlü lûtuflarla Habibine hitap ediyordu.

Allah celle; ezelde Nûr-u Muhammediyyeyi hâlk ettiğinde arş'a şöyle yazmıştı:

«Ben; o Allahım ki, benden başka tapılacak ilâh yoktur. Muhammed, benim sevgili peygamberimdir. Kazama teslim olan, belâma sabır eden, nimetime şükür edeni siddıklardan yazar, siddıklar ile haşr ederim. Kazama teslim olmayan, belâma sabır, nimetime şükür etmeyen benden başka Allah arasın.»

O kâfirler: «Sen Nebi değilsin!» dediklerinde:

(İneke leminel mürselin)

buyuruluyordu. Sen peygamber değilsin dediklerinde, üzülen efendimizi, Rabbil-âlemin: «Onlar senin nübüvvetini inkâr ediyorlarsa, benim, senin nübüvvetin hakkındaki şahadetim sana kâfi değil mi?» buyuruluyordu.

وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا

Ve kefâ billahi şehidyâ

Nisâ sûresi: 166

Eba-Cehlin, Utbe'nin, Ubey ibni Halef'in vesair Kureyşin büyüklerinin inkârı olmasa idi, bu kadar âyatı beyyinat nasıl nâzil olurdu? Resûle düşmanlık arttıkça. Allahın Habibine lûtfu da o nisbette çoğalıyordu.

Demek ki; derecâtın senin sevgine bağlıdır. Allah yolunda ne kadar, zahmet çekersen, o nisbette Allahın sana olan lûtfu artar.

Günlerden bir gün, ki ekseri ulemâyaya göre bis-etin, yani Resûl aleyhisselâmın nübüvvetinin dokuzuncu senesi, Recep ayının yirmi altıncı Perşembe günü idi; Efendimiz Kâbenin

bir köşesinde oturmuş, Rabbil-âlemine ibadet ediyor ve kavminin hidâyete ermesini Rabbinden diliyordu. Lâin Eba-Cehil, bir gürûh süfehâ ile gelmiş, onlar da Kâbe'de bir şeyler, konuşuyorlardı. İslâm aleyhine, müslümanlara yapılacak hiyle ve zulmü tasarlıyorlardı. Onlardan biri, Efendimizi görüp, Efendimizin de Kâbe'de olduğunu Eba-Cehil'e söyledi. Ebâ-Cehil, ve süfehâ gürûhu, hemen Resûlüllahın karşısına geldiler. Ebâ-Cehil, alaylı bir vaziyette: «**Ya Muhammed! Sen, hakikaten peygamber misin?**» dedi. Cenabı fâhri-risâlet de, Ebâ-Cehilin bu sorusuna ciddi ve vakur: «**Evet! Ben Resûlüm. Ben Nebiyyim**» buyurdularında o gürûhu süfehâ, alay ve istihzaya başladılar, küstahlaştılar: «**Sen nasıl peygamber olabilirsin? Sen, bir yetimsin. Mektebe gitmedin, hoca görmedin; seni, Eba-Tâlip büyüttü, onun yetimi ve garibisin. Bu garip ve yetimliğine bakmadan; haddini bilmeden, nasıl peygamberliğe kalkıyorsun? Böyle bir dâvaya kalkıp, kendini bizimle beraber görmeğe, belki de bize baş olmak niyetindesin. Bu dâvadan, bu sevdadan vazgeç! Eğer, peygamberlik gelse, böyle bir teklif vâki olsa; bana gelmesi, yahut benim emsâlim olan Utbe'ye, Ubey ibni Hâlef'e gelmesi lâzım. Bak; onlar da benim gibi okumuş yazmış kimseler! Onlar da, kavmin ileri gelenleri. Onların da, benim gibi köleleri hizmetçileri, malları, mülkleri, arazi ve ahbapları var. Hani senin ashabın, malın, mülkün nerede? Bak, benim arkamdaki ahbaplarıma, yâranıma!. Yârânımın hepsi zengin, hepsi, kavmimizin ileri gelenleri, senin başına toplanan bir çok kimse var ama, onlar benim ahbaplarım gibi zengin, münevver kişiler değil! Köleler, deve çobanları. Bizim artıklarımızla geçinen, bizlere hizmet gören hizmetçilerimiz. Senin başına toplanan bu kavmin erzelleri.. Benimle olanlar da bu kavmin azizleri, zengin kişileri, bu dâvadan vaz geç!»**

Nasıl olur? Bu köle ve hizmetçilerle, bu köylü gürûhu ile beraber iman edip bir mecliste oturabiliriz? Buna imkân var mı? Biz; kavmin ileri gelenleri, ulularız. Sana iman edenler ise, kavmin fakirleri, köleleri deyip bir takım kalp kırıcı ve mantıksız sözlerle, Resûller Resûlünün kâlbi-pâk-i-Ahmediyelerini incitip def'olup gittiler.

Bu gürûhun arkasından, yine Ebâ-Cehilin delâlet arkadaşlarından, küfr-ü-inat yoldaşlarından, Ubey İbni Hâlef kâfiri, bir gürûh sefih kişilerle gelip onlar da Efendimize

Ebâ-Cehil gibi bir takım mantıksız sözlerle tecavüz edip: «**Yâ-Muhammed! Sen, nasıl Nebi olursun?**» gibi sözlerle Efendimizi incitip def'olup gittiler. Bunları takiben Velid İbni Muhiyre ve diğer Kureyş kavminin küfr-ü-inat, fısıkı-fesat, delâlette olan uluları, birbirini takiben efendimize kuruyası dilleri ile cevrü-cefa edip def' olup gidiyorlardı.

Sanki, birbirleri ile sözleşmişlerdi. Hepsi gelip, Resûlüh efham Efendimize bu yolda taarruz ediyorlar, çekilip gidiyorlardı.

Bu mantıksız tecavüzler, Resûller Resûlünü çok, ama pek çok üzmüştü. Bunlar, ne ânud kişilerdi, Yetimlik, fakirlik nübüvvete mâni mi olurdu? Hele, mektep, medrese, hoca, üstad görmeden, getirdiği bu Kur'anı-azimi hangi okumuş hangi görmüş kişi getirebilecekti? Okuma ve yazma, mektep medrese görmeden bu Kur'anın nüzülü bir mûcize idi.

Onları necâta, felâha, insanlığa, cennete, Allaha çağırın bu Allah dâvetçisine, bu münciye, bu kurtarıcıya yaptıkları bu saygısızlık, bu istihza, bu küstahlık son haddini bulmuştu.

Resûl, ne demek? Nebiylığın ne olduğunu bilmeyen yahut kasden inkâr eyleyen bu inatçı hasedciler; hükümdarlık, kabile reisliği ile nübüvveti karıştırıyorlardı. Hükümdarlara lâzım olacak sıfatları Nebiy aleyhisselâmda arıyorlar veya kasden bû inkâra gidiyorlardı. Yetim, büyümek, anasız ve babasız yetişmek, insanın elinde mi idi? Bunun, Nebiy olmak bakımından ne gibi mahzuru vardı? Hz. Âdem'in ana ve babası mı vardı? Âdem aleyhisselâm, Nebiy ve Resûl değil mi idi? İsa aleyhisselâtu vesselâm efendimizin de anası olup, babası yoktu. O da Resûl ve Nebi idi.

Kudretullah ile Âdem'in hilkatiyeti üzre yaratılmıştı. Dar görüşlü kişiler «Allahı biliyoruz!» deyip, bilmeyen, Allahın her şeye kadir olduğunu söyleyip fiili-ilâhiyyeyi görünce inkâra giden gafillerden bir gürûh «Babasız çocuk olmaz!» deyip o pâkize, İmran kızı Hz. Meryem'e çirkin bir sıfat ile iftira ve Allah'ın lânetine uğramışlar; gördükleri mûcizât ki, gün gibi âşikâr iken, bu inatlarından vaz geçmemişlerdir.

Bu mûcizat, şöyle cereyan etmişti:

Hz. Meryem; yıkanmak veya çamaşır değiştirmek için, kendisi ile ailesi arasına perde çekmiş, perde arkasına geçti-

ğinde Cebrail aleyhisselâm Allah tarafından emir olup Meryem'in yanına gelmişti.

اِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَا مَرْيَمُ
اِنَّ لَهِ يَبَشِّرُكَ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ
مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

Âl-i İmrân sûresi: 45

Dikkat; meleklerde erkeklik ve dişilik, yemek ve içmek yoktur.

وَإِذْ كَرَّمْنَا الْكَاتِبَ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا
شَرْقِيًّا ﴿٤٦﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَمَثَلَهَا بَشْرًا سَوِيًّا ﴿٤٧﴾ قَالَتْ أَنَّى عَودُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ
إِنْ كُنْتَ نَقِيًّا ﴿٤٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا
زَكِيًّا ﴿٤٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ
بَغِيًّا ﴿٥٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْنٍ وَلَنَجْعَلَ لُآئِهَ
لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ آمْرًا مُقْضِيًّا ﴿٥١﴾

Meryem sûresi: 16

Cebrail erkek şeklinde göründü. Hz. Meryem, onu insan zannedip hemen elbiselerine sarılıp örtünerek: «Allahtan kork! Allahı tanyor isen, bana fenalık, tecavüz etmeğe kalkışmadan, senin bana yapacaklarından, ben Allaha sığıyorum! Sen de Allahtan korkuyor, o azametli günde Allaha yaptıklarının hesabını vermeyi kabul ediyorsan, bana ilişme!» dediğinde Melek Hz. Meryem'e: «Ben, insan değil, meleğim! Rabbinden elçi olarak geldim. Onun emri ile sana pâk, temiz bir oğul ile müjdeci olarak gönderildim. Senin, babasız; kudretullah ile dünyada aziz, âhirette şerif bir oğlun olacaktır.» dediğinde Meryem aleyhisselâm cevaben:

وَبِكَلِمَةٍ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهَلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥﴾ قَالَتْ
رَبِّ أَنْتَ بِنُورِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

Âl-i İmrân sûresi: 46

«Bu iş nasıl olabilir? Benim kocam yoktur. Ben fahişe de değilim. Bir kadının çocuğu olması için, bir erkeğe ihtiyacı vardır. Bana ne bir kimse el vurdu, ne de ben böyle bir şeyi tasavvur ettim» der. Bu sözler ümmeti arasında kendine yapılacak iftiraya evvelden cevap idi. Hz. Cebrail:

Doğru söylüyorsun! Sen kızıoğlan kızsın. Namuslu pâkizesin; fakat Rabbil-âlemin böyle istiyor. Bu babasız insanı yaratmak, Allaha çok kolaydır. Rabbin celle celaluhu hazretleri buyurdu ki: «O bana göre çok kolaydır.» Allaha göre kolay olan şeyi Allahın kudretini gözleri ile gören gafiller, kendi çerçevelerinden, kendi bâtil ölçüleri ile Kudretullahı, kendi kudretleri ile kıyasladıklarından, Allaha göre halkı ve icadı kolay olan şeyleri, hâşâ «Allah bunu yapamaz» diyemezler de «Böyle şey olmamıştır» Yahut kendi kısa akıllarına uydurarak hakikatı tahrif ederek «Böyle olmuş» derler.

Rabbin buyurdu ki; «Babasız evlât yaratmak bana göre kolaydır. Bu, böyle olacaktır. Zira, Allah ezelde ona kader-i

ilâhî taallûk etmiştir, geri dönmez. Biz; onu insanlara kudreti, kuvveti azametimize alâmet, nezdimizden mü'minlere bâisi-rahmet kılacağız. Bu iş, ezelde olup bitmiştir. Teslim ol, rahat bul!»

Nitekim, Hz. İsa'nın bu şekilde yaradılışı; insan olanlara, göz ve kalp gözü bulunan ehli-iyman, azameti, kudreti, kuvveti ilâhiyyeyi müşahede etmişler. Ehli-delâlet, ehli-hased ve ehli-fesadın da küfrü-inatları artmış, mü'minlere bâisi-rahmet, kâfirin de azabı-ikabına sebep olmuştur.

Hz. Meryem; Hz. İsa'ya gebe kaldı.

İnsanlardan uzak duruyor, kendisini onlardan saklıyordu.

Doğum sancıları tutmuştu, bir hurma ağacı kütüğüne dayandı. Bu kütük kuru idi, inliyordu.

Onu, iki ağır rencide ediyordu. Birisi Hz. İsa'nın doğum ağrısı, diğeri de halkın kendi hakkında yapacakları bühthanın, iftiranın sancısı idi. Bu, doğum acısından daha acı, daha şiddetli idi. Zira, Hz. İsa doğacak, ağrı denecek idi. Fakat halkın kendisine yapacağı iftira, bühthan ağrıları gün be-gün artacaktı. Buna, sabır ve tahammül etmek pek güçtü.

Bunları düşünerek âhü-enin etti: «Keşpe yaşamasaydım. Bu hal benim başıma gelmeden ölüp, toprak olup büsbütün unutulmuş olsaydım» Âdeti beşer üzere, hayâsından böyle düşünüyordu ki, kulağına, can kulağına ayak ucundan bir nidâ geldi:

«Üzülme! Mahzun olma! Böyle düşünceleri bırak; bak Rabbin ayağının altından bir çay akıttı. Bu çay, bu su, sen buraya geldiğinde var mı idi? Ne için böyle düşünüyorsun? Rabbin ne murad ederse öyle yapar. Hurma ağacının kütüğünü salla. Ondan sana taze hurma ihsan edildi.»

Kuru hurma ağacı canlanmış, taze hurma vermişti. Bunlar hep Meryem'i teselli için. Allah, kudreti-ilâhiyyesini Hz. Meryem'e ve bizlere gösteriyordu.

«Kütüğü salla! Ondan sana taze hurma düşürülecek. Onu ye, bu sudan iç, bak gördüğün hayal değil. Allah, zamansız, yani mevsimsiz kuru kütükten hurma veriyor. Taze ve yeni bir su akıttı. İşte onu görüyorsun. Bundan evvel de sana böyle lûtfu-ilâhî olmuş. Hz. Zekeriya seni beyti-makdese nezredip veren annenden almış, sana tekeffül ederek, seni bir odaya ibadet için kapatmıştı. Senin yanına girdiğinde, yaz günlerinde kış, ve kış günlerinde ise yaz meyvalarını gö-

rüp: (Bu lütuf nereden yâ Meryem?) diye sana sorduğunda; (Bu Allahın bana hediyyesidir. Tarafı-ilâhiden ihsan olunuyor) derdin. İşte, sen bu kudretullahı eskiden beri görmektesin. Allah, herşeye kadirdir. Bir şeyi hâlk etmek murad etti mi? «OL» der, muradı-ilâhi zuhura gelir. Şimdi, bu hurmaları ye. Bu sudan iç. Rabbine hamd eyle. Gözün aydın olsun. Böyle bir âzim peygambere anne oldun. Oğlun ile senin ismin mü'minler tarafından daima hayr ile yâd edilecektir. Kıyamete kadar namı-nişânın bâki kalacaktır. Oğlun ile gözün aydın olsun. Şayet insanlardan birini görür isen konuşma. Sana çocuğun hakkında sual edenlere, işaret sûreti ile konuşmayacağını anlat. «Allaha sukût ile oruçlu» olduğunu onlara işaret ile bildir. Sakın cevap verme. Onların sana yapacakları ezâ ve cefaya sabrî-metânet göster. Sakın cevap verme. Artık burada kalamazsın. Çocuğunu al ve kavmine git.» denildi.

Hız. Meryem, çocuğunu alıp kavmine geldi. Kavmi ne vakitten beri Hız. Meryemi aralarında görmediklerinden; kucağında bir çocukla görünce derhal ona lisanen tecavüze başladılar:

- Bu çocuğu nereden buldun? dediler. Cevap yoktu.
- Yazıklar olsun sana! Ne çirkin bir iş yaptın!
- Ne garip ve acaip bir işledin ey Hârun'un hemşiresi. Senin sülâlen Hız. Harun gibi bir nesli-pâktır. Senin baban İmrân, namuslu bir adamdı. Annen de temiz, pâkize bir kadındı idi. Bu çocuk nedir? Bu, bir rezâlettir. Ananın, babanın ve kavminin yüzünü kara ettin, namusumuz iki paralık oldu.

Hız. Meryem'e bu sözler ile tecavüz ettiklerinde; kendisine emir olunduğu gibi, işaret ile, (Ben konuşmayacağım! Allaha sukût orucu tutuyorum.) diyerek Hız. İsa aleyhisselâmi gösterdi. (Buna sorun?) diye işaret eyledi.

O vakitler, bir oruç daha vardı ki, bu konuşmamak orucu idi.

Şimdi yemeyip, içmeyip ve cinsî münasebetten beri olarak fecir vaktinden, gurubu-şemse kadar, yani gün batınca ya kadar oruç tuttuğumuz gibi o vakitlerde lisan orucu tutarlardı. Yani, yer, içer fakat konuşmazlardı. Bu orucu yemek içmek bozmaz, konuşmak bozardı, buna lisan orucu denirdi.

Hız. Meryem, bu orucu tutmakla emir olunmuştu.

Bu orucu bizde de, bazı mürşidler sâliklerine tatbik et-

miştir. Nefis islâhında, âfâtî-lisâna müptelâ olana tatbik olunur. Yahut, kendine yapılacak herhangi bir tecavüze cevap vermemek için tatbik olunur. Yeme, içme ve cinsî münasebeti men'eden oruçtan daha zordur. Zira, bu orucun evvel ve âhiri mâlumdur. Lisan orucunun evveli ve âhiri mâlum değildir. Bir gün, üçgün, beş hafta, altı ay, birkaç sene olabilir. Tabibi-mânevinin verdiği müddete bağlıdır.

Hız. Meryem; Hız. İsayı gösterip işaret ettiğinde, kavmi fena halde gazaba geldi. «Bizimle alay mı ediyorsun. Hiç yeni doğmuş, beşikteki çocuk konuşur mu?» dediler. Beşikte, yürümekten âciz, kundaktaki ufak bir çocuk nasıl konuşurdu? Hız. Meryemin onlara yaptığı bu işaret, alay gibi gelmişti.

Hız. Meryem: (Bana sormayın. Ona sorun) diye Ruhulâhı gösteriyordu. Hız. İsa, söze başladı:

— Ben Allahın kuluyum, peygamberiyim. Bana, İncil, kitâbını verdi ve beni kendine Nebî kıldı. Nerede olursam, beni orada mübarek ve beşeriyete faydalı kıldı. Hayatta bulunduğum müddetçe, bana namazı, ibadeti, zekâtı ve yardımı emretti. Beni, valideme şefkatli ve iyilik edici kıldı. Beni, kendine karşı âsi, bedbaht kılmadı. Öldüğüm gün ve tekrar hayat bulacağım kıyamet gününde Allahın selâmı ve selâmeti üzerimde olsun, dedi.

Bu mucizeyi gören bazı anûdlar, inkârlarında sâbit olup. Hız. Meryem'e bûhtan edip dinden çıktılar. Havsalası kabul etmeyen inananlar:

— İsa, Allahın oğlu! Bazıları da:

— Bizzat Allahtır! dediler. Böylece kâfir olup, Allahu zülcelâle, Hız. Nebiyyi şirk koştular.

Hazreti Resûlüllâh sallallahü aleyhi veselleme de; yetimsin, fakirsin, nasıl nebî olursun? diyen bu bedbahtlar, ya, gafil idiler, yahut inâden Nebiyyi muhteremi üzüyorlardı. Bunlardan bir kısmı gafil ve cahil, bir kısmı ise hasedçi, inadçı kâfirler idi. Resûle, kâfirler tarafından yapılan bu günkü muamele, o Allahın bir tanesini üzmüştü.

Yapılan bu alaylara ve bu acı sözlere cevap vermedi. Kalpi bâki çok incinmiş, mübarek gözleri yaş ile dolmuştu. Kâbe'den hüzüün içerisinde ve perişan bir halde amcası kızını Ümmü-Hâni, yani Ebâ-Tâlibin kızını, İmamı Ali kerremallahu vechehu hazretlerinin kız kardeşinin evine gitti.

Mübarek yüzünde eseri mahzûniyet okunuyordu. Ümmü-Hâni, Resûlün bu perişan halini görünce, Resûlün ellerine sarılıp, sebebini sordu. Efendimiz de olan vukuatı anlattı ve kendisine yapılan bu saygısızlık ve tecavüze üzüldüğünü söylediğinde Ümmü-Hâni radiyellahu anha: «**Ya Resûlüllah! Onlar zâtı-risaletlerinin hak nebî olduğunuzu gayet iyi biliyorlar. Fakat, hasedlerinden böyle yapıyorlar.**» dedi ve ilâve etti: «**Biz, senin risaletini kabul ettik. Allahı celle de, senin risaletini ilân etti ve kendisi tasdik etti. Bu size kâfi değil mi?**»

Ahh! Hased öyle kötü bir sıfat, öyle bir derdi-illettir ki, öyle kötü bir huydur ki... Müptelâ olan kişi hak ile bâtilı ayıramaz. O derde müptelâ olanı, öyle bir uçuruma yuvarlar ki, seytandan farkı kalmaz, belki de beter olur.

Hâsidin içi ateşle doludur. Bu ateş, onu yakmağa kâfidir. Bu ateş, cehennem ateşinden de şiddetlidir. Hâsid kişi, her türlü alçaklığa tenezzül eder. Onun için, ırz, namus ve mukaddesat yoktur.

Allah celle Kur'anında: «**Hâsidin hasedinden bana sığınmın.**» buyurmuştur. Hâsidin hasedinden Allaha sığınırız!

İşte, Kureys kâfirleri de böyle unulmaz bir derde müptelâ olmuşlardı. Bu dert, onları o kadar alçaltmıştı ki, bu derkeye düşüp içlerini hased ateşi ile doldurmuş, gün be-gün bu ateşleri, azapları ziyade oluyor, onları yakıyordu. Önlerinde olan bu hidayet nûrunu söndürmek için üfürüyorlar, üfür-dükçe nûr sönmüyor, bilâkis günden güne parlıyordu. Sanki hepsi âmâ idi. Önlerindeki bu nûru, bu hidayet güneşini, bu hak dâvetçisini görmüyor; tâbi olup, necâta ereceklerine, ona böyle hakareti lâyük görüyorlardı.

Akşam olmuş, ortalık kararmıştı.

Efendimiz, gündüz kendisine yapılan bu çirkin hareketin verdiği ıztırap ile üzüntülü bir şekilde, ibadetinden sonra yatağına uzanmıştı. Mübarek kalbi mahzun, gözleri nemli idi. Henüz uykuya varmıştı ki...

Allahu zülcelâl, Cebrail aleyhisselâma hitap edip: «**Ya Cebrail! Bu gece, ne gecedir bilir misin? Bu gece, bütün âlemlerime emrimi tebliğ eyle ve müjde ver! Bu gece, Habibimi makamıma alacağım. Semavatım, sidrem, beyti-mâmurumu, arşımı, kürsümü, cennetimi Habibimin ayağının tozu ile ziynetlenecek İsrâfil'e haber ver; bu gece sürü terk eylesin. Habibime hizmete onu memur ettim. Mikâil, taksimi erzakı tehir**

etsin. Azrail, bu gece kabz-ı-ervahı bıraksın. Habibime hizmet şerefini onlara ve sana ihsan ettim. Mâlik, bu gece cehennemın nârını söndürsün. Zebaniler yerlerinden kımıldamasın. Cennetim yeniden tezyin olunsun. Rıdvana söyle! Hûriler, gılmanlar, vildanlar hazır olsunlar. Yeniden cennet libasları giyip, süslensinler. Habibimi karşılamağa hazırlansınlar. Bu gece, mahbubun, Muhammedimi dâvet ediyorum. Güneşe feleki- atlası giydirdinler. Gök, her geceden ziyade donansın. Yıldızlar, her geceden ziyade nûrlansın. Ervahı enbiya hazır olsun kudümü Muhammede! Yâ Cebrail! Cennete git, Cennet elbiselerinden Habibim için bir muazzam elbise, bir cennet tâcı, bir-cennet kemeri ve Burak'ı Habibime götür. Elbiseyi giysin, tâcı başına vaz' eylesin, kemeri beline kuşansın. Burak'ıma binsin, arşımı, kürsümü, cennetimi seyredip beni görsün! Ona, Ol Resûle selâmımı söyle! Şimdi o kâfirlerin cevri-cefası ile Ümmü - Hâni'nin evinde mahzun, mükedder yatmakta.

Gelsin! Arşımı, kürsümü ve cennetimi seyr etsin. O kâfirler, ona fakirsin, biz zenginiz demişlerdi. İzzet, devlet bizde demişlerdi. Senin sahibin yok, arkadaşların fâkirler, köleler demişlerdi. Kim fakir, kim zengin, kim aziz, kim zelil kim fâni, kim bâki imiş, Yâ Cebrâil! Bu gece, hiçbir Nebiyye ve hiçbir Resûle yapmadığım ve yapmayacağım iltifatımı, ikramımı ona yapacağım; Onun ümmetleri için hazırladığım ikramımı ona göstereceğim. Yâ Cebrail! O, benim için çok kıymetlidir. On sekizbin, onsekiz milyon âleme rahmettir. Onu hâlk etmeseydim, bu cihanı hâlk etmezdim. Onun meddahı, benim. Herşeyimi onun için yarattım. Onu, kendim için hâlk-ıcat eyledim. Onun nübüvvetine, ben şahidim. O, benim dir, ben onunum. Ey Cebrail! Yanına edeble var, bu geceki iltifatın her geceden ziyade olsun. Sen, bana yirmibin senede iki rekât namaz kıldın. Böyle bir ibadeti bana hiçbir kulum yapmadı. O, ibadetine mükâfaten, bu akşam sana Habibime hizmet etme nimetini verdim.» buyurdu

Hazreti Cebrail, cennete vardı. Sürülerle Burakların otladığını gördü. Hepsi zevk ve sürur içinde. Yalnız bir Burak sararmış, solmuş. Bir köşede ağlamaktan gözlerinden akan yaşlar yüzünde iz eylemiş, yüzünde aşkın nişânı var.

Hazreti Cebrail, bu hayvancağızın haline taaccüb edip yanına vardı. Halinden sual ettiğinde; Burak yarasına neş-

ter vuran bu ulu meleğin: «Ey Burak! Burası cennet, darül-sürur; burada, ağlamak, mahzun olmak yoktur. Burada mahzuniyyet olmaz, burada kederlenilmez, burada daima sürur, daima lütuf daima zevki sefa vardır. Senin, bu halin nedir? Neden yemez, içmezsin. Sararmışsın solmuşsun?» dediğinde Burak, lisana gelip: «Aşk derdine müptelâ oldum. Âşıkım, aşkıma bana yoldaş oldu. Kendisini görmedim, ismini işittim. O isim, bana şifa. Cemalini görürsem kalbime, yüzüme cilâ ve sefa olacaktır. Binlerce seneden beri bu haldeyim. Kulağıma bir ses gelip: «Ya Muhammed.» diye çağırıldılar. İşte ne oldu ise, ondan beri o ismin sâhibine âşıkım. İşte, beni darül-sürur olan cennette görüyorsun. Fakat, bu benim zâhirimdir, hakikatte ben firkat, ayrılık ateşindeyim. Bana, aşk burada nimet, benim göz yaşım benim sürürumdur. Bunlar, benim aşkıma şâhidi adildir. Onun için, solmam ve sararmam benim zevkim, gözlerimden akan yaşlar benim aşk nişânımdır. Elbet, bu derdim beni dermana götürecektir. Birgün sevgilime kavuşturacaktır. Derdim bana derman olmuştur.» dediğinde Hz. Cebrail: «Müjde yâ Burak! Bu gece, seni mâşukuna götürüyüm. Aşkta bu sabrı sebatın seni mâşukuna iletti» dedi. «O zâtı-akdes yalnız senin mâşukun değil, Cümle yaratılanlar onun aşkına yaratıldı. Ona Rabbil-âlemin de âşık. Kürsi de âşık, Levh'de, Kalemde, cennet de âşık. Onun âşıkları sayısız, fakat bu âşıkların ona olan aşkları; senin aşkının seni ona şimdi ilettiği gibi, ona âşık olanlar da bir gün, aşkları ona vuslat bulacağına bu senin halin şüphesiz bürhandır.» dedi.

«Seven sevdiği ile beraberdir, buyuruldu. Yâ Burak! Yürü, gidelim. Mâşukun Muhammede, hakkın bir tanesi server Ahmede» deyip bir anda Mekke şehrine, Kâbe'ye vâsıl olduklarında diğer melâike-i kiram ve cemî melâike orduları ile gelip Mekke ve Mekke'nin semasını doldurmuştu.

Bu gece mühimdi.

Bu gece, zâtı-uluhiyyetine mahsus olan bazı âyetler, hiçbir mahlûkun vâsıl olmamış ve olamayacağı makama; **Kâbe-Kavseyn sırrına Habibini iletcekti.**

Mahlûkatın, Melâike ve Melâikei-Mukarrabinin göremeyeceği âyetler, Resûlü müçtebâya müşahede ettirilecekti.

Bu gece, «Saray-ı-Lâ mekân» a varılacaktı.

Orada, bir derde bin türlü devâ olacaktı. Kulların suç

bağışlanacak, Ümmeti Muhammedin kâffesini Habibine muhabbeten nârdan azad edecek, Cennet ümmetine ihsan olunacak, Kâbe-kavseyn sırrı zuhura gelip, tevhidi-zâd bilinecekti.

Tecelliyatı sıfattan, tecelliyatı-zat zuhura gelecekti. Âşık, maşukla birleşecek naz, niyaz zuhura gelecek, Cemî peygamberanın makamı gösterilecek, ervahı-enbiyaya imamet edecek, Makamı-Cebrail'i geçecek, Cümle Ümmeti Muhammedin âsileri nârdan azâd olacak, Resûle bağışlanacaktı.

Vele sevfe yu'tike rabbüke

sırrı duyulacaktı. Doksan bin kelimat ile Habibine hitâbı izzet vuku bulacak. Dillerin söyleyemediği, kalemlerin yazamadığı, söyleme ve yazma imkânı olmayan sırlar zuhura gelecekti.

İbni Abbas R.A. efendimizden rivayet ediyorlar: «Henüz ibadet edip, yatağa girmiş idim. Cebrail'in geldiğini anlayıp yattığım yatağın içinde doğrudum, oturdum. Baktım, Cebrail ayak üzre durup:» (Ya Resûlüllah! Allah cellenin, sana selâmı var. Seni bu gece dâvet ediyor. Seni alıp götüreceğim. Allah celle, sana bu akşam öyle bir ikram edecek ki; senden evvel hiç kimse bu rif'ate, bu lûtfu nâil olup bu keramete ermedi. Sizden sonra da hiç bir kimseye verilmeyecektir.

Bu akşam, size yapılacak bu lûtfu, bu kerameti hiçbir kimse ne işitti, ne de gördü. Yürü ki, meydan senindir.

Bu gece, sohbeti sultan senindir. Bu gece, ermedi evvel gelen bu nimete, kimse lâyıf olmadı bu rif'ate ve olamayacaktır, eremeyecektir.)

Hazreti Musa aleyhisselâm; Tûr dağında, Cenabı vacibil-vücut ile konuşma esnasında niyaz ederek: (Yarabbi! Bana cemâlini göster. Göreyim. Cemâline nazar edeyim!) dediğinde (Yâ Musa! Sen beni göremezsün ve görmeğe kadir değilsin! Lâkin, dağa bak. Ben ona tecelli edeceğim. Dağ, benim tecelliyatuma tahammül ederse, sende edebilirsin.) denildi. Dağa tecelli olundu, dağ tahammül edemeyip parça parça olarak eridi. Hz. Musa aleyhisselâm, düşüp bayıldı. Kendisine geldiği vakit: (Yarabbi! Seni noksan sıfattan tenzih eder, kemâl sıfatları ile tavsif ederim. Sana, tövbe ederim. Ben, seni görmeden, sana ilk iymân edenlerdenim.) Musa ke-

lim görmek istemiş. Görememişti. Şimdi hâk teâlâ kendisini, Habibine göstermek murad ediyordu.

Keyfiyeti bizce meçhul, Allahça malûm bir keyfiyet.

Altı cihetten münezzehtir olarak; kemmiyetsiz, keyfiyeti bizce meçhul; Cihetsiz mekânsız, zamansız kendini mahbubuna gösterecek. Yalnız, Habibine değil, onun ümmeti olan bizlere, biz âsilere de vaad edecek. Bir takım muazzez yüzler kıyamette Cenabı Hakkın cemâli-ba-kemâline nazar edeceklerdir. Bu nimet, bizlere verilecektir. Yalnız, onu görmeğe gözünü hazırlamak lâzımdır. Zira, bu dünya âleminde hak ve hakikati görmeyen, değil Rabbil âlemini görmek; Kur'ana, Habibine sırt çevirenler âmâ olarak, kör olarak haşr olacağından Kur'an beyan buyurmuştu. Ama, hak için ağlayan gözün hakkı bu idi. Hak ve hakikat gözetenin hakkıydı bu.

Resûl aleyhisselâm, eshabına hitaben «Sizler; cennetten ayın onbeşinde bedri tâmı seyrettiğiniz gibi, Rabbinizi göreceksiniz!» müjdesi verilmişti. Burada, gökte ay gibi göreceksinizden maksad teşbihdir. Ayı, gökte görmeğe hiç bir kimse mâni olamadığı gibi, her mü'mine kendi istidadına göre tecelliyat olacaktır.

Yukarıda dediğimiz gibi, bizce keyfiyeti meçhul, Allahça malûmdur. Zira, hak mekândan münezzehtir. Mü'minlere hak kendini gösterir, mü'minler de görürler. Allahın dilediği üzere... Allah, lûtfu ile cümlemize nasip eylesin. Âmin. bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

Biz, ehli-sünnet olduğumuzdan; biz Rabbimizi göreceğimize inanırız. İyman getiririz. Bu ümid ile yaşarız. Şia-i-mûtezile (Rabbil âlemin görülemez) derler.

Matlâbı-âlâ, maksadı ulyâ olan Rabbimizi itikadımız üzere biz görelim. Onlar da itikatları üzere görmesinler!... Ne yapalım? Biz görmek diliyoruz. Musa aleyhisselâm gibi... Cemâlini gösterip göstermeyeceğini yine o bilir. Bizim, talebimiz olan «Cemâl-lâ-yezâlin»i istediğimize cevap olarak dağa tecelli etmediğine göre, inşallah gösterecektir.

Evet dersimize gelelim:

Efendimiz buyuruyorlar ki: Cibrili-eminin sedasını duydum. Hitabını işittim. Hemen kalkıp abdest almak için ibrik murad ettiğimde, Rıdvan cennetten altın, zümrütlerle işlemeli bir ibriği ve önünde dört büyük zümrüd bulunan ve şevki semaya akseden bir leğeni getirdiler.

Bu cennet ibriğine kevser suyu doldurulmuştu. Allah, böylece Rıdvana emrû ferman etmişti. O ibrik ile, o leğene dökülen kevser suyu ile abdest aldım. Beni, Kâbe'de, hâtem denilen yere getirip, yatırdılar. Göğsümü yardılar, kalbimi çıkardılar. Zemzem ile yıkadılar. Nur-i-mârifet ile doldurdular, diktiler Cennetten gelen müzeyyen bir elbiseyi bana giydirdiler, başıma bir sarık sardılar ki; o emame, o sarık da cennetten getirilmiş idi. Üzerine tâç konuldu, güneş gibi ziyâdar idi. Belime, müzeyyen bir kemer sardılar. Üzeri kızıl yakuttan yapılmış idi. Ben bir binek murad ettiğimde, Cebrail Burak'ı getirerek binmemi söyledi. Burak serkeşlik etti. Cebrail aleyhisselâm: (Ey Burak! Ne yapıyorsun? Bu küstahlık nedir?) dediğinde Burak: «Ben Ahmed, Muhammed aleyhisselâmdan başka kimseyi sırtıma bindirmem» cevabını verince Cebrail: «İşte âşık olduğun, aşkı ile gece gündüz yandığın, Allahın sevgilisi Muhammed aleyhisselâm burada» dedi. Bunun üzerine Burak, yüzünü yere koyup aşk ile göz yaşı döktü ve (Yâ Resûlallah! Senin aşkın ile cenneti terk ettim. Bana söz veriniz. Yarın, kıyamet gününde yine bana süvâr olup, benim sırtımda cennete giriniz) diye yalvardı. Cenabı-Sahibi-Miraç efendimiz kendisine söz verdiler ve kabrinden kalktıktan, yine aynı burak ile cennete girmeği taahhüt edip ağladılar. Cebrail «Yâ Resûlallah! Ağlamanıza sebep nedir?» dediğinde Efendimiz: «Ben kabrimden kalktıgımda Burak'a binerek mahşere gideceğim. Ya, benim ümmetlerim yürüyerek mi mahşere varacaklar?» dediler. Bu muhavere üstüne:

يَوْمَ نَخْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا

Yevme nahşür-ül-müttekiyne iler-rahmani vefdâ.

Meryem sûresi: 85

(Biz müttakiyeleri, bineklere bindirerek mahşere getiririz.) meâlindeki ayet nâzil oldu. Efendimiz teselli buldular. Rabbil-âlemine, ümmetlerini de binekler ile haşır edecek olan Allaha hamdü sena kıldılar.

Yarın, mahşer gününde insanlar üç kısım üzere kabirlelerinden kalkar:

1 — Enbiyayı-mürselin; Evliyayı sâlih'in ve müttakiyelere, cennetten Buraklar gönderilir ve onlar cennet elbisele-

rini giyerek cennet yiyeceklerini ve içeceklerini yiyip içerek Buraklara binip arsayı mahşeha böyle şanlı ve saltanatlı olarak gelecektir.

2 — Diğerleri, yaya olarak, çıplak bir vaziyette kabirlerinden kalkıp, mahşere sevk olunacaktır ki, bunlar âsi olan ümmeti-Muhammedtir. Hattâ, efendimiz bunların çıplak vaziyette haşr olunacağını söylediğinde, mü'minlerin annesi Cenabı Ayşe radiyellahu anha «Yâ Resûlallah! Bu çıplak haşr olanlar arasında bulunan erkekler, kadınlara bakmazlar mı?» diye sormuştu. Efendimiz cevaben: «Yâ Ayşe! Kıyamet öyle bir gündür ki, hiç bir kimse kendinden başkasını göremez. Herkes, kendi nefsihâ düşmüştür.» buyurmuştur.

3 — Bu gurup ise öldükten sonra dirilmeyi inkâr eden kâfirlerdir. Bunlar başlarındaki toprakları silkerek (Bizi kabirlerimizden kim kaldırıyor? Vay bizim hâlimize! Biz, bu günü inkâr ederdik) dediklerinde melekler (İşte, Rahman olanın vâ'di bu idi. Peygamberler, size bu günün böyle olacağını haber vermişlerdi.) deyip bu kâfirleri kabirlerinden çıkarır, bunlar yüz üstüne sürünerek mahşere sevk olunacaklardır.

Ashab-ı Kiram efendilerimiz, kâfirlerin yüzüstüne sürünerek mahşere geleceklerini, efendimizden işittiklerinde: «Yâ Resûlallah! İnsan, yüz üstü sürünerek nasıl yürüebilir?» sualine Efendimiz: «Yılan, solucan ve diğer yüz üstüne yürüyen hayvanları görmüyor musunuz? Onlar nasıl yüz üstüne yürüyorlarsa, kâfirler de yüz üstü, sürüne sürüne mahşere sevk olunurlar.» buyurdu.

İşte mü'minler! Müttakiyeler bineklere binerek mahşere gelecek müjdesi duyuldu. Efendimiz; Cenabı hakkın, ümmetine bu lûtfu keremini duyan, bu vâ'di-ilâhiyyi işiten sultanı-enbiya efendimiz, mesrur olup Buraka bindiler. Cebrail aleyhisselâm melek orduları ile gelmişti. Efendimizin sağ tarafını Mikâil aleyhisselâmın melek orduları, sol tarafını da İsrâfil aleyhisselâmın melek orduları gelip arkamda yer aldılar diye efendimiz buyuruyor.

Efendimiz, bu ulu meleklerden özür dilediğinde, Hazreti İsrâfil : (Yâ Resûlallah! Bu akşam size hizmet etmek için nice seneler Rabbime tâat edip bu vazife ile şerefledim) buyurdular. Efendimiz, İsrâfil aleyhisselâma: (Nasıl ibadet edip, nasıl niyazyledin?) diye soru ettiklerinde, Hz. İsrâfil: (Arşın altında nice bin yıl ibadet ettim. Hitabı izzet geldi ki: Ne istersin? İsteddiğini kabul edeceğim. Ben dedim ki: «Ya-

rabbi! Ümmeti müznibiynin şefii, kıyamet gününün sultanını; kendi ismi şerifin ile onun ismini arşın üstüne yazmışsın. Vücuda geldiği vakit, bir saat onun hizmetinde olayım.» dedim. O vakit Cenabı Rabbil-izzet ve teâlâ: Ricanı kabul ettim buyurdular) İsmim ile ismini yazdığım o Nebiyyi muhteremin bir ge esi olacak ki, ona kurbümü müyesser ettim. Nokta-i-arzdan, âlemi-ulvime onu götürür. Ona zâtıma mahsus âyetlerimi gösteririm. Hazinelerimin kapısını açarım. Onu Mekke'den (Beyti-Mukaddes'e getirir, oradan maşallah seyr ettiririm. O gece, sen onun Mekke'den Kudüs'e kadar yanında hizmeti ile şerefyab olasın) buyuruldu.

Diğer ulu melekler de bu gece Habibi-hûda efendimize hizmet etmekle mesrûr olmuşlar. Bu gecenin hizmetine ermek için nice bin yıl Allahu teâlâyâ ibadet edip bu şerefe nâil olmuşlardır.

Burak, gözünün gördüğü yere ayağını basıyordu.

Ağaçları çok bir yere geldik. Hz. Cebrail: «Yâ Resûlallah! Buraya in ve namaz kıl!» dedi. Ben de indim, namaz kıldım. Cebrail aleyhisselâma buranın neresi olduğunu sorduğumda «Burası Medine-i-Münevveredir. Yakın bir zamanda siz buraya hicret buyuracaksınız» dediler. Oradan beyaz topraklı bir yere geldik. Cebrail aleyhisselâm: «Yâ Resûlallah! İnin. Burada da namaz kılın» dedi. Ben de indim, namaz kıldım.

Cebrail bana burası neresidir? dedi. Ben de (Ya Cebra-il! bilmem) dedim. Burası medyen'dir, dedi. Hazreti Musa Firavun'dan firar ettiğinde bu ağacın altında namaz kılmıştı. Tekrar Buraka binip bir mukaddes yere geldik. İnip namaz kılmam söylendi. Ben de inip namaz kıldım. Cebrail: «Yâ Resûlallah! Burası Tur-u-Sinâ'dır. Hz. Musa, burada Allahu teâlâ ile konuşurdu.» buyurdu. Tekrar süvâr oldum.

Bir kasır gördüm (Burada da, inin namaz kılın) dedi. İndim, namaz kıldım, (Ya Resûlallah, Burası Meryem oğlu İsa'nın doğduğu kasırdır) dedi. Sonra, bir bölük cemaat gördüm ki ekin ekiyorlar. Ektikleri saat hemen her ekinin bir tanesinden yediyüz tane hasıl oluyor. (Bunlar kimlerdir?) diye sorduğumda, Cebrail aleyhisselâm: (Bunlar şu ümmetindir ki, fi-sebilillah mallarını infâk edenlerdir. Bir hayra yediyüz hasene alıyorlar) dedi. Bir taife cemaat gördüm ki, bunların başlarını melekler taş ile eziyorlar, yine bu başlar oluyor, yine eziyorlar, yine bütün oluyorlar. Bunları Cebrail aleyhisselâmdan sorduğumda: (Bu şekilde azâbta olanlar

senin ümmetinden namazı terk edenlerdir) dedi, devam etti: (Namaz kılıp da başlarını rûku ve sücuddan tamam kaldırmayıp namazında sehiv edenlerdir. Namaza ehemmiyet vermeyip, angarya gibi kılanlardır. Namaz kıldığı halde halktan muaveneti men'edenlerdir. Namazı, riyaen kılanlardır. Namaz kıldığı halde kâfire, zâlime, nefisine uşak olanlardır) dedi.

Ey Ümmeti Muhammed! Namaz kıldığı halde, namazına dikkat etmeyene böyle azab olunursa ya, hiç namaz kılmayan (benim kalbim temiz) diyenin hali ne olacaktır? Sizin izanınıza terk ediyorum.

Bu namaz, dinin direğidir. Namaz Resûlün göz nurudur. Namaz iymanın alâmetidir. Namazını dürüst kılan, hak rızasını kazanır. Allah ve Resûlü ondan razı olur.

Bir bölük aç, çıplak cemaat gördüm ki, etrafında ateşten otlar bitmiş, melekler onları hayvan otlarını gibi o ateşten otları yemeye zorluyorlar. (Bunlar kimdir?) dediğimde: (Bunlar senin ümmetinden zekâtını vermeyen tamahkârlardır. Fukara ve zuâfa, yoksullara, dullara ve yetimlere merhamet etmeyenlerdir) dedi.

Bir takım cemaat gördüm ki, önlerinde âlâ ve nefis yiyecekler duruyor. Bunlar da temiz yiyeceklerden yemeyip kokmuş lâşe olanlardan yiyorlar. (Bunlar kimlerdir?) dediğimde: (Yâ Resûlallah! Bunlar, senin ümmetinden zinâ edenlerdir. Yanlarında helâl var iken, haram olan zinâ ve emsâlini irtikâp edip lâşe yerler.)

Yine bir bölük cemaat gördüm, bunlar odun yığmışlar, kaldırmak istiyorlar, kaldıramıyorlar. Tekrar, üzerine odun yüklüyorlar yine uğraşıyorlar, yine kaldıramıyorlar ve yine üzerine odun yüklüyorlar... (Bunlar kimlerdir?) dediğimde: (Bunlar, senin ümmetinden hâris olanlardır ki, mallarını yiyip tüketmeğe kadir değil iken, kanaat etmeyip daha ziyade yığmaya çalışırlar. Dünya malına muhabbet edip çoğaltmaya çalışanlardır. Sırtlarında bu kadar kul hakkı var iken onları yerine verip yüklerini hafifleteceğine durmadan hukuku ibâda tecavüz edip cehennemde ateşini çoğaltanlardır) dedi.

Bir büyük taş gördüm. O taşın bir küçük deliği vardı. O delikten bir yılan çıktı, büyüdü, dönüp o deliğe girmek istedi. O deliğe sığmayıp o taşın etrafında şaşkın vaziyette dolaşmaya başladı. (Bunun mânası nedir?) dediğimde, (Bu taş, ümmetinizin gövdelerine misâldir. Bu küçük delikte ağızlarının misâlidir. O çıkan yılan da, yalan kötü söz ve haram ke-

lâm, gıybete misâldir. Bu söyledikleri sözler, ağızlarından çıktıktan sonra bu kelâmları yutup geri almak mümkün olmadığından, bu sarf edilen sözlerden ötürü dünya ve âhirette ceza olunup azab görürler) dedi ve (Ümmetine söyle ki, ağızlarını küfür, seb, gıybet, kötü söylemekten ve âfatı lisanından muhafaza etsinler ki, dünyada ve âhirette selâmet bulsunlar) dedi.

Bir adam gördüm. Kuyudan zahmet ile su çeker. Kova kuyunun ağzına geldiğinde kovada su kalmaz. Su yerine ancak zahmet çeker. (Bu neye misâldir?) dediğimde (Sizin ümmetinizden gösteriş için ibadet edenlerdir. Allah için yapmayan, bu zat gibi zahmeti boşunadır. Zira, bu riyâ ile âmil olanlar, gösterişçiler katiiyen âhirette ecir alamazlar. Yaptıkları ancak yorgunluktur.)

Bir kavim daha gördüm. Bunların dudakları sarkmış, Melekler bunları ateşten makaslar ile keserler. Bunların kim olduğunu sorduğumda; (Bunlar, sizin ümmetinizden na'sı gammazlayanlar ve yalan yere şahitlik edenlerdir) dedi.

Bir bölük kavim daha gördüm. Melekler bunların etlerini kesip, kendilerine (yiyin) diye emir ederlerdi. Bunlar yemediklerinden tekrar vurup, zorla yedirirler. Bunların kim olduğunu, ne için bu azaba düçâr olduklarını Cebrail'e sorduğumda; (Bunlar, sizin ümmetinizden gıybet edenlerdir) dedi.

Başka bir kavim gördüm ki, yüzleri siyah, gözleri gök, dudakları sarkmış, ağızlarından kan, irin akmış, bir elinde ateşten şişe, bir elinde nârdan kadeh, ağızlarından akan irinler bu kadehe dökülüyor. Melekler, kadehe dolan kan ve irinleri (İçin!) diye zorluyorlar, onlar içmek istemiyorlar. Bu şekilde azab görmekteler. Bunları sorduğumda Cebrail: (Yâ Resûlallah! Senin ümmetinden içkiye tövbe etmeden ölenlerdir.) dedi.

Bir kavim daha gördüm. Karınları şişmiş. Ayaklarına zincir vurulmuş. Kalkmak istiyorlar, kalkamıyorlar, yıkılıyorlar. (Bunlar kimdir?) dedim. Cebrail aleyhisselâm (Bunlar, tefecilerdir. İnsanların mallarını zorla alıp, zulmen yiyen ümmetinizdir) dedi.

Bir bölük kadın cemaatine rast geldim ki, onların yüzleri kara olmuş, vücudlarına ateşten elbiseler giydirmişler ve ateşten kırbaçlar ile dövüyorlar. Onlar bağırişiyorlardı. Bunların kim olduğunu Cebrail aleyhisselâma sorduğumda, (Bu, sizin kadın ümmetlerinizdir ki, bunların bir kısmı zinâ ettiği-

den, bir kısmı da kocasına ezâ cefa eden, kocasının getirdiğini ve gördüğü nimeti inkâr eden, nankörlük edip bu azaba duçar oldular.)

Bir kısım adamlar gördüm ki, bunların boyunlarını keserler. Bunların kim olduklarını sorduğumda, (Bunlar, sizin ümmetinizden haksız yere adam öldürenlerdir. Kan dâvâsı güdenlerdir) dedi. Bir güruh gördüm ki, azâbın en şiddetlisini bunlar tadıyordu. Bu gürûhun ağız ve burunlarından ateşler çıkıyor ve herbirine iki, zebani namındaki melek musallat olmuş, ellerindeki ateşten kamçılar ile bu taifeye vurup öyle azab ediyorlardı. Cebraile (Bunlar kimdir?) diye sorduğumda: (Bunlar münafıklardır. Bunlar ağızları ile iyman edip, kalpleri küfür ve nifâk üzere olduğu için bu âzaba duçar oldular. Bunlar cehennemın en alt tabakasında azab olsalar gerektir) dedi.

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

İnnel-münafıkıyne fid-derkil-esfeli min-en-nâr

Nisâ sûresi: 145

Bir bölüm kavme rast geldim ki, bunlar ateşten bir vâ dide hapis olmuşlar. Ateş onları yakar, kül eder, tekrar derileri biter, yeniden yakar, kül eder, tekrar dirilirler ve böylece azâb olunurlar. Bunların kim olduğunu, niçin bu azaba duçar olduklarını Hz. Cebraile sorduğumda; (Bunlar ana ve babalarına âsi olanlardır) dedi. (Yâ Resûlallah! Bunlar ümmetinizden ana ve baba kadrini bilmeyip, ana ve babalarına itaat etmeyip, onların haklarını yerine getirmeyen, ana ve babasına tâzim etmeyen âsi evlâtlardır ki, bu azâba duçar oldular.) Sonra, korkunç tüyler ürpertici bir gürültü işittim. Bu gürültünün sebebini sorduğumda: (Yâ Resûlallah! Allah cehenneminin kenarından bir taş cehenneme düştü. Bu düştü, üç bin senede ikmâl oldu. Şimdi, henüz dibine vardı. Onun gürültüsüdür) dedi. Ufak bir taşı birinci kat semadan yere bıraksalar bu taş, bu beş yüz senelik yolu yirmidört saat zarfında alır. Cehennemın kenarından düşen bir taş üçbin senede cehennemın dibine inerse, cehennemın derinliğini var kıyas eyle... Cehennemden Allaha sığın!

Yarab! bizi Habibin hürmetine nârında yakma, cehenneminde yakma!

Bî-hürmeti-tâha ve Yasin ve âli-yasin ve selâmün-alel mürselin.

Bir vâdiye geldim, o vâdiden çirkin kokular duyulmakta, korkunç bir ses yükselmekte idi. O ses, Allaha şöyle münacaat ediyordu: **(Ey benim Rabbim! Bana, vâid ettiğin kâfir ve zâlimleri artık bana gönder. Benim zincirlerim, dikenlerim, kelepçe ve bukağularım hazırlandı. Zakkum ve kaynar sularım, envai türlü azablarım, yılan ve çıyanlarım, akreplerim çoğaldı. Korkunç ateş vâdilerim iyice kızdı. Bana, vâid ettiğin zâlimleri, kâfirleri, hâinleri bana gönder de, türlü azab ile onlardan mazlûmların intikamını alayım. Seni ni metini yiyip de sana karşı şirk koşanları, halka zulüm eden hâinlerden âsilerden intikam alayım. Vazifemi yapayım)** diyordu. **(Bu nedir ya Cebrail?)** dediğimde, **(O pis koku, cehennemin kokusu ve bu çirkin, korkunç ses de cehennemin sesidir.)** dedi. Cehennemin bu niyazına karşı Cenabı Allah celle ve âlâ buyurdu: **(Ey nâr! Ey cehennem! Bana şirk koşanları ve beni, benim peygamberimi inkâr eden kâfirleri ve kullarıma eziyet ve cefa eden zâlimleri, yetim hakkı yiyen hâinleri ve her hâbis olan kadın, erkeği yevmi kıyamete iman etmeyen cebbarları sana koyacağım. Seni, insan ve cin-kâfirleri ile inatçı cebbar kâfirlerle dolduracağım)** dediğinde, cehennem, **(Razı oldum yarabbi.)** dedi.

Sonra bir vâdiye vardım, Gayet güzel kokular duydum. Bunun ne olduğunu Cebrail'e sorduğumda, **(Burada bir şehide yavruları ile yatmaktadır. Bu güzel koku onların kabirlerinden gelmektedir. Bunların kabirlerinde cennet yemişleri vardır. Bu kokular o yemişlerin kokusudur. Bu kabirde, Firavun'un kızının hizmetçisi ve çocukları yatmaktadır.)** (Bunların hikâyesini Sabır hakkındaki risalemizde yazmıştım. Bu hikâyeyi oku.)

Sonra bir vâdiye geldim. O vâdide lâtif bir rüzgâr esiyor, lâtif kokular geliyordu. Gayet hoş sesler kulağımı oksuyordu. Hz. Cebrail'e sordum: **(Yâ Cebrail! Bu güzel kokular, bu güzel sedalar nedir?)** Hazreti Cebrail: **(Yâ Resûlallah! Bu güzel kokular cennetten geliyor ve bu güzel ses cennetin sesidir. Dinleyin, Yâ Resûlallah!)** dedi. Ben de dinledim. Cennet, şöyle niyaz ediyordu: **(Ey benim kerim olan Rabbim! Bana vaad ettiğin kullarını bana getir artık. Benim saraylarım, köşklerim, haymelerim, istebrak ve sündüslerim, ipeklerim ve türlü altın, incilerim, mercan, zümrüt, yakut ve gümüşlerim, misk amberim, kâselerim, kablaram ve türlü türlü**

yemişlerim süt ve içeceklerim, su, süt, bal, şarap ırmaklarım, hûri gılman, vildânlarım ve hesaba gelmez, sayılmaz nimetlerim tezyin oldu, Çoğaldı, Bana vaad edip, bana ithal edeceğin o has kullarını artık getir. Benim, onları beklemeğe sabrı tahammülüm kalmadı. O kullarını bana gönder ki, türlü envai nimetlerin ile, in'am ve kerematın ile mükerrerem ve türlü lütufların ile muazzez ve mükerrerem, muhterem edeyim) dediğinde Cenabı Ekremel-ekremin cennetin bu niyazına cevap verdi :

(Ey Cennetim!) Bana iman edenleri, Habibime gönül veren, beni tevhid edip Resûllerime iman edenleri ve güzel ameller ile bana itaat ve ibadet eden kullarımdan kadın, erkek, cümle mûti kullarımı, bana şirk koşmayan, bana itimat eden kullarımı sana ithal ederim. Her kim ki benden korkar, benim azabımdan çekinir ise, ben onu azabımdan emin eder, senin bağlarını, bahçelerini ona mekân ve mesken ederim. Her kim ki, muradını, maksudunu, dileğini, hâcetini bana niyaz eder, ben onun hâcetini kabul ederim. Muradını, maksudunu ihsan eder, veririm. Her kim ki, bana karz, yani benim rızam için fukara, zuâfa, yoksullara ve muhtaçlara verilen sadakalar ve hak yoluna, hayıra harcanan mallardır. Ben ona mükâfaten kat kat ecirler, sevaplar ihsan ederim. Her kim ki, umurunu bana havale eder, bütün işlerinde bana tevekkül eyler, ben onun cümle işlerine kifayet ederim. Ancak, ibadete, imana lââyık Allah benim. Benden başka iman ve ibadete lââyık ilâh yoktur! Ben, cümle vadimi yerine getiririm. Vâdimden, sözümünden dönmem. Muhakkak cümle mü'minler felâha dahil oldular. Cennetim onlara hazırlandı. Cennet bana iman edenlerin yeridir. Bana iman edenler senin ehlidir.

(Fetebarekâllahü ahsenel halikiyn)

hitabı geldiğinde cennet (Razı oldum Yarabbi!) dedi.

Sağ tarafımdan «Yâ Muhammed. Dur!» diye bir seda işittim. Bu seda «Dur! Sana azıcık bir sualim var?» diye ilâve etti ve bu seda üç kere durmamı söyledi. Ben bu sedaya iltifat etmedim ve durmadım. Sol tarafımdan dahi üç kere: «Ya Muhammed dur!. Biraz eylen. Sana sualim var» denildi. Bu sedaya da iltifat etmedim ve yoluma devam ettim. Önümde gayet güzel giyinmiş bir kadın çıktı. Uzaktan güzel görüldüğü halde yakından baktığımda çok çirkindi. Bana üç kere (Azıcık dur. Sana bir sualim var) dedi ama ona hiç il-

tifat etmedim geçtim. Önümde esasına dayanmış bir ihtiyar gördüm. Zangır zangır titreyen bu ihtiyar da bana üç kere (Dur. Sana bir سوالim var. Dur da cemâlini göreyim) dedi. Aslâ durmayıp onu da geçtim. Bir güzel delikanlı gördüm. Yüzünden nûr leman ediyordu. Bana hitap edip: (Ya Resûlallah! Dur, size bir şey söyleyeceğim var!) dediğinde burak durdu. Selâm verdim, selâmımı aldı ve bana: (Ya Muhammed! Sana müjde olsun. Bütün hayırlar sende ve senin ümmetindedir.) dedi. Ben de Rabbime hamdü senâ edip «Elhamdülillah» dediğimde Cebrail aleyhisselâm da «Elhamdülillah» dedi, ben Cebraille sordum: (Bunlar kimlerdir?) Cebrail Aleyhisselâm cevaben: (Yâ Resûlallah! Sağ tarafından seslenen yahudi sedası idi. Eğer, bu sedaya iltifat etse idiniz, sizden sonra bütün ümmetiniz yahudi olup, yahudiye esir olurdu. Onların tahtı kahrında hor, zelil olacaktı. Sol tarafınızdaki seda edende hıristiyanlık idi. Eğer, durup iltifat etseydiniz sizden sonra bütün ümmetiniz hıristiyan olacaktı. Hıristiyanlar, bütün ümmetinizi esir edip hor ve zelil edeceklerdi. O kadın ki, size seslendi; onun dâvetine icabet etseydiniz, sizden sonra bütün ümmetiniz dünyaya hâris olup, Allahı unuttur, dünyaya taparlardı. Güzel giyiniş, ziynetlerle süsleniş insanları aldattığına işarettir. Kocalığı kıyamete işarettir. Yakından bakıldığında çirkinliği görülmesi ise; dünya hayatı, düşünülüğünde bütün çirkinliğinin meydana çıkmasına işarettir.

Önünüzde seslenen ihtiyar ise, şeytanı lâin idi. Sizin, ziyade merhametli olduğunuzu bildiğinden size ihtiyar olarak görüldü, o ihtiyarlıkla size iltica etmesi, ona iltifatınıza hiyle idi. Eğer, durup ona iltifat etse idiniz, ümmetiniz âhir ömründe onun hiylesinden necât bulamazlar ve ekseri ümmetinize galip olur, azdırır ve onları iymansız âhirete gitmesine sebep olurdu.

O taze nurlu yiğit ise dini-islâma misâldi. Durdunuz. Sizden sonra ümmetiniz tâ kıyamete kadar cümle düşman hilesinden emin olur ve dini islâm üzere sâbiti-kadem olurlar) dedi.

Bu konuşmadan sonra Mescidi-Aksâ'ya kadar Resûlûsakaleyn Efendimiz çok acaip ve garip şeyler gördü. Lâkin, en meşhurları bunlardır. Efendimiz diyor ki; (Mescidi-Aksâ'ya geldiğimde, semadan melekler inip beni karşıladılar. Allahın bana olan türlü ikramı ve nimetleri ile beni müjdeleyip, bana selâm verdiler: «Esselâmü aleyke ya evveli, esselâ-

mu aleyke ya âhiru, esselâmu aleyke ya haşirû» diye selâm verdiklerinde ben cebraile dedim ki: (Yâ Cebrail. Bu meleklerin bana ettiği tahiyye ve selâmın mânası nedir? Zira, evvel, âhir, hâşir, Allahtır) dediğide Hz. Cebrail: «Ya Resûlallah! Kıyamet günü en evvel siz kabrinizden kalkarsınız. Buna binaen, haşir dediler. O günde en evvel siz şefaet edersiniz. Bunun için Evvel dediler. Âlemi dünyada, siz cümle peygamberlerden sonra ba's olduğunuz için «Ya âhiru» diye selâm verdiler» dedi.

Mescidi-Aksâ'nın kapısına geldiğimde Burak'tan indim Hz. Cebrail'in gösterdiği halkaya Burak'ı bağladım. Bu halkaya enbiya bineklerini bağlamışlardı. Bütün ervahı-enbiya beni karşıladı, bana tâzim ve tekrim ettiler.

(Âlimlerin bazılarına göre Cenabı-peygambere hürmeten Allah celle bütün enbiyayı cesetleri ile diriltip, öylece cenabı peygamberi karşıladılar, deniyor.)

Enbiyanın ruhlarını gayet muazzam gördüğümden Hz. Cebrail'e (Bunlar kimlerdir?) diye sordum. Hz. Cebrail: (Bunlar, sizden evvel gelen enbiyai-mürselinlerdir. Selâm veriniz!) Ben de selâm verdim. Mescidi-âksa'ya girdiğimde kâmet okunuyordu. (Kim kâmet ediyor?) diye baktığımda Cebrail aleyhisselâm beni mihraba geçirdi ve: (Sizin imamet etmeniz lâzım. Çünkü, siz efdâl ve ekremsiniz) dedi. Ben de mihraba geçip, cümle enbiyayı-mürseline imamet edip iki rekât namaz kıldırdım. Yüzümü enbiya aleyhimüsselâma döndürüp onlar ile konuştum. Her Nebiyyi zişân, kendilerine keremi ihsan olunan nimeti-ilahiyeyi takdisen senâ edip. Allaha hamd ettiler. Bende hak teâlânın bana olan ihsanını, lûtfunu tahdis-ün-ni'me saydım ve Rabbime hamdü sena ettim.

İbrahim Halilullah; Allaha hamdü senâ edip dedi ki: (Rabbim beni dost, halil ittihaz eyledi. Bana mülki-âzim verdi. Benim, senin ümmetine baba olduğumu Kur'anında zikr eyledi. Benim oğlum İsmail'e bedel koç indirip beni ve evlâdımı taltif eyledi. Bana ve oğlum İsmail'e, Kâbe'sini yapmakla emrû ferman eyleyip, senin ve ümmetinin salâtında ve Kur'anında isimlerimizi zikr eyleyip, bizlerin şânını cümle âleme beyan eyledi. Bana, nârı Nemrud'u nûr eyledi. Beni İshak'a baba kılmakla cemi enbiyaya ced'dede olarak ikram eyledi. Beni, nâra atan Nemrud'u sivri sinek ile imha eyledi.) dedi.

Musa kelîm, Allaha hamdü senasında: (Hamdü-sena Al-

lahü tealâya olsun ki; benim ile vasıtasız konuştu. Bana, Tevrat'ı verdi. Benimle, Firavun'u ve âlini denize gark eyledi. Bana ve kavmime necât etti. Bana Harun'u vezir kıldı. Asâ-mı mucize kılıp, Firavun'u onunla Tedip eyledi. Bana ve Kavmime gökten bildircin ve helva yağdırdı. Allahın ona olan in-am ve ihsanına şükürler etti.)

Hz. Musa'dan sonra Davut aleyhisselâm hamdü senasın-da: (Hamd ve senâ şol ecelli âlâ için olsun ki, bana büyük mülk verip beni padişah eyledi. Bana Zebur'u verdi. Beni, peygamber ve oğlumu da peygamberlikle taltif eyledi. Demiri elimde mum gibi yumuşak kıldı. Dağları ve kuşları bana mü-sahhar kıldı. Bana, güzel bir ses verdi ki, dinleyen gaşyolur, dağlar ve taşlar benimle birlikte Allahı zikr ve tesbih ederler. Bana ilmi şeriatı ve faslı hitabı ihsan etti) dedi.

Hazreti Davut'dan sonra oğlu Süleyman aleyhisselâm. Allahın kendisine ihsan ettiği nimetleri sayıp hakka hamdü senâ eyledi ve şöylece kendine verilen nimetleri saydı. (Ol ka-diri kayyum olan mevlâ bana rüzgârları, cinnileri, şeytan-ları müsahhar etti. Onlara istediğimi yaptırdım. Bana, kuş-ların ve hayvanların lisanlarını bildirdi. Beni, bir çok kulla-rı üzere tafdil eyledi ve bana bir mülki-azim verdi ki, benden sonra öyle bir mülke kimse nail olamaz.)

İsa aleyhisselâm ise hamdü-senasında dedi ki: (Hamdü-senâ şol bâri teâlâya ki, Âdem'i topraktan, ana ve babasız hâlk ve icad ettiği gibi, beni de babasız, maddesiz: «Kün» em-ri ile hâlk ve icat eyledi. Bana; ilmi-kitabı, Yani Tevrat ve İncil'in ilmini ve ilmi-şeriatı öğretti. Benim duam ile körlere ve hastalara şifa ihsan eyledi, ölüleri diriltti. Beni ve anamı şeytanın mekrinden emin eyledi ve beni diri olarak semaya kaldırdı ve kendisine verilen diğer nimetleri saydı ve Allahu teâlâya şükür etti.)

Her nebiyyi-mürsel, kendilerine verilen nimetleri sayıp hamdü senâ ettiler. Ben de onlara dedim ki: «Sizler Rabbil-âlemine, size verilen nimetlerini sayıp hamdü-senâ ettiniz. Ben de Rabbimin bana verdiği nimeti-ilâhiyyeyi sizlere zikr edeyim. Şol gaffar, Rahim, Gani, Kerimi, Zülcelâli-vel-ikram ki; benim nûrumu kendi nûrundan hâlk etti. Arşı, Kürsiyi, cenneti, semavâtı ve yerleri benim hürmetime, benim nûrum dan hâlk etti. Ayı, güneşi, cennetteki hûrileri ve bütün güzel-likleri ve Âdem'i benim nûrumdan yarattı. Beni, bütün âlem-lere ve kâffei-nâsa ve cinnilere müjdeci ve korkutucu olarak

irsal buyurdu. Beni, bütün âlemlere rahmet eyledi. Beni, Nebiyelerin sonu ve beni nübüvvet ve risâlet ile bütün mahlûkata irsal eyledi. Bana, Kur'anı-azimi inzâl edip, ümmetimi cümle ümmetlerden hayırlı kıldı. Bana, inzâl ettiği Kur'anı-kerimin içinde bütün eşyanın beyanı olup, beni Ulum-u-evveline ve ulum-u-âhîrine vâkıf eyledi. Benim, ümmetimi ümmeti vasat eyledi. Benim sadrımı yardı ve beni gûnahtan âri kıldı. Benim zikrimi, ünvanımı yüceltti ve beni mahlûkatın fâtihi ve cümle enbiyanın âhiri eyledi. Bana, ayı şak eyledi» dediğimde ceddîm İbrahim aleyhisselâm buyurdu ki (Bu fatih ve âhirlik ile cümle enbiya üzerine tafdil oldunuz) dedi. (Makamat rivayetinde)

Resûlullah sallallahu aleyhi vesellem hazretleri vakta ki beyti Mukaddese geldi, cümle Enbiyayı-mürselin hazeratı kendisini karşılayıp, merhabalayıp ikbâl ile karşılamağa geldiler. Türli senâlar ile methü senâ ettiler ve üzerine nûrlar saçtılar. Burak'ın önünde ta Mescidi-âksa'ya kadar yürüdüler. Mescidi-âksa'ya gelindiğinde Resûl aleyhisselâm Burak'tan indi. Cebrail aleyhisselâm Burak'ı bağlayınca durdular. Resûl aleyhisselâtü vesselâma hitaben: **(Yâ Resûlallah! Mescide giriniz)** dediler. Efendimiz cümle Enbiyaya hitaben: **(Siz benden evvel gönderildiniz. Sizin benden evvel girmeniz evlâdır)** dediğinde Rabbil âleminden:

«Ey habibim! Senin bâ'sın sonradır. Velâkin senin nûrun hepsinden evveldir. Onların cümlesi, senin nûrundan hâlk olundu. Tekaddüme sen lâyıksın, evlâsın. Onlardan evvel sen gir!» hitabı-izzeti geldi.

Resûl aleyhisselâm, Cebrail ile beraber içeri girdi. Arkasından cümle Enbiya Mescidi-âksa'ya dahil oldular. Cebrail aleyhisselâm ezan okudu, kâmet getirdi. Resûl aleyhisselâm imam olup bütün Enbiyai-mürselin ve hazır olan melâikei-mukarrabiyn efendimize uyup iki rekât namaz kıldılar. Namaz bittiğinde bana vahy olundu ki (Şimdi dua vaktidir, ümmetine dua eyle!) denildi. Ben de ellerimi Dergâhı muallâya açtım. Rabbime tazarru ve niyaz edip, zaif ümmetlerimin necat ve selâmetleri, affı mağfiretleri ve nârı cehennemden kurtulmalarını ve cennete dahil olmalarını Rabbimden dilediğimde cümle enbiyai-mürselin ve melâikei mukarrabiyn aleyhimüsselâm bu duama (Âmin!) dediler. O ânda kalbime nida geldi ki: **(Ey habibim! Oturduğun mekân Mescidi-âksa-Bulunduğun gece Leyle-i-Miraç. Dua eden senin gibi Nebiy-**

ler scrveri. Âmin diyenler ise peygamberler ve melekler. Dua ettiğin Erhamerrahimin ve Ekremel-ekremın ve cümleyi nûru-hidâyetine idhal edici Allahu zül-celâl-vel-ikrâmdır. Dualar kabul olup, ümmetinin günahları af ve setr olundu. Azabtan necatlarına şüphe yoktur. İzzi celâlim hakkı için onlara rahmetimi atâ eyledim. Onları cemâlim ile de şâd edeceğim.) denildi.

Cennet, rıdvan o gece ümmetime bahşolundu. Yarab! Bizi iyman ile göçür. Rüyeti cemalin ile şâd eyle. Amin. Ya Rahmanı, ya Rahim bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

Mescidi-âksa'dan dışarı çıktığımda Hz. Cebrail elinde üç kadeh olduğu halde beni karşıladı. Birinde süt, birinde şarap, birinde su vardı. Bana: **(Ya Resûlallah! Üçünden birini alınız, içiniz!)** dedi. Bende sütü ihtiyar ettim ve içtim. Bir miktar kaldı. Cebrail'e verdim. Cebrail aleyhisselâm: **(Fitret-i islâmı ihtiyar ettiniz)** dedi.

Hâtifden bir seda geldi ki (Yâ Muhammed! Eğer, bardaktaki sütün hepsini içse idin, ümmetinden hiçbir kimse cehenneme girmez idi) diyordu. Cebrail'e dönüp arta kalan sütü alıp içmek istedim (Ver o geri kalan sütü) dediğimde Cebrail aleyhisselâm: (Ezelde takdir olunup, ümmül-kitaba yazılan yerin bulur ve buldu. Ya Resûlallah!) dedi. Ondan sonra Miraç geldi. Ona bindim. Birinci kat semaya dahil olduğumuzda Cebrail aleyhisselâm semanın kapısını vurdu. İçeriden (Kimdir O?) denildi. Cebrail (Benim; yanımda Muhammed aleyhisselâm var) dediğinde; (O gönderildi mi?) dedi. ve bizi içeri aldı. Birinci kat semada bir nûrani zât gördüm. Bu zat, sağına bakıyor, gülüyor. Soluna bakıyor, ağlıyordu. (Kimdir?) diye sorduğumda; Cebrail aleyhisselâm: (Bu Âdem aleyhisselâmdır) dedi. Ben de selâm verdim. (Merhaba ey salih peygamber oğlum) dedi. Sağına dönüp güldüğünü ve soluna bakıp neden ağladığını Hz. Cebrail'e sorduğumda cevaben: (Sağda kendinden gelen enbiya, Resûlleri ve salih evlâdlarını görüp şâd oluyor. Solunda ise şakiy, kâfir evlâtlarına nazar edip ağlamaktadır) dedi. Bu meseleden şu anlaşılıyor ki; bir kimse ölse; geride bıraktığı evlâtlarının hali ile o ölen kimse âhirette ferahlanır, yahut azap duyar. İyi sâlih evlâtlarımızın yaptığı yahut yapacağı iyilikler, namuslu yaşaması bizi hayatta memnun, mesrur ettiği, âsi ve kötü çocuklarımızın yaptığı, bizi me'yüs ve dertli ettiği gibi, ölümden sonra da evlâtlarımızın hali bize arz olup, iyi evlât-

lar bırakabildik ise kabrimizde mesrûr; kötü evlâd bırakıp, onların yaptığı ve çektiği çileli hayat bizlere bildirilip kabrimizde ayrıca bunlardan da azab olunuruz. Evlâdına sahib ol! Onu iyi yetiştir!

Birinci kat semadaki bütün melekler Habibi hüda Efendimizi karşılayıp: (Merhaba ya Ahmed! Merhaba ya Habib Allah!) dediler ve sonra dönüp ibadetleri olan kıyâmen yani ayakta zikri-tesbihlerine devam ettiler.

İkinci kat göğe, Cebrail'in kanadında çıktım. Oradaki melekte, gök kapısını vuran Cebraille (Kimsin? Yanında kim var?) dedi. (Ben Cebrailim, yanımda Muhammed aleyhisselâm var) dediğinde, (Ya, Hakkın sevgilisi geldi mi? Buyurun) deyip göğün kapısını açtı. İçeri girdiğimizde ikinci gök ehlini rükûda olarak ibadet ve tesbih ettiklerini gördüm. Beni görünce hepsi: (Merhaba ya Ahmed! Merhaba ya Mahmud!) dediler. Bana ikbal ve tâzim gösterdiler ve ibadetleri olan rükûda döndüler ve rükûlarında Rabbil-âlemini tesbih ediyorlardı. Hepsinin ayrı ayrı tesbihi vardı. Cebrail aleyhisselâm, (Birinci kat melekleri kıyâmen, ikinci kat melekleri rükûda olarak Rabbil âlemine ibadet eder) dedi. Orada Hazreti İsa ile Hazreti Yahya aleyhisselâmı gördüm. Bana: (Ey Salih peygamber kardeşimiz hoş geldin!) dediler. Yüzbinlerce melek Allah'a tesbih ediyorlar idi. Tesbihleri bu idi:

(Sübhanellahi ve bi-hamdihi sübhanellahil-âziym ve bihi estağfirullah.)

Bir kimse, rızkı dar olsa; bu tesbihi sabah namazının sünneti ile farzı arasında yüz kere okusa, rızık sıkıntısından kurtulur.

Üçüncü göğe çıktığımızda sayısını Allahu teâlâ bilir, me-lâikeler gördüm. Hepsi Rabbil-âlemine secde etmişler, secdele-rinde tesbih ediyorlardı. Beni görüp bana izzet ikram kıldılar. Burada Hz. Yusuf ile Süleyman Aleyhisselâma rast geldim. Bana: (Merhaba ey salih nebî kardeş) dediler. Burada çok acaiplikler müşahede ettim.

Dördüncü göğe çıktığımda, bütün sema ehlini diz üstün-de Allahı tesbih eder buldum. Orada Hz. Musa ve Hz. Musa-nın validesi, Firavun'un ailesi Âsiye ve Hz. Meryem'e mülâ-ki oldum. Bana izzet ve ikram ettiler.

Beşinci kat semaya urûc ettik. Beşinci katta sayılamayacak melâike ayak üzeri durmuşlar, ayak parmaklarına bakıp ibadet ediyorlar, hepsi Cenabı-hakkı tesbih etmekte. Huzû-

hûşu üzere duruyorlar. Cebrail aleyhisselâma, (Bunlar böyle mi ibadet ederler?) dediğimde: (Evet, Ya Resûlallah! Kıyamete kadar böyle ibadet ve dua ederler. Bu meleklerin cümle ibadeti senin ümmetine farz olsun) dedi. Ben de dua ettim. Orada Hz. İsmail, İshak, Yakup ve Lût aleyhisselâma vasil oldum. (Rabbine dua eyle. Ümmetine tahfif etmesin niyaz eyle) dediler. Bu gökte de acıplikler gördüm.

Altıncı kat göğe çıktık. Burada olan melâike hûzu, hûşu, içinde Rabbil-âlemini zikr ediyordu. Bana, tâzim ve ikram ettiler. Burada da Hz. İdris ile Nuh aleyhisselâma rast geldim. Bana iltifat edip: (Ey salih kardeş, nebi) dediler.

Yedinci göğe çıktığımda orada sayısız melâike gördüm. Bana beşaret ve müjdeler ettiler. Tâzim ve tekrimde bulundular. Orada İbrahim aleyhisselâma rast geldim. (Ey benim Salih ve Nebiy oğlum!) dedi. Bana iltifat ve beşarete bulundu. Oradan Sidreyi-müntehâya vardık. Burada da sayısını Allahu teâlâ bilir, Melâike ile müşerref olduk. Benim cemalimi gördüklerinde Allaha şükürler edip, yaptıkları ibadetin sevabını benim ümmetime bağışladılar. Bana tebşir ve müjdeler verdiler. Sidreyi-Müntehada Beytil-Mâmuru ziyaret eden meleklerin kesretinden Cebrail aleyhisselâma sordum: (Ya Cebrail! Bir melek, bu beyti mâmuru kaç kere tavaf eder?) Cebrail aleyhisselâm cevaben: (Ya Resûlallah! Bu beyti-Mâmuru bir kere Tavaf eden melâike, burasını bir daha Tavaf edemez. Bu beyt-i mâmur göğün kiblesidir. Cuma günü, burada Cuma namazı eda edilir. Burada hutbeyi ben okurum. İsrail imamet eder. Mikâil ezan okur, Azrail de kâmet eder. Bütün melâike de namaz kılarlar. Ben, okuduğum hutbenin sevabını, dünyada hutbe okuyan hatiplere; İsrail de kıldırıldığı namazın sevabını dünya yüzünde Cuma namazı kıldıran imamlara; Mikâil de okuduğu ezanın sevabını dünya yüzünde Cuma ezanı okuyan müezzinlere bağışlar. Azrail aleyhisselâm da okuduğu kâmeti, cuma günü cuma namazı için kâmet edenlere bağışlar. Diğer melâike de: (Yarabbi! Dünya yüzünde Cuma namazı kılan kullarına, bu kıldığımız ibadeti bağışladık.) derler. Cenabı hak da (Siz böyle kerem edip, Ümmeti Muhammede yaptığınız ibadetin sevabını bağışladınız. Ben de onları, yani Cuma namazı kılanları affı mağfiretim ile şâd kıldım.) der.

Cenabı fâhri-risalet sallallahu teâlâ aleyhi ve sellam

efendimiz, burada kendisine üç hediye verildiğini beyan ettiler. Bir, beş vakit namaz; iki, Sûre-i-Bakaranın âhiri, üçüncüsü ise: Ümmeti-Muhammedin büyük günahları af oldu.

Meleklerin ettiği ibadetin, ümmetime farz edilmesini arzu etmiştim. Bütün melâikenin ibadetinin cemi olan beş vakit namaz, ümmetime elli vakit farz oldu. Ben niyaz ederek beş vakte indirdim. Musa aleyhisselâm: (Ya Muhammed! Bu beş vakti de kılamazlar. Var, Rabbinden tahfifini iste) dedi. Ben cevaben: (Artık Rabbinden hâyâ ederim. Benim ümmetim iseler bu beş vakti kılarlar) dedim. Bu beş vakit namazı hûzu, hûşu ile vaktinde edâ edene, elli vakit sevabı ihsan olundu, ve cümle gök ehli sevabı verildi.

Sidretül-Müntehadan sonra cennete vardım. Hz. Cebrail: (Ya Resûlallah! Hak celle ve âlâ hazretleri zâtını takdis eder. Ben de: (Ne der?) diye sordum.) Cebrail: Hak celle ve âlâ hazretleri «Sübbuhun kuddusün rabbil-melâiketi - verruh sabakat rahmeti âlâ gazabi» diye cevap verdi. Sidretül-Müntehâyı ve cenneti geçtik. Hz. Cebrail: (Yâ Resûlallah! Burası benim makamımdır. Buradan yukarıya çıkarsam, ben yanarım. Buradan ileriye senden başka hiçbir mahlûka yol yoktur) dedi. Ref refe bindirildim. «Üdnü, Üdnü» emri verildi. Arşa vardığında, mahbubu-hüda efendimiz ayakkabılarını çıkarmak diledi. Hak teâlâ «Yâ Ebel-Kasım! Yâ Ahmed! Nalınlarını çıkarma! Tâ ki, Arş ve Kürsi senin nalınlarının altından şeref bulsunlar» buyurdu. Ben dedim ki: (Yarabbi! Kardeşim Musa'ya Tûr'da ayakkabılarını çıkarmakla emir eyledin. Orası dünya idi. Burası arşındır.) Hak teâlâ buna karşılık: (Ey benim sevgili Habibim! O benim kelimim, sen ise benim Habibimsin.) buyurdu.

Resûlüllah, göklere çıktığında: Kalem, Muhammed benimdir. Levh benimdir. Arşı kürsi, Cennetler, Muhammed benimdir dediğinde hâk teâlâ (Ey Habibim! Kalemi, levhi, arşı kürsiyyi, cenneti sana verdim) dediğinde, Resûl aleyhisselâm: (Yarabbi! Bunları arzu etmem. Ümmetimi senden dileirim) dedi. Rabbilâlemin de: (Ümmetini sana verdim) buyurdular.

Efendimiz Kâbe-kavseyn'e erişti. Kendisine işaret edildi ki: (Rabbine selâm ver!) Aleyhisselâtu vesselâm efendimiz:

1 — «**Ettahiyyatü lillâhi ves-selâvatü-vettayyibat**» dedi. Cenabı Rabbil âlemin:

2 — «**Esselâmü-aleyke-eyyühen-nebiyyü ve rahmetulahi ve berekatüh**» buyurdu. Efendimiz aleyhisselâtü vesse-lâm hemen:

3 — «**Esselâmü-aleyna ve âlâ-ibadillahissalihin**» dediğinde bu muhavereyi işiten melâike de:

4 — «**Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Resûlüh**» dediler. Efendimiz tahiyyat okudu.

Mânası:

1 — Tahiyeler, dualar, ibadetler, temiz güzel şeyler hamdler, senâlar, hepsi Allaha mahsustur.

2 — Bereketim, rahmetim, selâmetim, Nebiyyi-muhterem sana olsun!

3 — Yarab! Selâmın, bereketin, rahmetin yalnız benim üstüme değil, bütün salih kullarına olsun. Bu muhavereyi işiten Cebrail ve Melâike:

4 — Biz şahadet ederiz ki, Allahtan başka ilâh yoktur. Muhammed aleyhisselâm, Allahın kulu ve Resûlüdür.

Eğer efendimiz (**Esselâmü aleyna ibadillah**) deseydi, salih kaydını koymasa idi, Cehennemde maydanoz biterdi demişler.

Cenabı Allah efendimize iltifat edip: «**Ey Mahbubum! Senin kerâmetin benim yanımda pek büyüktür. Eğer, yüz arş olsa, senin ayağının bastığı toprak bana onlardan sevgilidir**» buyurdu.

Hâk teâlâ:

— **Ey Habibim! Bana ne hediye getirdin?** dedi. Efendimiz:

— **İki hediye getirdim; birisi tâat eksikliği, diğeri mâ'siyet ve isyan çokluğu.** Hak teâlâ:

— **Tâat eksikliğini rahmetim ile bağışladım. Mâ'siyet çokluğunu senin hürmetine, şefaata af eyledim.**

Efendimiz buyurdular ki Ümmetinden beş şey ile şikâyet edildi. Yâ Ahmed! Ben, ümmetinin, yarın ki ibadetini istemezken; onlar benden yarınki rızıklarını peşin isterler. Ben, onların rızığını başkasına veremem. Onlar amellerini benden

başkasına verirler. Benim rızkımı yerler, benden başkasına şükür ederler. Bana âsi olup, benden başkasına mûti olurlar, Ben nâr-ı-cahimi kâfirler için halk ettim. Onlar, oraya girmeyeği arzu ederler.

Efendimiz:

— Yarabbi! Hz. Âdem'e cenneti verdin. Allah celle:

— Adem'e cennet verdim, cennetten çıkardım. Sana ve ümmetine cennet vereceğim ve bir daha onları oradan çıkarılmıyacağım.

— Yarabbi. Hz. Nuh'a gemi verdin. Ona iltica edenlere necat ihsan ettin. O gemide ibadet ederlerdi.

— Habibim! Bütün dünyayı mescid kıldım. Mescidlerine devam edeni, nârımdan ırak ettim. Hem mescidleri kıyamet gününde gemi gibi yapar, sırat köprüsünden ümmetini onunla geçirtirim.

— Yarabbi! Hz. İbrahim'e nârı Nemrud'u nûr ettin. Berd-i-selâmet kıldın. Hak teâlâ hazretleri:

— Senin ümmetine nârı cahimi soğuturum. Berdü selâm kılarım.

— Yarabbi! Hz. İsmail'e zemzem verdin?

— Sana kevser ırmağını verdim buyuruldu.

— Hz. Musa ile Tûr dağında konuştun. Hak teâlâ buyurdu:

— Seninle arştan yukarıda, daha âlâ bir makamda konuştum.

— Hz. İsa'ya Gökten sofrayı indirdin?

— Sana ve ümmetine kıyamette herkes aç ve susuz, çıplak iken cennetinden sofraları indiririm.

— Hz. Davud'a Zebur verdin.

— Sana En'am sûresini verdim.

— Hz. Yunus aleyhisselâmı üç türlü zulümattan kurtardın.

— Senin ümmetini de üç türlü zulümattan kurtarırım. Biri kabir, biri kıyamet, biri de sırat, Bu üç makam ki, karanlıktır. Mü'minler imanları nûr ile pürnur olurlar.

— Yarabbi! Hazreti Hızır'a Ab-ı-hayat verdin.

— Sana ve ümmetine sel-sebil ırmağını veririm.

— İsa aleyhisselâma İncil verdin.

— Habibim sana İhlâs sûresini verdim.

— Hazreti Musa'ya Tevrat verdin.

— Habibim! Sana âyet-il-kürsiyi verdim. Sana bir sûre celile inzâl ettim ki, o sûre ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne de Ze-

bur ile yüz suhufda vardır. O sûre, sûrei-fatihadır. O sûre öyle bir süredir ki, O sûre-i-celilimi her kim okusa, cehennem onun tenine haramdır. Her kim fatiha sûresini okusa; ana ve babası kâfir olsalar, onların dahi azâbını tahfif ederim. O sûre hürmetine senden ekrem, senden âzam, senden daha lâtif bir kul yaratmadım. Sûre-i-En'amı okumak, hakiki Zebur'u okumak gibidir. İhlâsı okumak, hakiki incili okumak gibidir. Ayetil-Kürsi'yi okumak; hakiki Tevrât'ı okumak gibidir.

— Yarabbi! Cennetini seyr ettim. Orada şehirler, saraylar, müzeyyen haymeler, hüriler, gılmanlar, vildanlar, sündüs; istabraktan, harirden kumaşlar, altınlar, gümüşler, yakutlar, inciler ve zümrütlerle süslenmiş tahtlar gördüm. Lisanların tarifi olmayan güzel hüriler gördüm. Nûrdan tâçlar, Nûrdan libaslar gördüm. Bunlar hangi peygamberindir?

— Ey Habibim! Bunlar, peygamberlerin değil: Yüzbinlerce nimetim mü'min kularım için hazırlanmıştır. Senin ümmetinden her kim «Eşhedü en lâilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden resûlüllah» derse, bunu kalbi ile tasdik ederse bu nimetlerim onun olacaktır, dedi.

Efendimiz, arşı alâya vardığında sağ elini sol elinin üstüne koyup, kıyamen hâcet diledi. Hâk sübhanehu ve teâlâ hazretleri:

— Ya Ahmet! Yâ Muhammed! Benden ne isteyeceksen iste! Benim yanımda hâcetin nedir? dediğinde Efendimiz:

— Yarabbi! Senden ümmetime yakınlık dilerim! Allah celle hazretleri cevaben:

— İzzetim hakkı için ümmetine yakın olmayı ben de isterim. Kâfirleri cennetime koymam. Rahmetimi ve nimetimi mü'minler için hazırladım. Her kim, benim rızamı isterse, dilini benim zikrimle süslesin. Bedenini, vücudunu taatımla kocatsın. Ömrünü benim yoluma sarf eylesin. Buna muhabbetin nişanı şudur ki, benim sözümden gayrı söz dinlemesin, benim sevgimden başka gönlünde sevgi bulunmasın. Dilinde tekbir, vücudunda kıyam, gözünde benim aşkımla, benim korkumla yaş olsun ki, iki âlemde onlara yakın olurum, şeytanı onlardan irak ederim. Onları ebedî razı olduğum hizmetlerimde kullanırım. Tevfikim onlara refik olur, dediğinde efendimiz:

— Yarabbi! Ümmetim zayıftır, bunları yapmaya kadir olamazlar. İlâhi kerem sendedir. Sen Rahman, sen Rahimsin.

— Ey Habibim! Ben Erhamer-rahimim, padişahım. Kim senin tâatından bana fayda olmadığı gibi, hiçbir âsinin isyanından da bana zarar yoktur. Beşaret ve müjde olsun şu kimseye ki, «Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden resûlullah» dese, rahmetim ona bahşıştır. Rızayı-şerifim ona hil'attır. O kulumun nazarı ebediyyen benim nime-time, ve nazarımadır. Fahri-cihan efendimiz:

— Yarab! Şimdi canım safaya erdi. Ruhum, kalbim rahat oldu. Gömlüm karar tutup, razı oldum. Yarabbi! dediğin-de Hak Teâlâ Ekremel-Ekrem'in hazretleri:

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ

Ve Lesevfe yû'tike Rabbüke feterdâ..

Duhâ sûresi: 5

«Ey habibim. Seni razı kılıncaya kadar sana ikram edeceğim.» buyurdu. Cenabı-zül-cemâl hazretleri, Habibi hüda efendimize:

— Ey habibim! Sen, bana bütün peygamberlerden sevgilisin. Ümmetin de, bana bütün ümmetlerden sevgili olduğundan, bütün gök ehlinin ibadetini cem'ettim, adını Namaz koydum; Bu namazı, ümmetine tâat olarak farz eyledim. Senin ümmetinden her kim, benim rızam için, bu farzımı yerine getirirse; bütün ibadetlerle bana ibadet etmiş olur. Bu namaz dinin direğidir. Bu namaz, efendimizin göz nûrudur. Bu namaz, Allah cellenin razı olduğu ibadettir.

Ey aşığı sadık! Eğer Allahı tanıyorsan, Peygambere sevgin ve imanının var ise, bu namazı kıl, cennete dahil ol!...

Efendimiz, Cehennem bana arz olundu. Ekseri ehlini kadınlar, zenginler ve ibadetsizler olarak gördüm. Kadınların ekserisinin ne için ehli nâr olduğunu Hz. Cebrail'den sordüğümde:

— Kocalarına itaatsizlik edip, getirdikleri nimetlere nankörlük ettiklerinden, zenginler de mallarının şükrünü edâ etmeyip, zekât ve sadakat ile hayır, hasenat yapmadıklarından; İbadet yoksullarının da, ibadet etmeyip hakka âsi olduklarından nâra müstehak olduklarını bildirdi.

Ey zengin kişi!

Elindeki mal yakında elinden çıkar. O malın ebedi ol-

masını istiyorsan; Allah yoluna sarf eyle! O zaman zenginliğin ebedi olacaktır.

Tenbellikle ibadeti terk eyleyen!

Tenbelliği terk eyle! Vakit akşam olmakta, güneş gurup etmekte, dükkânlar kapanmaktadır. Can kuşu beden kafesinden uçtu mu... Bir daha geri gelmez! O zaman, pişmanlığın faidesi olmaz. Yarın, kıyamet gününde İbadet edenlerde, ibadet etmeyenlerde pişman olacaktır. İbadet edenler, yüksek derecatı, cenneti ve Allahın âbitlere ihsan ettiği nimetleri müşahede edince (keşki biz de rabbimize daha çok ibadet etseydik) diyecekler... İbadet etmeyenler, (Keşki, bizler ömür sermayesini havaya vermeseydik de, Rabbimize ibadet etseydik) diye pişmanlıklarını ifade edecekler. Rahmeti ilâhiyye yetişmez ise, bu tenbelliklerinin cezasını göreceklerdir.

Allah cümlemizi yolunda kaim, zikrinde dâim kullarına ilhak buyursun! Âmin bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

Efendimiz diyor ki:

«Miraç'ta nûrdan bir kubbe gördüm. Bu kubbeden dört ırmak çıkıyordu. Irmaklardan biri su, biri bal, bir tanesi şarap, diğeri ise süttü. Bu dört ırmak, bu nûrdan kubbeden fışkırmış akıyordu. Cebrail bana: (Ya Resûlallah! Bu ırmakların çıktığı yeri görmek istemişsiniz?) dedi. Ben de (Evet) dedim Kubbe açıldı. İçeride nûrdan bir yazı ile:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«Bismillâhırrahmanırrahıym» yazılı idi.

Bismillâhın, mim'inden su ırmağı, he'sinden süt ırmağı, Errahman'ın mim'inin deliğinden süt ırmağı, Errahimin miminin deliğinden de şarap ırmağı akıyordu. (Bu ırmakları kim içecek ya Cebrail?) dediğimde

Hak teâlâ: «Yâ Muhammed! Senin ümmetinden her kim beni bu isimlerim ile zikr eyleyip niyeti hâlısa ile (Bismillâhırrahmanırrahim) dese; kıyamet gününde herkes susuz iken o kuluma bu ırmaklardan içireceğim» buyurdu. «Ya Muhammed! Senin ümmetinden bir kişi, abdest alsada, Lâ ilâhe İllallah dese, izzetim hakkı için ben o kuluma bu dünya kadar cennet vereceğim» denildi.

Efendimiz kâbe-kavseyn'e erişti.

Orada nûrdan büyük bir sandık gördü. Üzerinde nûrdan kilidi vardı. Efendimiz: (Yarabbi bu ulu nurlu sandıkta ne var? Bunu görmek dilerim. Anahtarı nerededir?) diye dilekte bulundu. Cenabı-zülcelâl:

— Ya Resûlüm! Onun anahtarı sendedir. «**Lâ ilâhe ilallah, Muhammed Resûlüllah**» de açılır, dedi. Efendimiz de tevhid ettiğinde sandık açıldı. O sandıkta, bir nihayetsiz deniz göründü. O denizin içinde bir kuş kuşun tırnağında bir parça çamur vardı.

— Yarabbi! Bunlar neye misaldir? dediğinde.

— Ey Habibim! O nihayetsiz deniz benim rahmetim. O kuşta senin ümmetin. O kuşun ayağındaki çamur da senin ümmetinin irtikâp ettiği günaha misaldir. Ümmetini benden diliyorsun. Onların günahı benim rahmetim yanında bu kuşun tırnağındaki çamur kadardır. Benim rahmet denizimi gördün, ümmetinin günahlarını da gördün. Benim rahmet denizim yanında onların günahı bir zerre kadardır. Nasıl ki, bir parça çamur denize düşüp yok oluyorsa; onların suçu da, benim rahmetim yanında yok olur. Ben Erhamer-rahiminim. Ben gaffarı-kerimim.

İmamı Ali kerramallahu veçhe, Resûl aleyhisselâmdan rivayet ediyorlar:

Miraç gecesi, «**Yarabbi Hangi amel sana sevgilidir?**» diye Allahu teâlâyâ sordum. Allah celle celaluhu:

— Ya Ahmet! Benim indimde bana sevgili, efdâl amel; Tevekküldür. Yâ Ahmet! Benim verdiğime razı olmaktan daha yüksek bir amel yoktur. Benden razı olanı severim. Benim için sevişenleri, halkı bana getirenleri severim. Efendimiz:

— Yarabbi! Bana bir amel öğret ki, o amelimle sana yakın olayım. Hak teâlâ.

— Geceni ibadetle geçir. Gündüzleri oruçlu ol. Tenha yerlerde bana ibadet eyle. Herhangi bir kulumda üç sıfat olursa, o kulumu ben cennete koyarım. Dil ile beni zikr eyleyip, gönlü ile beni unutmayan, helâl lokma yiyen kulumun yeri cennettir. Beni sevenleri sevmek, aynı beni sevmektir. Beni seven kanaatkâr olur. Belâyâ sabır eder, nimetime şükür eyler. Yalan söylemez, ahdinde sabit, sözünde sadık olur. Bana âsi olmaz. Elinden bir nimet gittiğinde ona mahzun; eline bir nimet geldiğinde onunla ferahlanmaz. Her halinde bana bağlı olur.

Yâ Ahmed! Fukaraya yakın, zâlimlere uzak ol. Âhirete muhabbet eyle!

— Zâlimler kimdir Yarabbi? dediğimde:

— Uykusu ve gazabı çok olandır. Aza razı olmayandır. Bir kimseye fenalığı dokunsa, özür dilemeyendir. Hak hukuk tanımayandır. Bir kimse af dilese, kabul etmeyendir. Tâat vaktinde tenbel, mâsiyet vaktinde bahadır olandır. Emeli bol eceli yakın Nefsini hesaba çekmeyendir. Halka iyi muamele etmeyendir. Kendinden yaşlı, ihtiyarlara hürmet, kendinden küçüklere şefkat göstermeyendir. Yâ habibim Ahmed! Sevdiklerim şu kullardır ki; güler yüzlü, (haya'lı), fenalığı az, iyiliği çok. Sözleri sadık, gönülleri uyanık. Nefislerini hesaba çeken gözleri benim muhabbetimle nemli, dilleri benim zikrimle meşguldür. Nimetimi, yediklerinde bana hamdü şükür edenlerdir. Bu kullarımın duaları ve müracaatları benim indimde kabuldur. Bunlar, bana namaza dursalar, demir kaleler gibi dururlar. Benden gayrısı ile meşgul olmazlar. Bunlar, elleri kanda dahi olsa, gönülleri bendedir. Bu zevat helâl yer, helâldan giyer. Bunlar ırz ve iffetlerini de haramdan sakınırlar. İzzetimi, celâlim hakkı için bu zümreye ebedi hayat vereceğim.

Ecelleri vaktinde bunların ruhunu ben alacağım. Bunlara, Azrail aleyhisselâmı göndermem. Onların ruhunu almağa benden başka kimseye müsaadem yoktur. Onların canı, aziz ruhu kerimlerine gönül kapısını açarım. Cennetime buyur eder, hûrilerim, gılmanlarım ve vildanlarım onları cennet yemişleri ve libasları ile karşılarlar.

Arşından onlara güzel kokular duyurur, muattar kılarım. Bu kullarım ile benim aramda hicap yoktur. Ya Ahmed! Benim sevdiğim kullarıma kıyamette muamelelerim şudur: Mahlûkatım kabirlerinden kalkıp, arsayı mahşere vardığında, hak sahipleri birbiri ile münakaşa yapıp, mazlûm zâlimin yakasından tutup, yerlerde süründüğünde; benim mûti, sevgili kullarım arşın altında her korkudan emindirler. Cennetin bütün anahtarlarını onlara veririm. Hangi kapısından dilerlerse oradan cennete girerler. Benim cemâlimden onlar bir lâhza dîr olmazlar. Cennetten onlara dört kapı açarım ki, birinden gece gündüz onlara hediyelerim gelir. İkincisinden bana nazar ederler. Benim bu cemalime, nazarları zahmetsiz

ve hicapsız olur. Üçüncü kapıdan, cehenneme nazar ederler. Dünyada onlara zulm eyleyen zâlimlerin halini seyredeler. Dördüncü kapıdan hûriler gelir, bunlara ikram ederler, dediğinde efendimiz:

— Yarabbi! Bunlar hangi kullarıdır?

— Bu kullarım bana, cennete tâma ederek ibadet kılma-dı. Nârımdan korkarak bana kulluk etmedi. Bu kullarım, ancak bana, benim rızam için ibadet kıldılar. Benim rızam için nefislerine uymadılar. İşte, bu kullarıma bu nimetlerimi ih-san edeceğim. Buyurdular.

Cenabı - fahri - âdem, mefhârı - âlem efendimiz ümmet-leri hakkında cenabı Erhamerrahiminden şunları niyaz ey-ledi:

«İlâhi! Ümmetimi af eyle! Onlara rahmet nazarı ile na-zar eyle! Onlara kâmil iman nasib eyle! İymandan sonra şek ve şüpheye onları düşürme! Onları korkutma! Gaflet ver me! İlim ver, cehil, verme! Akıl ver. Nefsi havalârina onları esir etme! Onları zâtı-uluhiyyete yaklaştır. Onları kapıdan tard etme! Onların lisanını Kur'anın ile süsle! Onlara, zâtını unutturma! Onları, sâbir metin eyle! Yarabbi! Ümmetimi eh-li-hayâ eyle! Nefis âfatından, dünya ve âhîret fitnelerinden emin eyle!»

Hak sübhanehu ve teâlâ hazretleri efendimize:

«Ya Ahmed! Şüphelerden sakınmak dinin evveli ve âhi-ridir. İbadet, on kısımdır. Dokuz kısmı helâl yemektir. Bir kısmı sükût etmektir. Sükût edenlerin gönlünü imar; çok ko-nuşanların gönlünü çok konuşmakla harab eylerim. Bir ku-lum, benim rızam için oruç tutsa ve sükût etse, bu amelinin mükâfatı nedir bilirmisin? buyurdu. Efendimiz:

— Yarabbi! Bilmem, dediğinde Hakteâlâ:

— Orucun, sükûtun ve çok konuşmamanın mükâfatı hikmettir. Hikmetin mirası, mârifettir. Mârifetin ise nihaye-ti, bana yakın olmaktır. Her kim, benim rızam için benim rı-za-i-ilâhim için amel etse ona üç mükâfatım vardır.

1 — Ona bir ilim öğretirim ki, asla cehli olmaz.

2 — Bir akıl veririm ki, asla nisyânı olmaz.

3 — Bir muhabbet veririm ki, benden başkasını sevmez

Benim muhabbetim ile o kulunun gönlü memlû olur da baş-ka muhabbete o kalpte yer kalmaz. Beni seveni, ben severim. Onu kullarıma da sevdirim. Onu gönüller sultanı ederim.

O kulumun gönlünden bir kapı açarım ki, o kalb gönül kapısından benim cemalimi seyr eyler, benim kelâmımı işitir. O kuluma, sırlarımdan öyle sırlar öğretirim ki, halk o sırları bilmez. O kuluma, hayâ libasını giydiririm. Bütün halk ondan hayâ eder. O kulumun, gönlünü mârifet hazinesi kılarım. Cennetin, cehennemın sırlarını onlara âşikâr kılarım. Kıyamet gününde onlara hesap yoktur. Kabirde münker, nekire sual sordurmam. O kulum ile benim aramda tercüman istemem. Bütün haberleri benim ile söyler, sıratı yıldırım gibi geçer. Cehennemi o kuluma göstermem. Cennetimi o kuluma tezyin ederim. O kulumu Nebiyler, şehidlerle cennetime koyarım.

Bu nimetime ermek, sorusuz hesapsız cennete girmek isteyen kullarım, benim düşmanlarımı sevmesinler. Benim düşmanlarım ile oturmasın. Bana ibadet ve tâat ederek bana muhabbet ederek ecelini beklesin. Ölünceye kadar, bana ibadet etsin. Bu işleri ve bu amelleri işleyen kulumun ruhunu tereyağından kıl çeker gibi kabz ederim. Ölümünde, ona müjdeci melekleri gönderirim. O melekler, o kuluma kevser suyu ve cennet şarabı ihsan ederler. Yanına şeytanı sokmazlar. İçtiği cennet şarabı ile ölüm acısını duymaz ve ruhunu arşın sağ tarafında oturturlar. O kuluma sorarlar.

— Dünyayı nasıl terk ettin? Bu iş nasıl oldu? dediklerinde o kulum:

— Nasıl olduğunu bilmedim! Bana, bir tas cennet şarabı verildi. Ölüm acısı duymadım. Fakat, hâkteâlâ, beni dünyada yarattığından beri, ben Allahtan korkardım. Dünyaya muhabbet etmezdim. Allah'ın düşmanları ile aslâ oturdum. Daima, hak rızasında bulunduğum için, Allah celle de bana bu kerameti ihsan buyurdu. Bana ölüm acısını duyurmadı, der. Hâk teâlâ da:

— O kulum doğru söylüyor, o kulumun cismi dünyada idi. lâkin gönlü benimle idi. Ve kuluna hitaben:

— Ey benim has kulum! Dile benden ne dilersen, vereyim? der. O kişi de:

— Yarabbi! Eğer beni, günde yetmiş kere parça parça etselerdi. Seni razı kılmak için razı olurum, der.

İlâhi!

Eğer, bizlere ikram etmezsen biz harap oluruz, gamdan kurtulamayız. Bize yardım etmezsen, bize kim yardım eder?

Sen, bize kuvvet vermezsen biz zaifiz. Eğer, bizleri zikrin ile diriltmezsen biz ölüyüz.

Resûlü-ekrem sallallahu aleyhi vesellem:

— **Yarabbi! Senin rızai-şerifini nasıl kazanabilirim? dedi. Hak teâlâ:**

— **Ey Habibim! Senin ile benim aramda hicab yoktur. Her ne vakit, bana gelmek istersen gel, dedi. Ya Ahmed! Seni, sair Enbiyadan niçin üstün yarattım bilir misin?**

— **Bilmem Yarabbi! diyen Resûl aleyhisselâma:**

— **Bana, varlığın çok güzeldir. Güzel ahlâkın, cömertliğin, tevazuun ve kullarıma olan şefkatin seni diğer enbiyadan ziyade sevmeme sebep olmuştur. Bu hasletlerinden dolayı seni bütün enbiyadan efdâl kıldım.**

Ey habibim! Sana iymanın lezzetini bildireyim: Kullarıma söyle! Oruçlu olsunlar, çok konuşmasınlar. Sükûtu tercih etsinler. Özleri bir olsun. Benden korksunlar, beni sevsinler. Böyle hareket ederlerse, imanlarının lezzetini bulurlar. Böyle yaparlarsa benim azâbımdan emin olurlar.

Aleyhisselâtü vesselâm efendimiz Hak Teâlâdan rivâyet edip buyurdular ki:

«**Bir kulum, benim muhabbetim ile müptelâ olsa, Belâya sabır etse, o kulumun mükâfatı cennettir. Bir kul, bana mülâki olmayı sevse, ben de o kulumun likâsını severim. Bir kul, benim likâmı kerih görse, ben de o kulumun likâsını kerih görürüm.»**

Yine efendimiz, Cenabı-haktan rivâyet buyurdu:

«**Allahü sübhanehu ve teâlâ; yarın kıyamet gününde benim üç kişi ile dâvam vardır:**

1 — Benim rızam için bir kimseye iyilik etse, sonra o iyiliği ettiği kişiye zulüm etse, başına kaksa...

2 — Bir azadlı köleyi satıp parasını yese, hür insanları köle yapsa.

3 — İş yerinde çalıştırdığı kişinin hakkını vermese Benim bu kişilerle dâvam vardır. buyuruyor. Allah, yarın, kıyamet gününde bir kula hitaben:

— **Ben hasta oldum, beni sormağa gelmedin? o kul:**

— Yarabbi! Sen Rabbil-âleminsin. Nasıl hasta olursun? dediğinde:

— Filânca kulum hasta oldu. Onu ziyaret etse idin, beni ziyaret etmiş olurdun. Zira benim rızam orada idi, der.

Ey kullarım! Ben hidayet etmez isem hepiniz delâlette kalırsınız. Ben rezzakım. Sizi doyuran benim. Benden hidayet ve rızık isteyiniz. Size hidayet ve rızık vereyim. Sizi balçıktan yarattım. Benden libas isteyiniz, sizi giydireyim buyurdu.

Ey kullarım! Gece ve gündüz bana, hata ve isyanlar ediyorsunuz. Bana tövbe ediniz ki, sizi af edeyim. Bana istiğfar ediniz, size mağfiret edeyim. Sizin, evveliniz ve âhiriniz, insiniz, cinniniz bana mûti olunuz. Benim mülkümde bir ziyadeliğe olmaz. Eğer âsi olursanız, mülkümde bir şey eksik olmaz. Sâlih müttakiy kullarım için cennette öyle nimetler yarattım ki, bu nimetleri gözler görmedi, kulaklar işitmedi. Kalbi beşerin bunları düşünmesine imkân yoktur. Ancak, o nimetleri gördüklerinde ve tattıklarında, ancak o zaman anlarlar. O zaman, bu nimetlerin kıymetini bileceklerdir.

Efendimiz: «O gece ümmetimi yediyüz defa Rabbinden diledim. Rabbin de, ümmetimi bana bağışladı. Cennet ve cemâlini ümmetime vaad eyledi. Ümmetim o akşam, affı keremi ilâhiyyeye erişti.» buyuruyor.

Hakkın emri ile Ümmü-Hanî hazretlerinin hanesine geldiğimde, yatağım henüz soğumamıştı. Zaman içinde zaman, Mekân içinde mekân hâlk olundu. Rabbin, o gece ümmetime olan lûtfunu bana böylece izhar eyledi.

Cennette bir köşk gördüm. Kızıl yakuttan bina kılınmıştı.

— Yarab! Bu köşk hangi nebiyyin? dediğimde.

— Bu köşk hiçbir nebiyyin değil. Senin ümmetinden bir kul, bir âmâyı kolundan tutup bir kaç adım götürse, bu köşkü o kuluma hediye ederim buyurdu.

Şu keremi ilâhiyyeye bakınız!

Ne kadar kutlu kişileriz ki, Habibi hüdaya ümmet olduk ve bu nimetlere eriştik. Allah celle hazretlerinin keremine nihayet yoktur. Lâkin, Ümmeti Muhammede olan keremine hiç bir ümmet nail olamadı.

İşte, küffarın dahi bu dünyada bekası, efendimizin üm-

meti olmalarındadır. Evet, onlarda ümmeti-Muhameddir. velâkin ümmeti dâvettir. Bizler ise, ümmeti-icabetiz Elham-dülillah.

Mal ve canlarına güvenerek Efendimize dünya malı ile öğünen, peygamberlik gelse idi; bize gelirdi diyen Utbe, Ebâ Cehil ve emsali kâfirlerin güvendikleri malları ve cânları arkadaşları, kölelerinin ne kıymeti olabilirdi? Allahın, Habibi-hüda efendimize ve ümmetine verecek olduğu nimetler yanında onların elinde olan mal fâni idi. Bunların, fani malları gözlerine perde olup, hak ve hakikatı bunlara göstermedi.

İşte, Allah celle celaluhu Habibinin, o gün düşmanları tarafından kendine yapılan tecavüzlerin ve güvendikleri mallarının; Allahın Habibine ve ümmetine vereceği ebedi nimetler yanında bir hiç olduğunu Miraç'ta Habibinin gözleri önüne serip, ona iyman edenleri af ve mağfiret edip cennetine koyarak ebedi mülke nail kılacağını; O kâfirlerin de fâni malları ellerinden alınıp, nâra atılacağını... yine onların yanacağı cehennemi dahi Habibine göstererek Habibini teselli etmişti.

Bu kâfirlerin hepsi bir derde müptelâ olarak, kimisi Bedir harbinde canları cehenneme gitmişti. Zaten, Habibi-hüda efendimize kim hakaret ederse; mutlaka bir dermansız derde müptelâ olarak yahud herhangi bir belâyaya duçar olarak geberir, nâri- cehenneme gider. Şu kıssayı ibretle oku:

H İ K Â Y E

Kureys'in edesiz müşriklerinden beş kişi aşağıda anlatacağımız şekilde feci birer ölümle helâk olmuşlardır. Efendimizi izharı nübüvvetlerinden itibaren gördükleri yerde daima alay, istihza, seb ve kötü sözlerle inciten bu beş mel'un şunlardı: As ibni Vailli-sehmi, Esved-in-Matlap, Esved bin Abdi Yegus, Velid ibni Mugiyre ve Haris bin Kays idi. Bu herifler, efendimize inanmadıkları gibi, efendimizi daima hakaret ve sözleri ile incitmişler, efendimiz ile alay edip; efendimize seb, şetim edeceklerin nasıl bir âkıbete ducar olarak öleceklerine âyet olmak bedbahtlığına uğramışlardır.

Bir gün, efendimiz Mescid-i Haramda oturuyordu. Yanında, Allahın ulu meleği Cebrail aleyhisselâm vardı. İzni-ilâ-

hi ile, efendimizi daima melâike korurdu. Bu beş şerir oradan geçtiler. Cebrail aleyhisselâm As'ın tabanına, Esved'in gözüne, Yegus'un başına, Velidin ayağına ve Harisin karnına işaret etti. Cenabı peygambere hitaben:

— Müjde olsun ya Resûlallah! Seni bu hâbislerin şerinden, Allah seni halas etti. Bunlar bu günden sonra felâh bulamayacaklar, dedi.

O günden sonra, bunların herbiri feci bir âkibet ile öldüler. Bunlardan As, iki oğlu ile ata binip Mekke'nin tepelerinde dolaşırken atından aşağıya indi. Ayağına diken battı. (Aman beni yılan soktu) diyerek bağırmaya, feryat etmeye başladı. Yarada ne bir diken yarası, ne de yılan sokmasına ait bir işaret yoktu. Böyle olmasına rağmen As, ter ter tepiniyor, Efendimizi incitmenin azabını dünyada çekmeğe başlıyordu. Ayağı gün geçtikçe şişmeye başladı. Deve boynu gibi şişti. Yaptığının cezasını çekiyordu. İş, bununla kalsa idi çok iyi idi. Ayağının neden böyle olduğunu biliyor, «Kateleni Rabbi-Muhammed» yani Muhammedin rabbi beni öldürdü diyor velâkin bir türlü iymana gelemiyordu. Kibirli idi. Sonra, Mekke müşrikleri onun iymana geldiğini duyarlarsa ayıplarlardı. Eğer, iman edip, Efendimize iltica etse idi; Eşfak ve rahîm olan efendimiz, Allah'ın Habibi onun bu derdine şifa olabilirdi. Bunu kendisi de biliyordu.

Ahhh. O kibir!...

Şimdiye kadar alay ettiği insana, küfür ve şetim, sebylediğini yalvarmak... Bu, ona bu azâbın acısından daha acı idi. Kıvrana kıvrana öldü, cehenneme yuvarlandı.

Diğer mel'un, Esved bin Mâtlap kâfiri ise; Mekke haricinde bir ağaç gölgesinde otururken, ansızın hakkı görmeyen gözleri kör oluverdi. Bir melek gelip, başını o ağaca vurmaya başladı. Esved, başını vuran meleği görüyordu. Yanında olan köleleri vuranı görmüyorlardı. Kölelerine: (Aman beni bunun elinden kurtarın. Halâs edin. Sizleri azad ederim) diye yalvarıyordu. Köleleri ise, Esved'i ağaca başını vurmaktan men'etmek için tutuyorlar, lâkin mâni olamıyorlardı. Esved'e olan olmuştü, o mütekebbir kâfir de (Beni, Muhammedin rabbi katl etti) diyor, lâkin iman etmek ve Resûli-efham efendimizden af dilemek aklına getirilmiyordu. Eğer, Resûlü-müçtebayaya sığınsa, kendisini bu azabtan kurtardığı gibi âhiret saadetine de erişebilirdi.

İmkânı mı var? Yaptığı fenalığın cezasını çekecekti!

Üç günlük dünya hayatına âhiretini satmış, mülkünün ve saltanatının hep bâki kalacağına inanmış ve aldanmıştı. O da cehenneme, cezasını çekmeğe sevk olmuştu. Azabı ebedi ve daimi idi.

Üçüncü mel'un Yegus; Mekke'nin haricinde bir iş için bulunduğunda. Semum rüzgârına mâruz kaldı. Yüzü ve gövdesi simsiyah oldu. Kâlbının karası yüzüne vurup, dünyada iken azabı elime düşer oldu. Bu herif, Yahuda gibi şekli sıfatı değişip evine geldiğinde, ehli onu tanıyamayıp kapıyı açmadılar. Sanki simsiyah bir hınzır, domuz olmuştu.

— Ben Yegus'um, bu ev benim. Siz benim evlâtlarımısınız, diyordu. Ev halkı ise:

— Hayır! Biz seni tanımıyoruz, sen bizim babamız değilsin, geldiğin yere git! diyorlardı. Evine girmek için uğraşırken «Muhammedin Rabbi beni bu hale koydu.» deyip kafasını kapıya vura vura cezasını buldu ve cehennemi boyladı.

Kays oğlu Haris mel'unu ise, tuzlu balık yedi. Kendisine acı bir hararet bastırdı. Her zaman tuzlu balık yer, su içer. Harareti zail olurdu. Bu sefer sanki karnı cehennem kesilmişti. Ne yaptı her ne kadar su içti ise bir türlü harareti geçmiyor, bilâkis artıyordu.

İçti, içti...

Suya kanmıyordu, içtiği suları da çıkaramıyordu. Sanki, idrar deliği tıkanmıştı. Velâkin harareti de kesilmiyordu. İçmeye devam ediyor, içtikçe harareti artıyordu. Nihayet anladı ve oda «Muhammedin Rabbi beni öldürecek.» dedi. Çatladı. Resûlü-erham efendimizden şefaât isteyemedi, belâsını buldu, nâra sevk olundu, ebedi azaba düşer oldu.

Mugiyre oğlu Velid'i-Pelid'de, bu mel'unlar gibi mel'un idi. Bir gün, bir okçu dükkânı önünden geçerken, ayağına bir okun baş kısmı battı. Orada bir takım kadınlar durmakta idi. Kadınlara karşı ayağına batan demiri çıkarmadı, yahut erkekliğinden böyle şeylere kıymet vermezdi. Mertliğine mağrur idi Bu batan ok, başka oklara benzemezdi. Tabii, bunun farkında değildi, o; yaptıklarının sonu gelmişti. Rabbin ona verdiği mühlet nihayet bulmuştu. Ayağı öyle acıyordu ki. feryadından Mekke'nin dağları inledi. Mahallede çocuklar onun taklidini yapıp alay ettiler. Elleri ile yerleri koparıyor.

yatakları parçalıyor ve «Muhammedin Rabbi beni öldürecek» diyordu. Lâkin, iman etmek aklından bile geçmiyordu.

O kibirli, mertliğine mağrur kişi, her gelenden imdat istiyor, yerin ve göğün sahibinden ve onun Habibinden şifâ dilemeği kendine âr ediyordu. Bu kibirli kâfir de Ahhh, Off diyerek ruhu habisi cehennem tarafına yollandı. Sükût etti.

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ

İnnâ kefeynâk-el-müstehzi'iyen..

Hicr sûresi: 95

«Biz, seninle alay edenlere kâfi geldik» âyeti bu anlattığımız kıssa'yı teyid eyledi.

İşte; Cenabı-fahri-âlemler ve onun getirdiği din ile, onun veliyleri eshabı, ensarı, evlâdı, ahfadı, ahlâfı, uleması ile alay edenler, bir derde mübtelâ olurlar ki, bir daha dünyada ve âhirette dertlerine çare bulamazlar. Duçarı felâket olurlar. Yüzleri kara olarak âhirete sevk olunurlar.

Ezcümle, bir kimse Efendimizin aleyhinde olsa; Efendimize kuruyası ağzı ile seb etse; bu kimsenin, en azdan dünyada göreceği ceza; öldüğü zaman ağzından pislik gelir. Bu kerrat ve merrat ile müşahede olunmuştur. Yine, eshabı kirama dilleri ile taarruz edip onları incitenler de, her biri düçarı felâket olup bu dünyadan gitmişlerdir.

Evlâdı Muhammedi incitenler de, her biri felâketi âzime uğrayıp dâr-ı-bakayı boylamışlardır. Velilerle, Ulema ile alay edenler, son zamanlarında kendileri ile alay edilip, sülp-lerinden gelen evlâtları aklen sakat olur, avâmın maskarası olup yaptıkları zulüm ile kendilerini ve evlâtlarını sebebi istihza eylemişlerdir.

Görenedir görene,

Köre nedir, köre ne?

Allah celle, kendi yolunda olanlarla alay edenlerin hakkından gelir. Bunu yakiylen bil! Şu söyle yaptı da, ona bir şey olmadı, deme. İster iyilik olsun, ister kötülük olsun; önün de sonunda yapanın önüne çıkar. İyilik yapanlar mükâfaatını, fenalık yapanlar da cezasını bulurlar. Sultan olsan da, bu böyledir? Zengin, fakir olsan da bu böyledir. Akıbet ölümdür. Bu işin sonu ayrılıktır. Her şeyinden soyunmaktır. Evvelimiz bir hiç idi, yani nutfe idik, irençtik, sonumuz da bir hiç olacaktır.

Ne mutlu o kimseye ki; iman etti. Allahın rızasında yürüdü, hayırlı işler gördü. Kendisini, dünyada hayır ile yâd ettirdi. İyman ile göçtü, canı cennete uçtu. Cennet hullelerini biçti, kevser ırmağından, cennet nehirlerinden içti.

Ne kötü ve çirkin o kimseye ki; Allahı bilmedi ve inkâr etti. Onun nimetini yedi ona şükür etmedi. Kendi vücudunu gördü de, hakkı görmedi. Hakkın nimetlerini müşahede etti. ve yedi de, hakka şâkir olmadı. Ölenleri gördü de, kendinin de öleceğini hatırına bile getirmede. Dağılan haneleri, devrilen saltanatları, ağlayan ehil ve evlâtları gördü de, kendi hanesinin, kendi saltanatının devrildiğini, kendi aile ve evlâdının ağladığını, ağlayacağı o karanlık günleri hatırına getirmede. Güzel ameller yapmadı. Onu Allaha çağırınlar ile, kendini hakka dâvet edenlerle alay etti ve onları kendine düşman bilip onları kendine düşman ittihaz edip, onlarla uğraştı. Bu yaptığı kötülüğü de iyilik sandı.

İşte bir gün güneş doğdu..

Lâkin, cansız cesedi üstüne.. Var sandıkları yok olmuş, yâr sandıkları düşman! İnkâr ettikleri var olmuş. Bu âlem başka bir âlem.. Rütbesi, diploması, masası, kesesi dünyada kalmış. Bunların vebâli kendisi ile beraber. Kendisini ipsiz, zincirsiz bağlamışlar. Meğerse, hiç bir şeye kadir değilmiş. Halbuki, dünyada iken çok şeylere kadir olduğunu sanıyordu. Kendisine verilen mühleti kendinden sanıyordu, bu mühletin haktan olduğunu bilmiyordu. Yahut, bilip, inaden Allaha hasım olmuştu.

Şimdi ne yapacaktı? Yalnızdı, karanlıkta idi. Yaptığı zulümler, hepsi korkunç bir şekle girmiş, onu tehdit etmekte...

Molla Câmi kuddise sırrahu hazretlerinin dediği kelâm gibi:

**Hem akvâli, ahvali muddehar.
Rüveyda kerdet rûzi mahşer.**

«Her söz, her ahval toplanır, bir şekle girer, kıyamet günü önüne gelir. Onları orada görürsün.» mânasındadır.

İşte; her yaptığın fenalık, her söylediğin acı söz, bir şekle girmiş; onu tehdit etmede. Kimse, feryadına kulak vermiyor. «Aman yarabbi! Beni dünyaya çevir. Sana güzel ameller edeyim!» diye Allaha yalvarmakta. Faidesi yok!

İşte, inkâr ettiği kabir azâbı. Hayatında iken ölüm sözünden, kabir sözünden hiç hoşlanmazdı. İşte, öldü. Vücudunun her zerresi ölümün acısı ile sızlamakta. Kimbilir daha kaç sene sızlayacak? Kabir için söz etmekten nefret ederdi, işte kabirde idi. Ne çabuk da geçti, altmış sene, yetmiş sene... yüz sene...

Hayatında iken cenazeye zor ile gelir, avâm müslümanların arasına girip namaz kılmaya utanır, âr ederdi. Peygamberlerin, ulemanın verdiği bu haberleri inkâr eder:

— Öldükten sonra kabir azabı varmış?..

— Melekler sual sorarlarmış? Bunların hepsi yalan! Kim gitmiş? Kim gelmiş? Giden gelmiyor ki; gidip gelenden haberi yoktu. Haberciyi tekzip ederdi.

Ölen ölür, gider. Yaptığı fenalıklar yanına kâr kalır. İşlediği zulümden soran olmaz diyordu. İşte, iki mehip melek zuhur edecek, yalanladıkları doğru; inkâr ettikleri sahih... Kendisinin sandıkları mallar, paralar, binalar, rütbeler, kadınlar yok olmuş. Bunlar başkasının oluvermişti. Bir saat evveli kendisinin idi.

Her şeyden mahrumdu.

Ne olmuştu buna? Kim yapmıştı bunu böyle? Buradan nasıl sıyrılacak, nasıl kurtulacaktı? Eski saltanatına nasıl dönecekti? Sağında bir takım ejderhalar, solunda bir takım akrepler ağızlarını açmışlar, onu bekliyorlardı. Kaçmak istiyor, kaçamıyor.. Bağırarak istiyor, bağırılmıyordu. Bağırır da imdadına gelecek yok! Bu akrepler, bu ejderhalar kendisinin ameli idi, dünyadan bunları beraber getirmişti...

H İ K Â Y E

Hazreti İsa, Bî-iznillah ölüleri diriltirdi. Kavmi, Hazrete karşı: Sen yakında ölmüşleri diriltiyorsun... Eski bir kabir gösterdiler. Bu kabir Hazreti Nuh'un oğlunun kabri idi. Bunu dirilt! O zaman, sana iman ederiz, dediler. Hz. İsa aleyhis-selâm dua etti. O kabir şak oldu, içinden beyaz sakallı bir zat: «Lebbeyk» deyip kalktı. Hazreti İsa ona:

— Sen kimsin?

— Ben Nuh'un oğluyum.

— Sizin zamanınızda saç sakal ağarmazdı, dediğinde:

— Bana «Kalk!» emri verildiğinde kıyamet koptu zannettim. Yâ İsa! Birkaç bin sene oldu. Henüz ölümün acısı benden zail olmadı, deyince Hz. İsa:

— Yaşamayı arzu edersen, dua edeyim yaşa! dediğinde:

— Hayır ya İsa! Ölüm acısı, o kadar acı ki... Tekrar yaşıyıp, ölürlen bu acıyı duymak istemem, dedi ve kabrine girdi.

Mevtâları, öldü diye itip kakmayın! Onları hırpalamayın, yıkarken kerem edin, ne çok soğuk, ne de çok sıcak su ile yıkayın, ılık su ile gasil ediniz. Mevta, kendini yıkayan gas-sâle: «Şimdi Azrail'in elinden çıktım. Her yanım ağrı-maktadır.» der, feryat eder. Duyan, duymayana ahenk olmaz.

Dünyada insan ne ile meşgul olursa, ölürlen onu yapar, kabirde onunla olur ve mahşere öyle yaparak hâşır olur diye hâdisi şerif vardır.

H İ K Â Y E

Hazreti İsa, yine bir mevtâyı bî-iznillah diriltti. O dirilen zat Hz. İsa'ya: (Hani benim eşeğim?) dedi. Bu zat hep eşeği ile uğraşmış, dünyada iken, Allahla, resûlü ile gönlünü meşgul et ki; dirildiğinde onları zikir edesin. Biz gelelim sözü-müze:

Dünyadan bunları getirmişti. Bunlar iymansızlığın, amelsizliğin, fenalığın ve zulmün sembolleri idi. Dünyada iken nakşı görmüş, nakşa aldanmış, nakkaşı görmemiş. Nakkaşın ona verdiği mühlete aldanmıştı. Kendisine verilen bu mühlete aldanmıştı. Kendisine verilen bu mühleti, bu fâni saltanatı bâki kalacak zannedip, bunlara güvenmişti. Dünyada sürdüğü bu fâni saltanat, onu umulmaz yaralara düşür etmişti. Şimdi bu halde iken malına, parasına, rütbesine lânet okumağa başlar: «Ey malım, Ey câhım, ey kasam, ey param, ey rütbem. Allah belânızı versin. Ey dost sandıklarım! Beni, Allahımdan men'eden düşmanlarım sizlere lânet olsun. Size aldandım, beni haktan men'ettiniz. Bana, hakkı görmeme perde oldunuz» dediğinde, bütün malları, paraları, kese ve

rütbesi: «Allah senin belânı verdi. Daha da verecek. Allahın lâneti iki katlı senin üstüne olsun ki, sen bizim ile cennete girebileceğin halde, bizleri kendi zulmüne ve nefsi emmarene sarf ettin.» derler.

Mal, Câh, Para, Kadın dünya değildir. Bunlar ile cennet alınabilir, hâk rızası bulunabilir. Bu saydıklarım, bir kişiyi haktan alakoyarsa o vakit dünya olur ve sahibi ile münazaa ederler. Birbirlerine belâ ve lânet okurlar. Malını helâldan kazanıp, hayra sarfedersen, Allah rızasını kazanırsın. Câhta öyle, Câhına mağrur olursan, halka zulüm edersen; Câh senin sebebi felâketin olur. Ama, âdil olursan sebebi necatın olur.

Para da, kumaş da böyle... Bunların, haktan olduğunu bilip, şükrünü ifa edersen, şâkirlerden olursun. Şâkirlerin makamı cennettir. Hidâyete eren, hidâyette bulunan bunlardır. Kadın da böyle, helâlin ise, ona sarf ettiğin Allah indinde en büyük hayırdır. Böyle olmazsa, bunlarla münazaan vardır. Malların sana lânet, sen mallarına lânet ederek bu dünyada korkunç, acı bir ölümlle ölür, âhirette de yüzün kara olur. Eğer, şefaata mazhar olmazsan ebedî hüsranda kalırsın.

Şefaati, ehli iymanadır. İymansızlar şefaati Resûlden istifade edemezler. Şu nutku aklından çıkarma:

**Ey gönül! Kendini veznetmeye kantar ara, bul!
Yürü kantarına, halis ayar ara, bul!
Ne kazandın bu mülkü fâni fenâya geleli?
Serseri gezme boşa, zıkr ile settar ara, bul!
Saltanat, mülki konak birgün elinden gidecek,
Sana bâkiyde bir ev yapacak mimar ara, bul!
Seni bu nefis bir gün, dosta düşman edecek,
Yürü; dil mülküne bir ehli-kumandan ara, bul!
Aldanma, azizim, bu dünyanın nakşına, nakkaşına;
Hazreti Âdem gibi girsen hezaran yaşına,
Âkıbet gelirsin bir gün şu musalla taşına,
Kapatırlar seni bir hâli haraba yalnız,
O karanlık gecede kendine bir dost ara, bul!
Ümmete farz olunan; savmı, salât, haccı-zekât,
Ol şefaati şerefi Ahmedi muhtar ara, bul!
Ey Cevahi; Ara gör derdine ilâç,
Kevserin sâkisi olan Haydarı-Kerrar ara bul!**

Ey âşıkı sadık!

Ölümün tatlısı, kabrin nûru, mahşerin gölgesi, arşın sa-
yesi, cennetin miftahı, firdevsin derecatı, matlabı-âlâ, mak-
sadı-râna buradan, yani dünyadan temin edilir. Bu nimetlere
ermek; İslâm dini, Muhammed yolu ile olur. Hak yoluna har-
camakla bulunur.

Bak; saat ne diye mırıldanıyor? Onun tik takları ne di-
yor?

**Saat diyor tik tak, tik tak,
Ayıp, ayıp ibadetsiz oturmak.
Saat diyor tik tak, tik tak,
Ayıp. Ayıp çalışmamak!**

Diğer bir şair ise:

**Saatin çaldığı evkat değildir her gâh.
Ömrün vakti geçtiğine eyler âgâh.**

Vaktini boş geçirme! Çalış, hem dünyan, hem de ukban
mâmur olsun! Babalarımız çalıştı, biz rahat ettik. Babala-
rımız bu vatan, mukaddesat için öldüler.

Biz yaşıyoruz, onlar ölmeseler, bu mülkü bize bırakma-
saldı, şimdi biz burada oturamazdık. Baban, şu ağacı dikti.
Sen, meyvasını yedin. Sen de ağaç dik ki, evlâtların yesin!

H İ K Â Y E

Harun-Reşit, bir bahçelikten geçiyordu. Saçı sakalı ağar-
mış, beli bükülmüş bir ihtiyarın hurma fidanları diktiğini
gördü. Kendisine selâm verdi. (Kolay gelsin baba!) dedi. İh-
tiyar güler yüzle:

— Sağ ol evlâdım, dedi. Halife:

— Baba! Ne yapıyorsun? diye sorduğunda ihtiyar:

— İşte görüyorsun. Hurma fidanı dikiyorum, dedi. Ha-
life:

— Hurma ağacı kaç senede meyva verir? diye sorunca,
ihtiyar:

— On senede, yirmi senede, otuz senede.. Yüz senede vereni de vardır, dedi. Halife ihtiyara hitaben:

— Bu diktiğin hurma fidanlarının meyvasını yiyebilecek misin? dediği zaman ihtiyar:

— Belki ömrüm yetişmez. Fakat, bizden evvelkiler diktiler, biz yedik. Biz dikelim de bizden sonrakiler yesin! İhtiyarın bu sözüne hayran olan halife kendisine bir çıkın attı. İhtiyar altınları alıp:

— Allaha hamd ederim ki, diktiğim fidanlar hemen meyvasını verdi, deyince, halife ihtiyarın bu sözüne memnun olarak altın dolu bir kese daha ihsan etti. İhtiyar:

— Allaha hemdü sena ederim ki, her ağaç senede bir defa meyva verir, benim diktiğim ağaçlar senede iki defa meyva verdi, dediğinde, halife ihtiyara bir kese altın daha atarak, yanında bulunan lalasına dönüp:

— Çabuk buradan gidelim, uzaklaşalım. Bu ihtiyar, bizi beş parasız bırakacak, diyerek oradan uzaklaştılar.

Atalarımız, Allah için savaştılar, bu mülkü mâmur edip bizlere bıraktılar. Sonra gelen tembeller ve ahlâkı bozuk zâlimler ise, mülkümüzü zulümleri ile harap ettiler. Koskoca Rumeli elimizden çıktığı gibi, bütün Arabistan, Kırım, Kafkasya'daki kardeşlerimiz esir oldular. Düşmanın pis çizmesi altında namusları çiğnendi. Şimali Afrika, Mısır, Sudan, Bingazi, Tunus, Cezayir, Fizan hep bizde idi. Suriye, Hicaz, Yemen hep bizimdi. Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Arnavutluk, Sırbistan, Yugoslavya, Karadağ, Bosna, Hersek hep bizimdi. Yunanistan, Mora, Kıbrıs, Malta hepsi bizimdi. Akdeniz, Karadeniz, Adalar denizi, Adriyatik denizi bizim havuzlarımız halinde idi.

Hem dünyamız mâmur, hem âhiretimiz mâmur idi. Sonra gelenler, bizden olmayanlar hem dünyalarını, hem âhretlerini harap edip bizleri vatanımızdan cüdâ ettirip, ırs ve namusumuzu düşman ayağı altında ezdirdiler. Az kalsın, ana vatanımız bile düşmanların eline geçip ebediyen esir olacak idik. Allah, şehitler kanı hürmetine bizlerin kalplerini birleştirip düşmana galip olduk, vatanımız kurtuldu.

Dinimize sarılıp, ahlâkı-Kur'aniye ile ahlâklanmazsak, Allah buraları da bizim elimizden alır, düşmana verir. Bizi, düşmana esir eder. Her türlü fenni, öğrenmemiz şarttır. Bunu öğrenmek için, dini terk etmek lâzım gelmez. Kalplerimiz

din ve iman ile, başımız bilgi ile, kollarımız çalışmak ile mücehhez olmalıdır. Dünyayı iyi bilmemiz şarttır. Dünyayı iyi bilen aldanmaz. Âhireti iyi bilen de aldatmaz.

Efendimiz: «**Aldatanlar bizden değildir.**» buyurmuşlardır. Aldatarak, hiyle ile yaşayan, mihnet ile can verir. Bütün dünya senin olsa, âhirete ne götürebilirsin? Yaptıklarının vebâli senin ile gider. İyilik yaptın ise, mükâfatını; fenalık yaptın ise belâsını bulursun.

Müminler!

Bin sene de yaşasak, sonu ölüp toprak olmaktır. Doymayan gözlerimizi toprak doyuracak, kanmayan ağızlarımızı kısmet olur ise bir yudum su kandıracağız. İskender'ler, Dâra'lar gibi dünyaya sığmayanlar, iki arşın yere sığacaklardır. Bu sözlerimi kimse inkâr edemez. Edene mecnun derler. Mecnunlar dahi inkâr edemez.

**Deme Leylâ ile Mecnun'a deli,
Nazar kıldım halka, her biri bir gûna deli.**

Yalnız tımarhaneye giren deli değildir. Ne, dışarıda olan akıllı, ne de tımarhanedekiler delidir.

H İ K Â Y E

Tımarhanenin önünden geçen bir zat içeride bulunan akıl hastalarından birine:

— İçeride kaç deli var? diye sorduğunda içerideki akıl hastası:

— Siz dışarıda, kaç akıllı varsınız? demiş. O zat ve bizler; tımarhanede her bulunanın deli, dışarıda her dolaşanın akıllı olmadığını anlamış olduk.

Hapishane, zindan da böyledir. Her hapishaneye giren suçlu, her serbest dolaşan da suçsuz değildir. Her günah içki gibi sekir, sarhoşluk verse idi; kaç ayık kişi bulabilirdik?

Biz de şimdi anladık; asıl deli tımarhaneye giren değil; bu dünyanın nakşına aldanıp, nakkaşını inkâr edendir. Asıl suçlu hapishaneye giren değil, vicdan azabına dücâr olandır. Vicdânı var ise!...

Malına, mülküne, mevkiine mağrur olup, bunların fânî olduğunu unutup; âhret endişesi, kabir yalnızlığı, ölümün şiddetini, cehennem ateşini, nereden gelip nereye gittiğini, ne için halk olunduğunu, bu gülmenin bir de ağlama ile nihayete ereceğini düşünmeyendir.

Bu, sıhhattan sonra bir hastalığa, bu mülkten sonra fa-kirliğe, bu izzetten sonra zillete düşeceğini düşünmeyendir. Rabbil-âlemin olan kavi Allaha isyan eden zaif kul akıllı mıdır? **Allahtan korkmayan, onun «Yapma!» dediğini yapan, «Yap!» dediğini yapmayan akıllı mıdır?**

O öyle bir haliktir ki, ruhumuzu kabz edebilir, gözümü-zün nûrunu söndürmeye kadirdir. Aklimızı alır ise, bizi onun kahrından kim kurtarabilir? Nitekim, bir gün bizim ruhu-muzu kabz edecek, söyleyen ağızlarımız söylemeyecek, gören gözümüz görmeyecek, işiten kulağımız, yürüyen ayağımız, tutan elimiz tutmayacak, yürümeyecek, işitmeyecek.

Bu saydığım; bize emanet olan bu nimetleri bize kim ih-san etti? Hep O; verdiği gibi alabilir. Bizi sağ koyar, gözü-müzü kör, kulağımızı sağır edebilir. Bir tarafımıza inme in-direbilir. Onun vereceği müsibetlere kim mâni olabilir? Has-tanelere git, bir bak da ibret al! **Allahtan kork, ona şükür secdeleri et!**

Yüzbin türlü hastalıkla malûl yüz binlerce kişi... Bak; sana sıhhat vermiş, ona karşı şükür borcun yok mu? Onlar gibi hasta olup, derdine derman arayabilirsin. Fakirim diye sızlanma. Senin üzerinde Allahın binlerce nimeti mevcut, sen farkında bile değilsin! Bir milyon liraya kanser olmağa razı olur musun? Olmazsın! Bir gözünü beş bin, diğer gözünü beş bin liraya satar mısın? Satmazsın; kollarını ve ayaklarını beşer bin liraya satarmısın? Satmazsın. İymanını, dinini, hürriyetini, namusunu bir milyona satar mısın? Satmazsın. Bak; ne kadar zengin imişsin de haberin yok?

Bunlar bildiklerimiz. Ya, bilmeyip mâlik olduğumuz ni-metleri saymağa kalkarsak hesap çoğalır. İşte, bu nimetler-den sorulacaksınız. **Allahtan kork. Bu nimetleri sana ih-san et-ti, yine senden geri alabilir. O her şeye kadirdir, her şey ona dönecektir.**

H İ K Â Y E

Sûrei-Mülk'ün son âyeti: «Onlara söyle; ne dersiniz? Şa-yet suyunuz, yani içtiğiniz, kullandığınız su, her şeye hayat veren suyunuz yetişemeyeceğiniz derecede derine çekilse, yahut bütün bütün çekilse, size kim akar yahut görünür bir

su getirebilir?» demektedir. Bu âyeti yüksek sesle okuyan bir hâfızın okuduğu Kur'ana, oradan geçen bir münkir sözde cevap olarak: «Kazma, Kürek.» dediği anda gözlerinin nûru sönmüştür, inkârının cezasını derhal bulmuştur.

Arabi lisanında «Ayn» pınar, kuyu manâsına geldiği gibi; göz manâsına da gelmektedir. Haydi bakalım, çekilen suyu kazma kürek getirecekti. Haydi; gözünün nuru, göz kuyusunun suyu çekiliverdi. Kazma, kürek, gözünün nûrunu iade etmek şöyle dursun, bütün tıp âlemi böyle azabı-ilâhi ile sönmüş bir göze çare edebilir, şifa bulabilir mi?

İhsan ettiği maddî, manevî; bilebildiğimiz, içinde olup farkına varamadığımız bu nimetleri bizden geri alması, ona güç müdür? Onun emrine kim karşı koyabilir? Bu olamaz diyebilir? Dese bile ne faidesi olabilir?

Düşünecek olur isek; bir şeyi yapması güçtür, bozması kolaydır. İnsan için bu böyledir. Tabîî, Allah için ne yapmada, ne bozmada bir zorluk veya kolaylık tasavvur olunabilir. Meselâ; bir insan kırk senede meydana gelir, beş kuruşluk bir kurşunla ölür. Bir Süleymaniye camisi yapmak için, bir sultan Süleyman'a, bir mimar Sinan'a ve bir o kadar da para ve işçiye ihtiyaç vardır. Yıkmaq için iki kişi kâfidir. Bu bahsettiğim misaller kullar için böyle kolay olur ise; seni beni yaratan, ağaçları donatan, semavatı üstümüze ref, dünyayı altımıza döşeyen ve bir «Ol» emri ile bu kâinatı hâlk ve icat eyleyen Allaha, verdiklerini geri almak veyahut tekrar diriltmek, Habibini Mekke'den Kudüs'e götürmek, oradan semaya çıkarmak, arşını, kürsisini, cennetini dolaştırmak, böyle şeyleri yaratmak, yaptırmak Allaha güç müdür, zor mudur? Daima, ona ve onun vereceğine muhtaç olan bizler ki; zaif, muhtaç, aç, çıplak ve cahiliz. Ne soğuğa tahammülü, ne sıcağa dayanması olmayan bir zaif kul onu inkâra yeltenir, daima onun emirlerini dinlemezse, bu zaif âsi kişi; şimdi o ulu, kavi olan Allaha daima âsi olur ise, şimdi sizlere soruyorum? Böyle olan kişi akıllıym diyebilir mi, akıllı mıdır? Mantıkta bir kaide vardır. Topa, silâha karşı sopa ve taş ile savaşmak cesaret değildir. Bu böyle, kul kula karşı bu hüküm verilirse; akılların, akıl ve idrâkin mâverasında olan Kudretullaha karşı isyan eden kişi, âkil değil, belki mecnundur.

Amma, sen bana şu suali sorabilirsin: Nice kâfirler, zâlimler, âsiler var ki; bunların Allaha karşı küfürleri, zulüm-

leri, isyanları olduğu halde bunlara hiçbir şey olmuyor? dersin... İlk sigara içen Kanser, ilk idrarını tutan kişi prostat hastalığına tutulsa... Hiç bir kimse sigara içemez, hiç kimse de idrarını tutmağa cesaret edemezdi. Bunları, bir şey olmaz diye yaparız ve bu korkunç hastalıklara tutuluruz. İlk hırsızlık yapan yakalanıp, adalete teslim edilse idi; ilk zinâ eden firengi ve sair korkunç hastalıklara müptelâ olsalar idi. Hiç kimse hırsızlık yapmaya cesaret edemez, hiç kimse de zinâ etmeğe kendinde kuvvet bulamazdı.

İşte, bu saydığım kabahatleri bir şey olmuyor diye yapanlar gibi; bu kâfirler, bu zâlimler, bu âsiler hiçbir şey olmuyor diye küfürlerine, zulümlerine, isyanlarına devam ederler. Öyle bir gün gelir ki, bu kâfirlerin de, bu zâlimlerin de başına kanser gibi, prostat gibi, yukarda saydığımız hareketler sonunda olan cezalar gibi belâ gelir, isyanlarının cezasına çarpılırlar.

İlk suçumuzda, yüzümüzün karası alnımıza vurulsa idi, kimse suç yapmazdı. İyman gayptan çıkar, âşikâr olurdu. Bu böyle olunca, kimin suç işlemeğe cesareti olabilirdi? İyman gayba olduğu için, hiç bir şey olmuyor diye birçok günahları, suçları irtikâp ederiz.

Biz, Allahı göremeyiz amma, Allah bizi görür. Velâkin hâlim, settarû-gaffar olduğu için, ilk suçumuzda yüzümüzün karasını suratımıza vurmuyor. Tövbe eder, hasenat ile o irtikâp ettiğimiz suçu affettirirsek ne âlâ; affa uğruyoruz. Yok, aynı suça devam edersek, bu irtikâp ettiğimiz suçtan bir gün perde kalkıyor, başımıza gelecek hangi musibet ise, o belâyaya duçar oluyoruz.

Allah celle, imhal eder (geciktirir) ihmal etmez! Sâbir-dir, sabır eder, eder de onu tanımayan kâfirleri ve zâlimleri, âsileri bir gün olur muhakkak perişan eder. Bundan dolayı kâfire, zâlime, âsiye bir şey olmuyor deme! Herkes, ektiğini ergeç bulacaktır. Ne kâfirin, zâlimin, âsinin yaptığı yanına kâr, ne de mü'minin yaptığı ibadet ve iyman mükâfatsız kalacaktır.

H İ K Â Y E

At üstünde giden bir zâlim, yaya giden bir garibin başına bir kamçı vurur. Bir kaç adım sonra at ürker, o zâlimi yere çalar. Yerden kalkan zâlim kamçı vurduğu garibe hitâben:

— Sana haksız yere vurdum, Allah cezamı verdi, attan düştüm, dediğinde o garip:

— Allah celle bu kadar acele kimsenin belâsını vermez. Senin bu yere düşmen, bana vurduğun için değildir. Benden evvel, geçmiş bir zamanda bir kimseye vurmuşsundur. O vurduğunun cezası şimdi çıktı. Bana yaptığının cezasını sonra göreceksin, der.

Evet efendiler!

Yapılan fenalıkların cezası hemen çıkmaz. İyilik olsun, kötülük olsun. Mutlaka bir gün olur seni bulur. Nasıl ki, tohumu tarlaya attığımızda, atılan tohum hemen bitmediği; altı, yedi ay sonra meydana geldiği gibi... İyilik ve fenalık denilen iki sıfatı tohum farzederek, bunları mâna tarlasına ektiğimize göre, mutlaka birkaç gün yahut ay veya sene, mutlaka dikilen meyvasını verecektir.

Fenalık ektinse, hemen o fenalık tohumunu hasenat ile imha et, öldür ki, istikbalde bitip önüne çıkmasın. İyilik tohumu ektinse, o tohumu öldürme, imha etme, iyilik ettiğin kişinin başına vurarak, yahut herhangi bir isyan ile onu zayıf etme, göz yaşınla sula, büyüt ki, fazla meyva alsın. Kâfirlere, zâlimlere, âsilere, verilen mülkü nazarı itibara alma. İdam edilecek kişiye ikrâm çoğalır. Velâkin ansızın bir sabaha karşı onu uyandırırılar ve boynuna ipi takiverirler...

Bu kâfirlerin de kafaları tenesüre vurduktâ, Azrail yakalarına yapıştıktâ uyanacaksa da, cezaları infaz edilecektir. Fakat, ne faide? Bu sınıf kâfirlerle, zâlimlerle melekler alay edip: (Sen bir yere gittiğinde arkandan adamların gelirdi. Seni yalnız bırakmazlardı. Nerede senin maiyetin? Yalnız mı geldin. Seni buraya getirenler seni burada yalnız mı bıraktı? (Zuk; inneke entel kerim) «Tat bakalım Allahın azabını.» Sen, büyük adamsın, sen kerim kişisin. Senin ikramın nefsine idi. Hadi tat Allahın azabını derler.)

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ
أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

Al-i İmran sûresi: 106

Allah celle Kur'anında :

«O gün bir takım yüzler kararır, bir takım yüzler de ağarır. Yüzleri karararlara denir ki, siz iman ettikten sonra kâfir olanlardan mısınız. İymandan sonra mı kâfir oldunuz? Haydi bakalım, küfrünüzden dolayı azabı tadın derler ve azabı elime ve nârı cahime bunları sürerler.»

Böyle bir hitapla karşılaşmaktan Allaha sığınırız!

Yüzleri ağaranlara gelince; onlar Allahın rahmetinde, cennetinde dârin-nâimde olup, orada ebedi kalacaklardır. Yine (Sûre-i-âl-i-İmran — 178, âyet):

«Sakin kâfir olanlar kendilerine mühlet verdiğimizizi, yani onlara verilen ömrü, malı, metali, iyi rahat yaşamayı, rüt-beyi haklarında hayırlı sanmasınlar. Onlara verilen bu rahatlık, bu dârat, bu saltanatları; günahlarının artması, azaplarının şiddetli olması içindir. Onlar için kendilerini hor kılıcı, korkunç bir azap beklemektedir.»

Evet; Yakın bir zamanda, bu rahat hayattan sonra seh-paya çıkan bir idam mahkûmu gibi ebedi idama mahkûm olacaklardır. Akıl olan mala, mülke, varlığa mağrur olmaz. Bunlar hep geçici, âriyettir, Akıl olan, Rabbini bilir, Rabbini bulur, Rabbinden korkar, Rabbini sever. O zatı-ecelli-âlânın en ufak bir emrini geri bırakmaz. Zira, seven sevdiğinin sözünü tutar. Onun yoluna can feda eder. Her men'ettiğinden sakınınız. Hattâ ona kendisini sevdirmek için elinden geldiği kadar, onun seveceği, onun hoşuna gidecek işleri yapar, yakıştırır. Onun emrine imtisal ona şan vermez, ona bir menfaat sağlamaz.

Onun nehyettiği şeyler de ona bir zarar yoktur. Onun şânına bir noksanlık getirmez. Onun emrine itaat eden kul, ona bağlılığını gösterir. Onun emrine uymayanlar da kendi edepsizliğini ortaya koyar vesselâm.

Rabbine küfür eden, ona isyan eden kendini âdileştirmiş olur. Mala, mülke mağrur olup, bu malların ebedi elinde kalacağını zanneden, Rabbi unutan, Rabbinden korkmayan, ne için hâlk olduğunu düşünmeyen, onun emirlerini dinlemeyen, onu tanımayan, yakın bir zamanda buradan gideceğini düşünmeyen, her şeyin elinden alınacağını hatırına getirmeyen, yılan çıyan yuvası, yalnızlık evi, karanlık bir çukura ameli ile baş başa kalacağını düşünmeyendir. O korkunç gün için hazırlık yapmayandır.

**Uyan be hey gafil, Habı gafletten!
Ömrün geldi, geçti. Haberın var mı?
Bir haber aldın mı sırrı vahdetten?
Can kuşu uçtu. Haberın var mı?**

**Bu dar-ı-rihlettir, bunda kalınmaz;
Hem sonu fenâdır, Murad alınmaz,
Kafile, kalkınca geri dönülmez,
Kervan başı göçtü. Haberın var mı?**

**Ma'siyet yükünü aldın boynuna,
Hiç ölüm korkusu gelmez aynine,
Felek birkaç arşın bezden aynine,
Yakasız don biçti, Haberın var mı?**

**Azığın var mı yola gitmeğe?
Döşegin hazır mı varıp yatmağa?
Ejderhalar gibi dem çekip yutmağa,
Yerler ağzın açtı, Haberın var mı?**

**Derviş Himmet, Senden evvel gelenler,
Kimisi kul, kimi sultan olanlar,
Dünya (Benim mülküm!) diyenler,
Ecel câmin içti haberın var mı?**

Şu kıssayı ibretle oku:

H İ K Â Y E

Padışahın biri, tımarhaneyi ziyarete gitmiş. Ziyareti esnasında baş doktor hükümdara hastalar hakkında bilgi verip, koğuşları dolaşırlarken azgın delilerin tedavi gördükleri koğuşa varmışlar.

Hükümdar, azgın delilerden bir tanesini görmek istemiş. Hastaların her biri birer hücrelerde kapalı olarak tedavi görürlermiş. Baş tabip orada bir hücrenin kapısını açıp, hastayı hükümdara göstermek istediğinde; hücrenin kapısının içeri-

den kapalı olduğunu gören doktor, içerideki hastaya seslenip kapıyı açmasını söylediğinde hasta içeriden:

— Şimdi işim var, rica ederim beni meşgul etmeyin! diye doktora cavep vermiş:

Hükümdar, doktora:

— Sor bakalım ne işi varmış? der. Doktor da:

— Ne işin var, ne yapıyorsun? diye sorduğunda hasta içeriden:

— Yahu; ne lâf anlamaz adammışsın, hesap yapıyorum. Hesap!

— Ne hesabı yapıyorsun bakalım? deyince akıl hastası:

— Padişah ile benim aramdaki farkın hesabını yapıyorum, der.

Hükümdarın emri ile tabip sormuş:

— Senin ile hükümdar arasında ne fark buldun bakalım?

Deli saymaya başlamış:

— Ben de, hükümdar da bir ana ve bir babadan doğduk. Benim babam fakir idi, onun babası padişah idi. Padişah, orada benden farklı. O da ben de iğrenç bir su idik. Sonuna bakarsak ben de öleceğim, hükümdar da ölecek. Burada yine birleştik. Farkımız yok! Ben öldüğümde bana kaç paralık kefen, hükümdar öldüğünde ona kaç paralık kefen sararlar? Bu hesabı da yaptım. Onun kefeni benimkinden altmış para farklı. Ben de, o da toprağa gireceğiz. Burada farkımız yok. O da çürüyecek, ben de çürüyeceğim, orada da farkımız yok. Cenazelerimize kaç kişi gelir? Benim cenazemde kaç kişi bulunur, sultanın cenazesinde kaç kişi bulunur? Burada sultan benden çok farklı; benim için cenaze namazı kılmak murad olundukta imam ve cemaat nasıl niyet ederse; Sultanın cenaze namazı kılınırken de imam ve cemaat aynı şekilde: «Er kişi niyetine» diye her ikimize niyet edeceklerinden burada da farkımız yok. İmam efendi, beni tezkiye ederken nasıl tezkiye eder, sultanı tezkiye ederken nasıl tezkiye eder? Cemaat benim için nasıl şahadet eder? Padişah için nasıl şahadet ederler? Padişaha nasıl bir kabir yapılır? Benim için nasıl bir kabir kazılır, işte, bunların hesabını yapıyordum. Geldin, hesabı alt-üst ettin. Bir miktarını çıkardım. Bak şöyle: Hükümdarla benim farkımın hesabı doğru mu? dedi ve saymaya başladı: Ben, dünyaya bir kadın ve bir erkekten dünyaya geldim. O da benim gibi bir ana ve babadan dünyaya geldi. Ben doğduğumda anam, babam sevinç duydular, bayram ettiler.

Onun da babası ve anası bayram ettiler. Velâkin onun doğduğuna kızanlar oldu, doğduğunu istemeyenler vardı. Ben, hasta oldum beni buraya attılar, azgın olduğum için kollarıma zincir taktılar ve bu hücreye koydular. Padişahı da sarayında hapsedtiler ve kollarına cevahir bilezik taktılar. Beni, yalnız bırakmadıkları gibi, onu da yalnız bırakmazlar. Ben, bir evde doğdum, o bir sarayda dünyaya geldi. İki de yakın bir zamanda harap olur. Ben, içi kırpıntı dolu yatakta o ise içi kuş tüyü, ipek bir yatakta doğdu. İki de yakında çürür, çöplüğe atılır. Benim makamıma imrenen olmaz. Onun tahtında çok kimsenin gözü vardır. Benim, düşmanım azdır, onun çoktur. Ben, öldüğümde bana ağlayan olmaz. Onun ölümünde ağlayandan çok sevineni vardır. Bana âdi, bir kaç arşın kefen, ona ise ipekten kefen sararlar. Ona da, bana da er kişi diye niyet ederler. İmam: (Cemaat bunu nasıl bilirsiniz?) diye beni sordukta (Zavallı, akıl hastası) idi derler. Onun cemaatına, nasıl bilirsiniz dedikte dilleri ile (İyi biliriz) derler, lâkin kalpleri ile yaptığı zulmü ve fenalığı hatırlayıp, yalancı şahadet ettiklerini düşünürler.

Bana harap yerden bir çukur açarlar, ona ise bir yüce kabir inşa ederler. Lâkin yakın bir zamanda her ikisi de virân olur. İşte yaptığım hesap bu idi. Bazı yerlerde o benden âlâ görünürse de, çok farkımız yok. Bazı yerde de ben ondan âlâyım. Sultanınki muvakkat bir zaman için benden bir kaç para fazla görünüyor. Bu fark, zamanla beraber oluyor. Sultan ile benim aramda hiç bir fark kalmıyor, beraber oluyoruz.

Hükümdar; bu sözlerdeki mânayı anlayıp, tahammül edemeyip ağlamış. Bu mecnundan aldığı ders, evvelce aldığı her dersten üstün olmuş. Kalbine hak korkusu, hesap duygusu ve encâmının bir kefen ile iki arşın yer olduğunu anlamış, irşâd olmuştu. Mülkünde adil olup, halkını rahata erdirmiş ve memleketini sürura gark edip dünya ve âhiretini mâmur etmişti.

Mü'minler! Deliliğin bir çok nev'i vardır. Kimi makam, kimi kadın, kimi para, kimi mal, kimi mülk, kimi rütbe, kimi hayvan, kimi insan, kimi halk, kimisi hak delisi.

Bunların içinde en kazançlı olan hak delisidir. Zira, diğerleri âriyet, yani seni terk edeceklerdir. Sen, onlardan soyunacaksın ve onlardan sorulacaksın. Hak delisi olan hak tan, hak ta ondan ayrılmayacağına göre, en kazançlı Hak

delisi çıkıyor. Delilikte bütün halk beraber. Çünkü, akıl zâil olmuş, fakat taleplerde ayırırız. Düşünecek olursak, bu deliliklerin en makbulü Hak deliliğidir. Zira, bâkidir. Halk deliliği mahlûk olduğundan bekası yoktur. Hayaldir, geçicidir. On sekiz yaşındaki güzel bir kız, elli sene sonra çirkin bir kadın olur. O kıza âşık olan, onun altmış sekiz yaşındaki halini gördüğünde ondan nefret eder. On sekiz yaşında iken hakka âşık olan kişi, elli sene sonra makamı kurbiyyeti ihraz edip, dünya ve mâfihâyı ve âhiretin bütün makamlarına itibar etmeyip, hak ile dost olup, «Makadı-Sıdka» erer.

Bunun için Hazreti Muhyi (kuddise sırruh), hak âşıklarına deli diyenlere şöyle cevap veriyor:

**Erenlerin çoktur yolu,
Cümlesine dedik beli,
Ko desinler bize deli,
Usludan yeğdir delimiz.**

**Tevhid eden deli olmaz,
Allah diyen mahrum kalmaz,
Her seher açar, solmaz;
Bahara erer gülümüz.**

H İ K Â Y E

Bir mürşidi hak, tımarhanenin önünden geçerken, orada bulunan bir doktoru irşâd etmek için:

— Ey tabibi hâzik! Sende mâsiyet illetine çare, aşk devletine, yâr vuslâtına deva var mı? diye lâf attığında Doktor bu sözlere ne cevap vereceğini düşünürken akıl hastalarından biri:

— Doktor bey. Şu sofuya ben bir cevap vereyim mi? deyince doktor:

— Ver bakalım! diye izin verince o divane soru soran mürşide şöyle bir cevap vermiş:

— Ey mâsiyet illetine deva, aşk derdine, vuslat yoluna çare arayan: Dinle! Tövbe kökünü istiğfar yaprağı ile karıştırıp, kalb havanında, tevhid tokmağı ile dövüp, insaf elegeği

ile eler, özünden gelen göz yaşı ile ıslatır, aşk ateşinde pişirirsin. Pişmesi uzun süreceğinden sabır, tahammül ile bekler, kemâle gelince kanaat kaşığı ile yersin. Bu macun, evveli mâsiyet derdine deva, âhiri ile aşk ve vuslâta çaredir. Bu aşk ve vuslat seni, Resûle iletir. Vuslatı Resûlü sefa ise likayır-rahmana ve rızayi-sübhane, cemali, sultana seni iletir, dedi.

Mürşidi hak sordu, divane de cevap verdi. Doktor da irşâd olup, derdi derununa çâre bulup, iki cihanda sefaya erdi.

Bir kimse görüyoruz. Bu adam bütün paralarını denize atıyor. Bu adamın mecnun olduğuna hemen hüküm veririz. Evet, bu adam hakikaten mecnundur. Mecnun olmasa, paralarını, bütün servetini denize atar mı, atamaz mı? Halbuki, bu atılan paraları tekrar kazanmak mümkündür, ömrünü havaya veren, gününü ve hayatını boş yere çürüten kişi akıllı mıdır? Geçen ömür milyonlar versek bir daha ele geçer mi?

Allahı tanıyorum diyen Rabbine ibadetten kaçarmı? Onun kudret, kuvvet ve azametini iman eyleyen, ona secde, rükû, kıyam etmez mi? Ondan korkmaz mı, sakınmaz mı? Onun verdiği lütufları gören kişi bu lâtifi-lâ yezeli sevmez mi? Ondan geldiğine ve yine ona döneceğine iman eyleyen, ondan razı olur, onun rızasını gözlemez mi? Bahusus, bu gecelerde, bu geceler ki, üç aylar... Bu geceler rahmeti-ilâhiyenin çüşu hurûşa geldiği geceler...

Recep ayı, Leylei-regaip. İşte, leylei-Miraç içinde bulunuyoruz. Bu, ne iltifatı ilâhi... Bu gece, ümmeti Muhammede olan fazlı keremi sübhani; Af, mağrifet, rıdvan, cennet, cemâl, kerem, lütuf, rıza va'di-ilâhi hep bizlere, hep Ümmeti Muhammede. Tabii, iman ile göçersek. Tabii, Habibi-ekrem; «Yarab! Bu benim ümmetim» derse. O vakit kurtuldun, o zaman bu nimetlere erdin.

Eğer, iman ile göçmezsen, Resûl aleyhisselâtü vesse-lâm seni ümmeti olarak tanımazsa? İşte o vakit ağlama, feryat, keder, hüznün günüdür. Namazı olmayan, gusül abdesti, hacı, zekâtı olmayan yahut da olup, kul hakkından sakınmayan, lisanı gıybet ile kirli, nemmame, küfür, seb, acı söz ile mülevves, kalbinde merhamet, gözünde hâyâ olmayan kişi iman ile göçemez.

İşte, tövbe ayı recep geldi. İşte Miraç gecesi. Bu gece, miraç eyle; yüksel! Hakka yüksel. Bu gece süflilikten kurtul,

âlâya yüksel! Bu gece, senin de miracıdır. Âkil isen her gece miraç ve her miracın bir evvelinden yüksek olsun. Senin kadrin yücedir. Senin sahibin Muhammeddir. O Allahın sevgili Resûlü ve mahbubudur. Bu gece bir derde, bin deva olur.

Bu gece, sultan ile sohbet olur. Bu gece, ümmeti Muhammedin hepsi, Habibi-hüdâya bağışlanır. Bu gece, cennetin bütün derecatı ümmete verilmiş. Bu gece, ümmete hakkın cemali gösterileceği müjdesi verilmiştir. Bu gece, tevhid-efâl, tevhid-sıfat ve tevhid-zâta yükselmiş. Bu gece, Kâbe-kavseyn sırrı zuhura gelmiştir.

Rivayet edildi ki; Allahu teâlâ: «Ya Resûlüm! Muhammedim bana ne hediye getirdin?» buyurduğunda; Mahbubu hüda, şefii-dü cihan-efendimiz:

— Yarabbi! Bir elimde ümmetim için tâat azlığı var. Ümmetim zâtı-ecellana lâyük ibadet yapmadılar. Senin, onlara olan lûtfu keremine karşı onlar zâtı-ulûhiyyetine karşı edâyı şükür edemediler. İşte, bu noksanlıklarını, zâtı-izzetine hediye getirdim. Diğer elimde de, isyan ve mâsiyet var. Seni hakkı ile bilip, seni hakkıyla zikir edemediler. Yarabbi! Senin, kullar tarafından lâyük olan ibadeti bilmeleri, seni hakkı ile idrâk etmeleri, senin onlara verdiği nimetlere karşı tam abdiyyet ve şükür etmeleri, sana lâyük olan zikri yapımları, bilmeleri zatı-ecelli-âlânın için noksanlıktır. Seni, noksan sıfatlardan tenzih eder, kemâl sıfatlar ile muttasıf kılarım, dediğinde, Erhamerrahimin, ekremel-ekremin olan Allahu sübhanehu ve teâlâ:

— Ey Habibim! Ben bütün mahlûkatıma gaffarım. Ben Gafurum, ben Rahmanım, ben Rahimim. Bahusus, senin ümmetine olan şefkat ve rahmetim, sana olan sevgimdir. Seni, nasıl diğer enbiyadan üstün tuttu isem, senin ümmetini de diğer ümmetlerden üstün tuttum. Onların ibadet azlıklarını, ibadet taksirlerini rahmetimle sana bağışladım. Mâ'siyet ve isyanlarını da, senin şefaatinla affı mağrifet kıldım. Senin hürmetine işte bu müjdeyi vermek için seni kabul ettim, buyurdu.

Efendimiz, Kâbe-kavseyn'e vasıl olduğunda, her ne cihete nazar kılsa Rabbini görürdü. Rabbi cihetten münezzeh idi, Tecelliyat öyle olmuştu. Bil-küllüye ihtimam ve sükûn Rabbe oldu ve küllisi nazarı rüyet oldu. Hicap yoktu. Hicap ref' olmuştu. Efendimiz, bu makama erişince, bu makamdan gitmek istemedi. Hucubu âlayık zâil olduğu için hudusu nefsi ve

hâlayıkı unuttuğundan o makamda kalmak ve cebbarı-âleme o halde, o makamda ibadet etmek istediğinde, yani Allahın cemâlini görünce, mestû-hayran olup dünya ve mâfihâyı unutup, o makamda kalarak dâima arzı ubudiyvet etmek istediğinde Allahu teâlâ:

— Ya Resûlüm! Sen, benim beşir ve nezirimsiu. Seni Resûl olarak dünyaya gönderdim. Sen, halkı bana dâvet edici-sin. Seni, Âdeme, Musa'ya, İsa'ya ve cemî enbiyaya, bütün resûllere müjde ve beşaret ettim. Bütün halk, senin kudümüne, dâvetine ve miraçta gördüğün bu iltifatıma ve af, inağrifet müjdeme müntazırdılar. Gerçi, bu makam çok yüce bir makamdır. Bu makama, hiçbir nebiyyimi, hiç bir resûlümü, hiç bir melek ve melâikei mukarrabiyni lâyıık görüp, getirmedim. Ancak, sana olan muhabbetimi, keremimi sana lâyıık gördüm. Bu mevkide ve bu makamda kalırsan, tebliği risalete yani halkı bana dâvete kadir olamazsın. Bu makam, senin makamı vilâyetindir. Halkı bana davet için makamı risalete dönmen lâzımdır. Geri, dünyaya dön. Her nereye ayağın namaz için varsa, bana salât için safa dursan bu makamı sana müşahede ettirir, bu makamdaki zevki safayı hâleti sana veririm. Tâ, külliyeye beni görürsün. Sana hicabı ref' ederim, dedi.

فَإِنَّمَا تُولَوْنَ وَجْهَ اللَّهِ

Fe-eynemâ tuvellu fesemme vechullah..

Bakara sûresi: 115

«Her nereye dönersen, Allahın yüzü ile karşılaşırısın.»

O gece, Efendimize cennetler arz olundu, huriler, saraylar küşat olundu. Cehennem ve azapları, dünya ve ûkbada, aktarı-âlemde ne var ise, Kur'anı-kerimde ne zikr olundu, ne oldu ve ne olacak ise hepsi nebiyyi-ekreme gösterildi. O Habibi-hüda efendimize, sûrei-Bakaranın sonu bilâ-vasıta nâzil oldu. Bu sûrei-Bakaranın sonunu ezberle ve oku! Bir kimse, bu âyetleri akşamdan okur, yatarsa sabaha kadar ibadet etmişçesine ecre nail olur. Zaten her müslümanın Kur'anı-kerimi okumasını öğrenmesi şarttır. Bir kimse, senede en aşağı üç hatim indirmesi Kur'anı-kerime olan edâyı şükrüdür. Okumasını bilmeyen de hiç olmazsa okutmalıdır. Eğer, kudreti okutmağa yetişmez ise Kur'anı-kerimin sahifelerine nazar ederek, ziyaret etmelidir. Bildiği kadar, bildiği sûreleri ve

kendine kolay gelen yerleri tilâvet etmelidir.

Kur'anı-kerimi okumak, en büyük ibadettir. Bütün evliyaullah son demlerini Kur'an okuyarak ihyâ etmişlerdir. Allah, son kelâmımızı kelime-i-tevhid ve Kur'anı-mecid eylesin. Bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

Nebi aleyhisselâm: «Bir, kişi Kur'anı namazda okursa, her harfine yüz sevap verilir. Abdestli olarak okusa, her harfine elli sevap verilir. Abdestsiz olarak ezberden okusa, her harfine yirmi beş sevap verildiğini» buyurmuştur. Bu Kütübü Mûteberede yazılıdır. Bu sevaplar en azdan böyledir. Dilerse, Allah kat kat sevap yazar. Kur'ana bakan gözleri, Allah nâra haram kıldı. Kur'an okuyan dilleri ateş yakmaz. Kur'ana nazar eden yüzler nurlanır.

H İ K Â Y E

Hafız Esad Gerede, güzel sesli bir hafız idi. Genç; yaşında hakka yürüdü. Hafız arkadaşlarından biri, rüyasında görüp:

— Rabbin sana ne muamele etti? diye sorduğunda,

— Aman Kur'an okuyun! Rabbim, beni Kur'an okuduğum için affedip, cennetine koydu dediğini, Sofular imamı hafız Hacı Ali efendiden işittim. Bu Esad efendi benim de arkadaşım idi. Zamanımızın meşhur okuyucularından idi rahmetullahı aleyh.

Ey mü'min!

Mushafı şerif, yüz on dört sûrei-şeriftir. Otuz cüzdür. Bir cüz'ü dörder hizıftır. Cem'an yüz yirmi hizıf olur. Altı bin altı yüz altmış altı âyettir. Bin adedi vaad, yani müjde, bin adedi vaid, yani korkutucu, bin âyeti emir, bin âyeti nehiydir. Bin âyeti misaller ve ibretler beyanında, bin âyeti haberler ve kıssalar beyanındadır. Beş yüzü helâl ve haramı beyan eder. Yüzü, tesbih ve dua beyanındadır. Altmış altısı nâsîh ve mensuh beyanındadır.

On dört secde âyeti vardır. Tefsiri Begaviyde zikr olunduğuna göre: Altı bin altı yüz altmış altı âyette, doksan dokuz bin altı yüz otuz altı kelime vardır. Üç yüz yirmi üç bin altı yüz yetmiş bir harf vardır. Elli altı bin yetmiş iki elif. On bir bin dört yüz yirmi sekiz Be, on bin yüz yetmiş yedi Te, bin iki yüz yetmiş altı Se, üç bin iki yüz yetmiş üç Cim harfi

ve 3773-Ha, 2426-Hı, 5642-Dal, 4699-Zel harfi ve 11673-Rı, 1570-Ze, 5800-Sin, 2253-Şın, 2013-Sad, 1707-Dad ve 1270-Tı, 842-Zı, 9220-Ayn, 2220-Gayn, ve 8499-Fe, 6813-Kaf, 7500-Kef, 30432-Lâm, 26135-Mim, 26560-Nun, 25136-Vav, 19070-He ve 4720-Lâmelif, 25719-Ye harfidir.

İşte, bir kimse namazda Kur'anı-kerimi hatim ederse, her harfini okuyana ve dinleyene ne miktar sevap verildiğini Resûl aleyhisselâmın haber verdiğini söylemiştik. Hak teâlâ okumayı ve dinlemeği nasibi müyesser eylesin! Amin bi-hürmeti-seyyidil-mürselin.

Bir kimse, namazda Kur'anı hatim indirirse, ister dinleyerek ister okuyarak her harfine verilen yüz sevap olduğuna göre, alacağı hasanat: Otuz iki milyon üç yüz altmış yedi bin yüz hasenedir.

Bir kimse, abdestli olarak Kur'anı okur ve yahut dinlerse, her harfine elli hasene verildiğine göre, on altı milyon yüz seksen üç bin beş yüz elli hasene alır.

Bir kimse, abdestsiz olarak ezberden Kur'an okusa ve yahut dinleyerek hatim etse, her harfine yirmi beş sevap aldığına göre, aldığı sevap sekiz milyon doksan bir bin yedi yüz yetmiş beş haseneye nail olacaktır.

Kur'anı-kerimi abdestsiz olarak okuması caiz olup, kitabı-kerim abdestsiz tutulmaz. Cünüb olarak ne okunur, ne de kitabı âzice el vurulur. Cünüb olarak dinlenmesi caizdir. Velâkin, mü'min cünüb gezmez. Cünüb olduğumuzda hemen yıkanmak lâzımdır. Allah celle Kur'anında: «Cünüb olduğunuzda vakit geçirmeden yıkanın, temizlenin,» diyor.

Kur'an okuyanın, hatim indirenin ve hatim indirtenin ne kadar büyük ecre nail olduğunu bildirdim. Efendimiz: «Ümmetimin en şereflipleri, hâmilî Kur'an olandır.» buyurması, hafız olanlara yahut Kur'an okuma nimetine nail olanlara ne büyük bir şereftir.

Ey hafız-ı-kur'an kardeşim! Ey Kur'anı okuma nimetine erişen hâk yoldaşım! Sana müjdeler olsun! Erdiğin nimeti gördün mü? İşte, miraçta, Efendimize sûrei-Bakaranın sonu «Âmener-Resûlü» bilâvasıta nâzil olup ve nice iltifatı Rabbani zuhura gelmiştir. Efendimiz: (Rabbim Miraçta bana doksan bin kelimât ile hitap etti. Otuz binini ehline, otuz binini herkese, diğer otuz bini ise benim ile Rabbim arasındadır) buyurdular. Otuz bin kelâmı her ümmetine bildirdi. Otuz binini ehline bildirdi ki, bu zevat: Eba Bekir, Ömer, Osman,

Ali, Saad, Said Abdurrahman ibni Cerrah, Talha, Zübeyr, Eba-Saidil-hudri, Eba-Derda, Hüzeyfetül Yemani, Selman, Eba Hüreyre ve İbni Abbas gibi zevatı âli-kadirdir. (Rıdvannullahi aleyhim ecmain.)

Allah teâlâ; Habibi edibine: «Ya Ahmed! Ya Resûlüm sen cennetime girmeden diğer peygamberleri koymayacağım. Enbiyayı mürseline haramdır. Tâ ki sen cennete girmeyince diğer ümmetlere de haramdır. Tâ ki senin ümmetin cennetime girmeyince... Yani, sen ve senin ümmetin evvelâ cennetime girecek sonra diğer peygamberler ve ümmetleri girecekler.»

Rivayet olundu ki...

Musa aleyhisselâm münacâtında: «Yarabbi! Tevratı bir ümmet vasf etmişsin. Onların kalpleri üzere nûr var. Sanki yıldızlar nûru gibi. Toprağı, onlara temiz kıldın. Bu kavim sana cemaatle ibadet ederler. Bunların, her namazına yetmiş namaz sevabı verilir. Bu kavim senede bir ay oruç tutarlar. Hiç günahları kalmaz. Bu ümmet senin yolunda, senin dinin için savaşır. Hep günahları mağfur olur. Bu ümmet için beytullahı tavaf ederler diyorsun ve bu tavaflarına mukabil onları günahlardan pâk ve tâhir kılacağını vaad buyuruyorsun. Bu ümmet, kıyamette haşr olduklarında bunların başından cevherler ve inciler dökülüp nûrlar içinde haşr olacağını bildiriyorsun. Bu ümmetin cebeli Tehâme kadar günahları olsa, ulema meclisine varıp oturmakla, ders dinlemekle günahlarını affedeceğini bildiriyorsun. Bu ümmetin, bir sevabına en azından on hasene; bir günahına, bir günah yazılmış. Bu ümmetin, son ümmet olup, cennete her ümmetten evvel gireceklermiş. Bu ümmet, hangi ümmettir? Bu ümmeti bana nasip eyle, ben bu ümmete peygamber olayım! dediğinde:

— Ya Musa! O ümmet, ümmeti-Muhammeddir, cevabı verildi.

— Yarabbi! Ne sebep ile bu zevata bu muameleyi yapıyorsun? Hangi kerametten dolayı bu rif'âte eriştiler? dediğinde Allahu teâlâ:

— Ya Musa! Onların, yani o kavmin Nebisi sevgili Muhammedimdir. O sebeple, bu ümmeti bu rif'âte eriştirdim. Muhammedim hürmetinedir. Yâ Musa! Seni, insanlar üzere seçtim. Seni, kelâmım ve risâletimle şerefyap ettim. Sen, bana şükür edicilerden ol! diye buyurduğunda Musa aleyhisselâm:

— Yarabbi! Mademki, o kavmi bana ümmet olarak vermedin, hiç olmazsa beni o kavimden eyle! dediğinde Allahu teâlâ: .

— Ya kelimim! Bu temennin olmaz. Zira, onlar son ümmettir. Ama, istersen sana onların sesini işittireyim dedi. Hz. Musa:

— Seslerini işitmeği arzu ederim! dediğinde cenabı-kadiri-kayyum:

— Ya Ümmeti Muhammed! diye nida ettiğinde; ana rahminde, baba sulbünde olan bütün ümmeti Muhammed bu dâveti ilâhiyyeye karşı «**Lebbeyk. Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk.**» dediklerinde Allahu teâlâ bu icabeti, şairi hacdan kıldı. Yani haccın farzlarından biri de telbiyyedir. İşte bu telbiyyenin sebebi budur.

Ne mutlu hazreti Resûlü-ekreme ümmet olana!

Yarabbi! bizi ümmeti Muhammed getirdiğin gibi, ümmeti Muhammed olarak yaşat ve Ümmeti Muhammed olarak ruhumuzu kabz eyle! İşte Miraç. İşte miraçta olan hakkın bize ikramı.

Habibi-hüda efendimiz o gece zâtı-uluhiyyete ait bazı âyâtı gördü. Bu makama hiç bir Nebiy, hiç bir Resûl ve hiç bir melâikei-mukarrabin nail olamadı ve olamazdı. Zira, Habibi hüda efendimiz cemi enbiyanın serveri, Allahın yektâ bir nebiysidir.

Bütün peygamberler Miraç etmiştir. Fakat, Habibullahın Miracına hiç bir peygamberin Miracı benzemez. Allahın Nebiysi çok, velâkin Resûlü ekremi başka...

Her peygamberin bir Miracı vardır:

Hz. Âdem'in miracı; tövbesi kabul olduğu zamandır.

Hz. Nuh'un miracı, Ümmetin gemiye iltica edip, müminleri garktan halâs olmaları ve iymansızların da helâk olmalarıdır.

Hz. İbrahim'in miracı, Nârı Nemrud'a atılıp, o ateşin Hz. Halil'e güzlâr olması esnasındadır.

Hz. Yunus'un Miracı: Balığın karnındadır.

Hz. Musa'nın mira'cı ise Tur-u-Sinâ'da bin bir kelâmda olmuştur.

Habibi hüda, şefiî rûzi-ceza, hatemil-enbiya efendimizin yüz küsur miracı ruhen, bir miracı da cesedi ve ruhu ile Kâbeden Kudüs'e, oradan semalara uruç ettirilmiş. Dünyada ne olmuş ve ne olacaktır. Kabirde ne olmuş ve ne olacaksa, Mah-

şerde ne olacaksa, Kıyamet, hesap, mizân, sırat, cehennem ve cennet ve cehennemin derekâtı ile cennatı-âliyatın derecatı, hûri gılman, vildan, cennet melekleri... Cehennemde olacak envai azaplar ve zebanilerin şiddetleri...

Hâk teâlânın Ümmeti Muhammede olan rahmeti, affı ve keremi, ihsanı inayeti ve cemâli bâri yaş ve kuru ne olacaksa efendimize Miracında hepsi gösterilmiştir. Kendisine nâzil olan Kur'anı-kerimde; Semî, yani işitmekle bildirildiği gibi Miraçta da bizzat gözleri ile mânayı Kur'aniye gösterilmiş, Miracında zevki vicdani bizzat efendimize tattırılıp, ilmeyâkin, aynel-yâkin, hâkkal-yakiyn kendisine ihsan olunup, Ulum-ul-evvelin ve Ulumu'l-âhirin, ulumul-bâtının ve ulumuz-zâhirin sırrı zuhura gelmiş.

Mâverai-hicapta ne var ise; Kul ile Allah, halık ile mahlûk arasındaki muamele tamamen ermiş. Ümmeti Muhammed'e de beş vakit namaz, Miraç olmuştu. Miraç sırrı, namaz kılan mü'minde de kendi bünyesine ve istidadına göre ayrı ayrı tecelliyat ile aynı sır zuhura gelebilir.

Cemî enbiyanın miracı İlmel-yakındır. Yani işitmektedir. Cenabı-sahlbi-miraç efendimizin miracı ise, ilmeyakiyn, Aynel-yakiyn ve Hakkal-yakiyndir. Yani, Efendimizin miraçları işitmekle olmuş. Bununla kalınmamış, mübarek gözleri miraç etmişler. Bununla da bırakılmamış. Miraçlarının zevkine varılıp, Kalp-Kalp, Ruh-sır, Kulak-göz fuat, zevki zâhiri ve zevki vicdani ile miraç ettirilmiştir.

Namaz kılma nimetine erişen mü'minler de, namazlarında yalnız işitmek ile yetiniyor. İlmel-yakiyn ile kalıyorlar ise, diğer enbiyanın miracına vâris olmuş demektir. Habibi-hüda efendimizin miracına vâris olan zümrei-âşıkıyn ise, namaz miraçlarında, efendimizin işitip, görüp, tadıp, zevki kalp, zevki kalp, zevki ruh, zevki sır, kulak, göz, fuat, zâhiri ve bâtini nimetlerine kendi istidatlarına göre ayrı ayrı tecelliyatı ilâhiyyeye ererler. Birine olan tecellinin aynı diğerine olmaz. Tecelliyatı-ilâhi mahdut ve sayılı değildir.

Allah, bizleri de bu Miracı Resûlüllaha vâris kılsın! Enbiya ve Evliyaullah zevkini tattırsın. Her miraç eden, yani namaz kılan Mü'mine ayrı ayrı tecelliyat olur. Bazı mü'min mescidin duvarını, bazısı Kâbe'yi, bazısı Beytilmâmuru, bazısı arşı, bazısı kürsiyi ve bazısı ise hakka karşı miraçlarını yaparlar.

Hak teâlâ, bunlara cihetten, sestem, harften, sedadan âri

olarak tecelli eder. Bunlar ile sessiz sedasız, cihetsiz, harfsiz konuşur. Zaten, bu zevata Allah öyle yaklaşmıştır ki, bunların gören gözleri, tutan elleri, konuşan dilleri, yürüyen ayakları hakla beraber olmuştur.

Efendimizin Mekkenen Kudüs'e mâal-cesedi-verruh gitmesi, âyetle sarahaten beyan olunduğu gibi, Kudüs'ten semaya urucu da âyetle sabittir. Surei-Necim, buna adili şahittir.

Süleyman aleyhisselâmın, üç aylık yolu öğle ile ikindi arasında kat'ettiğini Kur'anı-kerim zikretmektedir. Tabii, rüya ile değil, cesedi ve ruhu ile...

وَلَيَلَمْنَ الرَّبِيعَ غَدُ وَهَاشَهْرُ وَرَوَّاحَهَا شَهْرُ
وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجَبْرِ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٦﴾

Sebe sûresi: 12

Süleyman aleyhisselâm, bir Beni-İsrail peygamberi iken kendisinden böyle bir mucizenin zuhurunu, Allaha iman ettim diyenler inkâr etmez iken: Sultanı enbiyanın ve cemii mahlûkata peygamber olarak bâas olan, On sekiz bin âleme rahmet efendimizin bu mucizelerini inkâra kalkıp: «Efendim ruhu ile miraç etmiştir. Cesedi ile değil,» diyen ahmağa şaşılır.

Süleyman aleyhisselâmın mucizesi olan, bu rüzgâr ile uçuş bu gün ümmeti Muhammed de, fen olarak zuhura gelmiştir. Öğle ile ikindi arasında üç aylık yol değil, belki üç senelik yol kat edilmektedir. Bu mucize, Ümmeti Muhammedden fen diye zuhura gelirse... Ve yine tayyi-mekân eden evliyaullahta vardır.

Süleyman aleyhisselâmın bu mucizesi, Ümmeti Muhammedin velilerinde keramet olarak zuhura gelirse, Sultanı enbiyaya bu mucize çok görülüp; yahut münkirin gözüne güzel görünmek için: «Efendim, Miraç rüyada olmuştur,» demek kadar gülünç bir şey olamaz. Miraç, rüya ile olsa idi, hiç bir

kâfir bunu inkâr etmezdi. Çünkü rüyadır. Kâfirin miracı inkârı rüya ile olmadığındandır.

Miracı, peygamber efendimiz kendisi yapmamış, Allah celle ona bu lûtfu ihsan etmiştir. Allah her şeye kadirdir.

HİKÂYE

Bir zamanlar, bir toplulukta oturuyor idik. O toplulukta bir de münkir müftü vardı. Bu zavallı adam, kendini bir müctehid gibi görür, sözüne itiraz edene: «Tahsiliniz nedir?» der, hiç bir kimseye söz söyletmez, bütün mucizei Kur'aniyyeyi inkâr ederdi. Hepsine bir te'vil uydururdu. O mecliste, söz Miracı-nebiyye geldiğinde böyle bir şeyin olmadığını efendimizin rüya gördüğünü ileri sürdü. Orada bulunan halktan bazıları itiraza kalkınca:

— Efendim tahsiliniz nedir? dedi. O zat da:

— Tahsilim: Kur'anı-kerimi ezberledim, hâfızım. Mânayı-Kur'anı bilirim, Tefsir okudum. dediğinde o münkir müftü:

— Sen, cahil bir adamsın sus! deyip o zatı susturdu. Orada bulunan halk, ben fakire bakıp: «Şuna cevap ver,» demek istediklerini ifade ettiler. Bu inatçı ile münazara yapmak çok zor idi. Ne ise fakir:

— Efendi hazretleri! Peygambere miracı ruh ve cesedi ile yapmak mümkün değil midir?

— Olmaz öyle şey, bu rüyadır, rüya diye ısrar etti.

— Miracı, peygamber yapmadı, Allah yaptırdı, dediğimde:

— Yine rüya, hep rüyadır, dedi.

Baktım ki olacak gibi değil:

— Evet! Allah celle bir kulunu Mekke'den alıp, Kudüs'e götürmeğe kadir değil! Müftü efendi doğru söylüyor, dedim. Bu sefer o:

— Efendim, Allah kadirdir, dediğinde:

— Öyle ise neden inkâr ediyor da, rüyadır diye inat ediyorsun? dedim. Şaşırdı, cevap bulamadı ve kalkıp gitti.

Çok geçmeden de âhireti boyladı. Allah münasip ise rahmet eylesin.

Ne günlere kaldık! Bütün islâm uleması efendimizin Mekke'den Kudüs'e ceset ve ruhu ile gittiğinde müttefiktirler. Kudüs'ten, semaya urucunda bazıları rüya ile olmuştur derler, ekseri ulemâ Kudüs'ten semaya urucunda ceset ve ruh ile ol-

duğunu beyan ederler ki lâ şek, doğrudur. Zira, yukarıda söylediğimiz gibi, Sûrei-Necimde Allah celle hazretleri, bunun böyle olduğunu beyan etmektedir. Rüya ile olsa da bu bir ayıp değildir. Ama, her şeye kadir olan Allaha böyle ufak bir kudreti lâyük görmemek ve efendimizin: «Cesedimle miraç ettim,» demesine mukabil, Miraç; rüya iledir diyerek efendimizi tekzip etmektir.

Efendimize ilk vahiyler rüyayı sadıka ile başlamıştır. (Rüya ile bu gece ben miraç ettim) dese yine inanırız. Zira, rüyası haktır. Ama (Ben bu gece rüyamda Mekke'den Kudüs'e gittim) demeye hacet yoktur. Ben, bu gece rüyamda Kudüs'ü gördüm denir. Halbuki, her şeye kadir olan Allah, Abdini Mescidi-haramdan Kudüs'e götürdü denmesi vücudu ile gittiğinde şüphe götürmez bir hakikattir.

Ruhan da miracı pek çok olduğunu söylemiştik. Onun, her sözü haktır. O va'dinde sadıktır. Peygamberlerin rüyası da haktır. Bizim rüyalarımıza benzemez. Allahın her şeyi yapmasına kadir olduğunu bilen, Allaha böyle ufak bir işi çok görmez. İyman eder, teslim olur, rahat bulur.

Eba Bekir gibi ona iyman edenler aziz ve şerif olup, «Sıddık» lâkabını aldılar. Kıyamete kadar ehli-iyman ve ehli-vidan tarafından sevilecekler, sayılacaklardır. Eba-Cehil gibi ona inanmayanlar da lânetlenmeğe mahkûmdurlar.

Ey miracı Muhammediyye ile şâd olanlar, affı-ilâhi ile miraçta müjdelenenler! Muhammed aleyhisselâma iyman edip ona gönül verenler! Bu miraç sana müjdedir! Bu miracı nebiyle affa, mağfirete, cennete, cemâle erişeceğin sana müjdelendi. Senin, gayb olarak iyman ettiğin cennet ve derecatı; Cehennem ve derekâtı, ne olacaksa hepsi sözünde sâdık, vadinde sabit olan sadıkül-vadül-emine gösterildi. Sen de ona iyman getirdiğin için, o gayba iyman ettiklerin artık gayb olmaktan çıktı, âyân ve beyan tafdil oldu. Artık, iymanın işitmekle kalmadı. Sana göz mahiyetinde olan Resûlü zîşânın verdiği sadık haberlerle aynel-yakiyn, yani gözünle görmüş oldun. Resûlün tattığı ile iymanın hakkel-yakiyn, yani sen de tatmış oldun. Zira sen de vücudu Muhammedin bir cüz'üsün. Onun miracı senin miracın oldu. Sana beşaret, sana müjdeler olsun! Arzın vârisi, Cennetin mâliki sensin!

Şâirlerin dile getiremediği, kalemlerin yazamadığı, insanların tarif edemediği, kulakların işitemediği, lisanların

söyleyemediği, gözlerin görmediği, kalplerin tahattur edemediği, insan havsulasının alamadığı nimetler senin içindir. Zira, sen Muhammed aleyhisselâma ümmetsin. Ona ümmet olan iki cihanda Sultan olur. Ondan yüz çevirip, ona iyman etmeyen de, iki cihanda perişân olur. Ona inanmak nimetine eremeyenlere yazık olsun, veyl olsun!

Allahın, bizlere en büyük in'âm ve ihsanı, lütfu ve kere-mi: Muhammed Mustafa'dır. Elhamdülillâh; ona ümmet olduk.. Ebedî saadete erdik. Yarabbi! Bizleri bu saadetten cüda kılma! Âmin bi-hürmeti-seyyidil-mürselin-velhamdülillahi rabbilâlemin...

Ya Allah! Ya Kerim! Ya Rahim!

Sultanı Resûl, Şahı-iklimi-risalet hürmetine, iki cihan serverinin şanı, şerefi, izzetine; Miraçta Habibine gösterdiğin zâtı-uluhiyetine mahsus âyat-ı-beyyinat devletine, sessiz cihetsiz, harfsiz, savtsız hitabı, ilâhiden nimetine, Celâlin, azametinin, kuvvetinin, kudretinin, inayetinin hürmetine bizleri bu gece esrarı-miracına eriştir. Habibinde biliştir, sevgilinle tanıştı, mahbubunla seviştir Yarabbi!

İlâhi! Kalplerimizden dünya kederlerini ihraç eyle! Aşkını, muhabbetini bizlere sartaç eyle! Sana varan yola bizleri minhaç eyle yarabbi! Mahzun gönüllerimizi dilşâd, cümlemizi narından azâd, sana ve senin Habibine olan aşkı muhabbetimizi müzdad eyle yarabbi!

Arşı rahman, Kürsiyyi-sübhan. sidre-i müntehadâ sana arzı ubudiyet eyleyen melâikei mukarrabin hürmetine; Beytil-mâmurı tavaf eyleyen yedinci kat melekleri ve altıncı katta sana tesbih eyleyen melâikenin tesbihatı izzetine, beşinci kat gök meleklerinin ibadâtı, duaları, tesbihleri, temcidleri hürmetine, dördüncü katta olan melâikenin secdeleri, tahiyatları, tesbihleri ve duaları azametine, üçüncü kat gökte olan melâikenin secdelerindeki duaları izzetine, ikinci kat gökteki meleklerin rükûu ve birinci kat gökteki meleklerin kıyamı, duaları ve tesbihleri sırrına bizleri son nefeste cemalin ve cemali Habibin ile müşerref eyle! Bize rahmetin ile muamele eyle! Bizleri habibinden ayırma yarabbi!

Âdem safiyullah, Şit nebiyullah, Nuh neciyullah, İbrahim halilullah, Musa kelimullah, İsmail zebihullah, İsa ruhullah hakkı için, islâmı ehli-küfür üzere galip eyle! Cemi peygamberan hakkı için, Resûlün Muhammedül-arabi hakkı için bizleri zalemeye pâymal etme yarabbi! Zâhirimizi nûru Kur'-

an ile pür-nûr, batınımızı muhabbetin ile memlû eyle yarabbi! Burada ellerini açıp, âmin diyen şu ümmeti Muhammedi, buradan dağılmadan rahmeti-Sübhaniyyen ile cümlemizi mağfurin zümresine ilhak eyle yarabbi! Cümlemize affı mağfi-retin ile tecelli eyle yarabbi!

Şu halimizden ruhu Muhammediyyeyi haberdar eyle yarabbi! Nigâhı-iltifatı-Ahmediyyene cümlemizi nail eyle yarabbi! Bizleri, burada tefvikin ile cem'ettiğin gibi; ol ulu divanda, yalın ayak baş açık durduğumuzda cehennem, ehli-mahşere hücum edip cümle peygamberler dizleri üstüne düşerek nefsi, nefsi diyerek âhü zâr ettikte ol seyyidil-kevneyn, Resûlüssakaleyn, imamel-harameyn, sahibi kibleteyn, ceddel Hasaneyn Ahmet, Mahmut, Hamid, Mahi, Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri cehenneme karşı durup: «Kızım Fatıma, Zeynep, Rukiye, Ümmü Gülsüm, Kasım, İbrahim, Tayyibimi istemem. Hasanı müçtebamı, Hüseyni şehidi kerbelâmı al. İllâ şu zaif ümmetimi bana bağışla!» dediği günde, bu mecliste âmin diyen dilleri, ağlayan gözleri, inleyen gönülleri Habibinin Livâi-Hamd adlı sancağı altında lütfünle, kereminle, rahmetinle cem ve haşr eyle! Habibinin hürmetine bağışladığın kullarından eyle yarabbi.

Ruhlarımızı ruhu Ahmediyye ile âşina eyle! Ol korkulu günde gizli sırlarımızı meydana çıkarıp, hasımlarımız yanın-da bizleri rezil rüsva eyleme yarabbi! O dehşetli günde, o kıyamet, o nedamet, o hasret, o şiddet, o vahşet gününde ol seyyidi kevneynin on sekiz bin âleme rahmet olan Muhammed Mustafa'nın şefaati uzmâsiyle Rabbim cümlemizi mesrur, memnun eyleye! O günde ellerimizden tutup: «Gel benim ümmetim, beraber olalım. Mizânda, hesapta senin yardımcısın. Sana sıratı geçireyim. Seni nârdan kurtarayım. Sen, dünyada iken beni sever, bana ve ehlime, eshabı, ensarı, etbaime ma'salavat okurdun. Gel, seninle beraber cennete varalım. Ol ulu Allahu azimüşşanın didârını görelim.» dediği has ümmetler zümresine, Rabbim cümlemizi keremiyle ilhâk eyleye!

Ömürlerimiz tamam oldukça, başlarımız ecel yastığına dayandıkta, ciğer al kana boyandıkta, evlâtlarımız: «Ah babam, vah anam ölüyor» diye feryat ettikte, doktorlar bizden el çektikte, ilâç ve iğne faidesini bizden kestiginde, can hul-

kuma gelip gözlerimizden perde kalktığında, amelimizle yüz yüze geldiğimizde, el el ile; ayak ayak ile; sair azalarımız birbirleri ile «Elveda, Elfirâk» dediğinde, karşımızda Hz. Azrail, üç yüz altmış melek; üç yüz altmış damarımıza sarıldığında, dillerimiz tutulmadan, çenemiz kilitlemeden, âhir kelâmımızı Kur'anı-mecid, Kelime-i-tevhid eyleyip, Habibin hürmetine imanı kâminden ayırma yarabbi!

Ahh... O vakit, sağımızda cenneti görerek, cemâli-resûle nazar ederek, şeytanın iğvasına aldanmayarak, verdiği şerbeti içmeyip; Cennet şerbetlerinden kana kana içerek, «**Lâ ilâhe illallah, Muhammed resûlüllah,**» diyerek can vermek nasip ve müesser eyle yarabbi!

Kabirlerimizi bağı cinân, sümbülü reyhan eyle yarabbi! Hazreti Münkereyn aleyhisselâmın sorularına cevabımızı teshili âsan eyle yarabbi! Kabirlerimizi ravzatun min riyazil-cinan eyle yarabbi! Bilâ sualin ve lâ azabın dahili cinân eyleye! O yedi kat yerleri ve yedi kat gökleri kudret ile tutan Allah celle şanuhu ve teâlâ cümlemizi affı ile şâd eyleye! Yevmi arasatta, şefaati Muhammedle cümlemizi mesrur eyleye! Bu mecliste olan Ümmeti Muhammedi lisanında mazhar, kalbinde müzmer olan muradı hayriyesine maksutlarını ata eyleye!

Avuçlar açıldı duâya, boyunlar büküldü ulâya. Gönüller bağlandı ol ulu mevlâya. Bu gece mirâcındır. Bu gece rahmetin cûşû hûrûşa geldi. Arzı hal ediyorum. Sen gibi Kerim, Rahim, Rahman, Lâtif ulu Mevlâ'ya! Affına geldik...

Ya Gaffârı, ya Kerim. İhsanına geldik. Ey padişahlar padişahı!

Ey muin keremine geldik.

Ya Kerim! Halimizi arz ediyoruz. Çirkâbı-mâsiva ile karmış, yıkılmış kalplerimizi, ölü fuadımızı; zikri Kur'an, muhabbeti-rahman, meveddeti Muhammed aleyhisselâm ile ihyâ, mâmuru âbâdan eyle yarabbi!

Yerler altında olanları minel-meşâriki ilel-megaribi hâk ile yeksan, ameli ile başbaşa olanları, kabirleri ve nişanları kalmayıp unutulmaları rahmetin ile musteğrakeyle yarabbi! Ölümün pençesine düşüp; inleye, çekine çekine can verenleri, sararmış, solmuş gül gibi yüzleri, söylemez olmuş, bülbül gibi dilleri, «Ah ömrümüz boşuna geçmiş» diye karanlık kabirde

ağlayanların azâbını def'i ref eyle Yarabbi!

Ananın, babanın nazlı fidanları, Azrail eline yeni girmiş, canları çimen zâr olmuş, mezarlarda senelerdir azap görenleri; Rabbim bu gecenin hürmetine, Habibinin izzetine, azaplarını rahmetine tebdili tahvil eyleye!

Bizi, duadan unutmaya diyen ihvanımızı affınla dilşâd eyle! Üstümüzde hakkı olan üstatlarımızı, konu komşu, ana baba, hısım akraba, bâhusus cemaatimden olup kadın ve erkek âhirete intikal edenleri rahmetinle taltif eyle yarabbi!

Hayatta olanları her türlü âlâm ve ekdardan muhafaza eyle yarabbi!

Hükümeti-cumhuriyemizi umuru-hayriyelerinde muvafak eyle yarabbi!

Türk büyüklerini nigâhı-Ahmediyyene nail eyle, Ordumuzu daima kâfirler üzerine galip eyle yarabbi!

Diğer bilâdı islâmiyyeyi her türlü âfâtı semaviyye ve arâdiyyeden masunu-mahfuz eyle yarabbi!

Hazır bil-meclîş olanları iki cihanda mesrur eyle yarabbi!

Bu yazdığımız İrşâd risalelerimizi indi-ilâhîde ve indî-Resûlde mergub ve mahbub eyle yarabbi! Okuyanları ve dinleyenleri iki cihanda resûlün Mustafa'ya bağışla yarabbi! Okuyup amel etmek, ihlâs ile nazarı rahmetine erişmek nasip eyle yarabbi!

Bu risalemizi okuyup bizi rahmet ile ananları iki cihanda rahmetin ile mesrur eyle yarabbi! Bu risalelerimi daktilo eden Lütfü bey, tashihine yardım eden kardeşim hacı Tevfik beyi ve tab'ına sebep olan Ali ve Selâhattin beyleri iki cihanda nazarı iltifatına mazhar eyle yarabbi!

Cümle ölmüşlerimize rahmet, hayatta olanlarımıza selâmet, ihsanı inayet eyle yarabbi! Vücutlarımıza sıhhat âtâ eyle yarabbi!

Topraklarımıza bereket, tüccarlarımıza hayırlı ticaret, evlâtlarımıza hayırlı ömürler, akıl, fikirler ihsanı inâyet eyle yarabbi!

Âsi ümmeti Muhammedi islâh eyleyip, kötü ahlâklarını ahlâkı Kur'anîyyeye tebdil eyle yarabbi! Hastalara şifa, dert-

lilere âcilen deva, borçlu olanlara edâ, nahak yere hapis olanları azâd, na murad olanları ber murâd, naşâd olanları dil-şâd eyle yarabbi!

Leylei-Miracı cümlemiz hakkında kutlu ve mübarek eyle yarabbi! Dualarımızı ravzai-Resûlde kabul olunan dualara ilhâk ile bizleri mesrur eyle yarabbi!

Bî-hürmeti-seyyidil-mürselin... ve bî-hürmeti-tâha-ve-yâsîn-ve-âli-yâsîn.

Vel-hamdü-lillahi-rabbil-âlemin...
El Fatiha.

El Hac
Muzaffer OZAK
26 Recep 1384
25 Ekim 1967

İKİNCİ CİLDİN SONU

Yayınevimizin Notu :

Muhterem yazarın **ENVAR - ÜL - KULOB «Kalblerin Nurları»** isimli Dev eseri olan vaaz kitabı 2048 sahife olup 1 - 2 - 3. ciltte tamamlanmıştır.

Ayrıca **ZİYNETÜL KULOB «Kalblerin Ziyneti»** adlı Tasavvufi eseri Evrâdı Şeriflerle birlikte 496 sahife olarak yayınevimiz tarafından bastırılmış ve okurlarımızın istifadesine sunulmuştur.

SALÂH BİLİCİ KİTÂBEVİ
Ali Bilici